

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Kopirski se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Imenovanje senatorjev

**Nj. Vel. kralj je imenoval 28 senatorjev — Iz drav-
ske banovine sta imenovana gg. Ivan Hribar in dr.
Valentin Rožič — Otvoritev Narodnega predstavništva**

Beograd, 9. januarja. M. Nj. Vel. kralj je danes podpisal ukaz, s katerim je imenovan v smislu ustavnih in zakon-
skih določb 28 članov novoizvoljenega
senata. Kakor znano, ima kralj pravico
imenovati enako število senatorjev, ka-
kor jih je izvoljenih. Pri senatih volit-
vah dne 3. januarja je bilo izvoljenih
vsega 46 senatorjev.

Iz dravske banovine sta imenovana
za senatorja bivši pokrajinski namest-
nik in polnomočni minister v Pragi g.
Ivan Hribar in upokojeni profesor dr.
Valentin Rožič.

Novo imenovani senatorji bodo pris-
tovali že prvi seji senata, ki se, ka-
kor je javljeno, sestane v ponedeljek
dne 11. t. m., da izvede verifikacijo
mandatov ter se konstituira. Senat bo
zasedal v novourejenih prostorih v pa-
lati prometnega ministrstva. Prvi seji
senata bo prisostvovala tudi celokupna
vlada. Kot najstarejši senator bo pre-
sedeval prvim sejem do izvolitve pre-
sedstva kot starostni predsednik gosp.
Ivan Hribar.

Narodna skupščina je sklicana k za-
sedanju za 15. januar ob 9. dopoldne.
Na tej seji se bo Narodna skupščina
konstituirala ter izvolila predsedstvo in
stalne skupščinske odbore. Do takrat bo
zaključena tudi že verifikacija v sena-
tu, tako da se bo istega dne konstituiral
tudi senat. Predsedstvo senata tvorijo
predsednik, podpredsednik in dva taj-
nika. Predsedstvo Narodne skupščine
pa predsednik, dva podpredsednika in
pet tajnikov. Skupščina in senat mora-
ta razen tega izvoliti stalne odbore in
to finančnega, administrativnega in od-
bor za prošnje in pritožbe.

Otvoritev zasedanja Narodnega pre-
stavništva se bo izvršila na svečan na-
čin. Skupni seji senata in skupščine bo
prisostvovala celokupna vlada in vsi
člani obeh zbornic. Velik pomen novega
Narodnega predstavništva za držav-
no politiko se vidi že iz dejstva, da bo
zasedanje odprto s kraljevim govo-
rom. Dosedaj je bilo v naši državi sa-
mo enkrat odprto parlamentarno za-
sedanje s prestolno besedo, in sicer pr-
vo zasedanje začasnega narodnega
predstavništva dne 16. marca 1919. Na
prestolni govor bo Narodno predstavi-
ništvo odgovorilo s posebno adresno, de-
bata o prestolnem govoru pa se bo vr-
šila v obeh zbornicah ločeno.

Imenovani senatorji

Beograd, 9. januarja. AA. Z ukazom
Nj. Vel. kralja z dne 9. januarja t. l. so
postavljeni za senatorje na podlagi čl.
50 ustave:

dr. Izak Alkalaj, vrhovni rabin v Beo-
gradu;
dr. Vladimir Andrić, bivši minister iz
Sarajeva;

Jovan Antiparmaković, advokat iz
Bitoja;

Jovan Banjanin, publicist iz Zagreba;

Milutin Dragović, zemljoradnik iz
Lebana;

dr. Oton Frangeš, bivši minister iz
Zagreba;

dr. Bogdan Gavrilović, univ. prof. v
p. iz Beograda;

dr. Georg Grassl, načelnik v p. v Ze-
mumu;

Ivan Hribar, bivši pooblaščen mini-
ster in pokrajinski namestnik iz Ljub-
ljane;

Momčilo Ivković, bivši državni pod-
tarnik iz Beograda;

Hamdija Karamahmedović, bivši mi-
nister iz Sarajeva;

Tomo Kovačević, zemljoradnik iz Si-
binja;

dr. Sava Ljubibratić, referent epar-
hijskega sveta iz Sarajeva;

dr. Želimir Mažuranić, bivši minister
iz Zagreba;

Sefedin Mahmud-Begović, posestnik
iz Peči;

dr. Mate Mičić, odvetnik iz Dubrov-
nika;

Selim Muftić, predsednik ulema me-
džulica iz Sarajeva;

Paja Obradović, duhovnik iz Neb-
lusa;

dr. Ante Pavelić, zdravnik iz Zagre-
ba;

Daka Popović, bivši minister iz No-
vega Sada;

dr. Valentin Rožič, profesor v p. iz
Ljubljane;

dr. Jko Samurović, kmet iz Prnjavora;

Krsta Smiljanić, bivši ban iz Beo-
grada;

dr. Josip Šilović, bivši ban iz Za-
greba;

dr. Branimir Superina, bivši minister
iz Zagreba.

Svetozar Tomić, državni svetnik v p.
iz Beograda;

dr. Dinko Trinašević, odvetnik s Krka;

Osman Vilović, bivši minister iz
Tuzle.

Sklicanje Narodne skup-
ščine

Beograd, 9. januarja. AA. Četrti pre-
dložni sestanek Narodne skupščine bo v
petek 15. t. m. ob 10. dopoldne. Na
dnevnom redu so volitve predsedništva
Narodne skupščine.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 9. januarja. M. Danes do-
poldne se je vršila pod predsedstvom
ministrskega predsednika g. Petra Živ-
kovića seja ministrskega sveta. Raz-
pravljal je o tekočih zadevah v zvezi s
skorajšnjim sestankom narodnega pre-
stavništva.

Ostavka japonske vlade odklonjena

Iz vlade sta izpadla le vojni in notranji minister, ki sta najbolj odgo-
vorna za atentat na mikada

Tokio, 9. januarja. Č. Ostavke Inukajev
vlade mikado ni sprejel. Spočetka se je v
japonskem tisku razširila verzija, da je ja-
panska vlada podala demisijsko zaradi te-
žavnega zunanje-političnega položaja in za-
radi ameriške intervencije v zadevi Mand-
žurije. Sedaj pa se je izkazalo, da je bila
ostavka došla v zvezi z neuspešnim atenta-
tom na mikada. Vlada tega atentata
ni mogla prepričati, Inukaj pa je hotel
priznati popoln pomen principu o vladni

odgovornosti in je takoj dal na razpolago
svoj mandat, ki ga pa mikado ni sprejel.
Mikado je nasprotno zaprosil Inukaja, naj
ponovno prevzame v svoje roke državno
oblast in sestavi novo vlado. Inukaj je vla-
do zares ponovno sestavil ter jo nekoliko
rekonstruiral. Iz kabineta sta izpadla vojni
in notranji minister, ki sta bila dejansko
najbolj odgovorna za atentat. V sta-
nem je sestava vlade ostala neizpremenjena.

Borba za Hindenburgovo predsedstvo

Brüningova pogajanja s Hitlerjem — Večina strank je za podaljšanje
Hindenburgove funkcijske dobe

Berlin, 9. januarja. d. V ospredju politič-
nega zanimanja so razgovori o podaljšanju
funkcijske dobe državnega predsednika
Hindenburga. O razgovorih državnega ka-
ncelarija s Hitlerjem obstojajo razna naspro-
tujoča si poročila. Po neki vesti iz narod-
no-socialističnih krogov, da se bo Hitler
postavil v vprašanje predsednika na strogo
stališče ustave in zakona, sklepajo, da ne
bo prišel na podaljšanje poslovnih dobe
državnega predsednika Hindenburga, tem-
več zahteval javno splošno glasovanje o
tem. Vendar pa o vsem tem še ni ustvar-
jena nobena jasnost. Glasovanje v držav-
nem zboru se zdi večini strank v sedanjem
trenutku najbolj primerno, kajti podaljša-
nje mandata državnega predsednika za na-
daljnji sedem let ali pa za krajši čas bi
ne moglo na ta način izvršiti se pred kon-
ferenco v Lausanni, kar bi nudilo državni
vladi pri njenih pogajanjih posebno oporo.
Nasprotno pa poudarjajo na nemško-naci-
onalni strani, da je treba napraviti jasnost
glede stališča državne vlade na konferen-
ci v Lausanni in v Ženevi, preden pade
odločitev o volitvi državnega predsednika.

Berlin, 9. januarja. g. Odločitev o tem,
ali bo funkcijska doba državnega predse-
dnika v državnem zboru podaljšana, kakor
že državni kancelar dr. Brüning, ali pa ee
bo vršila volitev državnega predsednika
na ustaven način, bo padla najbrže v naj-
krajšem času. Na splošno presenečenje je

državni kancelar dr. Brüning danes okoli
1. popoldne ponovno sprejel vodjo nard-
nih socialistov Adolfa Hitlerja.

V političnih krogih krožijo o današnjem
razgovoru med Brüningom in Hitlerjem
najrazličnejše govorice. Najbolj verjetna
je ta, da je državni kancelar po doseda-
njih razpravah glede zakonskega osnutka
za podaljšanje funkcijske dobe državnega
predsednika dobil vtis, da bo pri tem za-
del na najostrejši odpor pri nemških naci-
onalcih, vendar pa upa, da bo dobil v ra-
žavnem zboru potrebno dvotretjinsko več-
ino tudi brez nemških nacionalcev. Ti so
imeli včeraj v Berlinu in po vsej državi
številna zborovanja, na katerih so nasto-
pali proti podaljšanju Hindenburgovega
mandata. Hugenberg namreč računa, da bi
mu predsedniške volitve nudile priliko za
strmoglavljenje Brüningove vlade.

Madžarska se ne udeleži olimpijade
v Ameriki

Budimpešta, 9. januarja. AA. Iz razlo-
gov varčevanja se Madžarska letos ne
udeleži olimpijade v Los Angelesu.

Katastrofalna eksplozija dinamita

Madrid, 9. januarja. AA. Iz Bilbao po-
ročajo, da je tamkaj na nekem posestvu
eksplozirala dinamit. Devet delavcev je bilo
ubitih, 10 pa ranjenih.

ARISTIDE BRIAND ODSTOPIL

**Njegova demisijska je definitivna — Zunanje ministrstvo bo prevzel
najbrž predsednik Laval — Poskus koncentracijske vlade**

Pariz, 9. jan. d. Snoči se je v poslan-
ski zbornici razširila vest, da je odstopil
zunanji minister Aristide Briand. Zve-
delo se je, da je Briand poslal dalješe
pismo ministrskemu predsedniku Lavalu,
kateremu je sporočil svojo demisijsko.
Istočasno je v pismu poudaril potrebo
čim hitrejšega imenovanja svojega na-
slednika. V poslanskih krogih trdijo, da
je Briand opozoril na Paula Boncourta
kot naprimernejšega naslednika, vendar
pa se ne zdi verjetno imenovanje Bon-
courta za zunanjega ministra, ker so ra-
dikali v najhujši opoziciji in je tudi Bon-
court v senatu pristaš sedanje opozicije
proti vladi. V levičarskih krogih je bila
vest o Briandovi demisijski sprejeta z ve-
liko potrptostjo. Do zadnjega trenutka so
upali, da bodo pridobili Brianda za na-
daljnje delo na Quai d'Orsay vsaj do
prihodnjih volitev. Briand pa je izjavil
iz zdravstvenih razlogov in na nujen na-
svet svojega zdravnika, da mu je nemo-
goče voditi delo zunanjega ministrstva v
polnem obsegu. Pri nacionalistih je
zadosteno nad Briandovim odstopom
zelo veliko.

Pariz, 9. januarja č. Listi potrjujejo
vest, da je Briand podal demisijsko, ura-
dno pa bodo objavili ostavko šele v sre-
do, ko bo ministrski predsednik Laval
podal demisijsko celotnega kabineta. V
parlamentarnih krogih menijo, da bo
Laval prevzel zunanje ministrstvo, Bri-
anda pa bo pridržal v vladi kot mini-
stra brez portfelja in kot stalnega za-
stopnika republike pri Društvu narodov.

Zastopniki angleške in francoske vla-

Laval bo, kakor se splošno pričakuje,
ob tej priliki poskusil sestaviti močno
koncentracijsko vlado, vendar pa je
spričo sedanjega političnega položaja
malo verjetno, da bi se mu to posrečilo.

Pariz, 9. januarja s. Ministrski pre-
sednik Laval, ki je imel že včeraj dalje-
še razgovore s predsednikom republike,
da bi proučil z njim položaj, ki je na-
stal po smrti vojnega ministra Magino-
ta in demisijsi zunanjega ministra Bri-
anda, je začel danes prve razgovore za
rešitev »male vladne krize«. Laval je
sprejel snoči iz province došlega kme-
tjskega ministra Tardieua, ki je po
splošnem naziranju izbran za Magino-
tovega naslednika in čigar stališče je
za načrt vlade narodne unije velikega
pomena. Ministrski predsednik Laval in
kmetijski minister Tardieu sta ostala v
razgovoru tudi pri obedu. Popoldne se
je sestel Laval z voditeljem radikalne
stranke Herriotom, da bi sondiral mož-
nost sodelovanja radikalov z dosedanji-
mi vladnimi strankami.

Ministrski predsednik Laval je raz-
pravljal dopoldne z bivšim belgijskim
finančnim ministrom Francoussom, ki bo
zastopal Belgijo na lausnanski konfe-
renci. Prav tako je razpravljal tudi z
rumunskim finančnim ministrom Arge-
toianom. Finančni minister Flandin je
imel razgovor z guvernerjem Francoske
banke.

Zastopniki angleške in francoske vla-

de so dopoldne zopet pričeli posvetova-
nja o reparacijah.

Kombinacije o Briandovem nasledniku

Pariz, 9. januarja. AA. Glede na skoraj-
šnjo rekonstrukcijo Lavalove vlade meni
današnji »Excelsior« da bi utegnili postati
Tardieu v novi Lavalovi vladi notranji mi-
nister namestju Lavalu, ki bi v tem pri-
meru prevzel k predsedstvu še resor zu-
nanjih zadev. Reči smemo, pravi list, da se
glede tega skladata Laval in Briand.

»Petit Parisien« pravi, da je Briand za-
dne dni izjavil Lavalu, da ne bo mogel
vzdržati naporov mednarodnih konferenc,
in je bil Laval pripravljen sprejeti ta Bri-
andov predlog. Izjavil pa je pri tem Bri-
and, da bo zahteval od njega sodelovanje v
druzi obliki.

»Matin« piše, da bi v Lavalovi vladi, ki
bi se razširila na levo, postal Boncour
minister zunanjih zadev, vojno ministrstvo
pa bi Laval poudaril Tardieuj.

Vtis v Ženevi

Ženeva, 9. januarja. d. Vest o Briandovi
demisijsi in njegovem sklepu, da ne spre-
me več zunanje ministrstva, je naredila
v Ženevi najgloblji vtis in vzbudila splošno
obžalovanje. V krogih Društva narodov oz-
načujejo ta dogodek za naravnost usoden,
ker je mednarodni položaj danes težji ka-
kor kdakoli; zato izražajo željo, da bi se
našel način, ki bi zagotovil tudi v bodoče
Briandovo sodelovanje v Ženevi, čeprav ne
bi bil več zunanji minister.

Ghika v Varšavi

Varšava, 9. januarja. AA. Rumunski zu-
nanji minister Ghika je včeraj obiskal
poljskega zunanjega ministra Zaleskega in
predsednika poljske vlade Prištora. Včeraj
ob 13. je Ghika sprejel v avdienci pre-
sednik poljske republike Moscicki; na čast
rumunskemu zunanjemu ministru je pri-
delil kosilo in povabil nanj člane poljske
vlade, višje uradništvo poljskega zunanj-
ega ministrstva in Ghikovo spremstvo. Ob
20. je minister Zaleski priredil na čast
Ghiki slavnostno večerjo s plesom.

Papež odlikoval Mussolinija

Rim, 9. jan. s. Papeški nuncij pri Kviri-
nalu msgr. Borgongini-Duca je izročil Mus-
soliniju v papeževem imenu red zlate ostro-
ge. V ponedeljek bo Mussolini obiskal pa-
peža in se mu pri tej priliki zahvalil za
odlikovanje.

Hitlerjev delegat v Sofiji

Sofija, 9. jan. č. Snoči je prisel v So-
fijo delegat nemške nacionalne-socialistič-
ne stranke in Hitlerjev sodružnik Frauen-
feld. Prispej je iz Rumunije preko omeje-
ne postaje v Ruščuku. Frauenfeld je spre-
jela posebna delegacija bolgarskih fašistov
rodosajstnikov, ki imajo slične namene,
kakor nacionalni socialisti v Nemčiji in
ki se jim zdi izjemno za premagane države
edina rešitev. Rodosajstniki priredijo v
nedeljo v Sofiji veliko manifestacijo, ki se
je bo udeležil Frauenfeld kot Hitlerjev za-
stopnik. V Ruščuku so mu dali na razpo-
lago poseben železniški voz. Ob prihodu
v Sofijo so ga svečano sprejeli na jofijski
postaji. Sprejema se je udeležilo več sto
ljudi. Nocoj mu priredijo v hotelu Union
Palace svečan banket.

Nemiri v Španiji

Madrid, 9. jan. č. Politično razpoloženje
v Španiji je vsak dan bolj razdrobljeno. Na-
ravnost senzacija je vzbudila odredba vla-
de o ukinitvi katoliškega lista »El Debate«,
ki so mu oblasti očitali, da je poročal ten-
denčno in netočno o delovanju vlade. Proti
redakciji lista so uvedli kazensko po-
stopanje.

V Barceloni pričakujejo, da bo izbruh-
nila vsak hip generalna stavka. Izjavo o
tem je javno podal odbor katalonskih sin-
dikatom. V Torreni je prišlo med stavku-
jočimi delavci in policijo do polničnih spo-
padov. Policija je oddala na demonstran-
te nekaj strelcev in jih je več ranila. V Vi-
chu se so mori kaznivili proti katerim so
morali poslati oddelek vojaštva, da jih je
ukrotilo in spet napravilo red.

Napredovanje profesorjev

Beograd, 9. januarja p. Z ukazom Nj.
Vel. kralja so napredovali v višjo položaj
na skupno naslednji profesorji: Ivo Škerlj
na II. realni gimnaziji v Ljubljani, Peter
Holeček na realni gimnaziji v Ptuj, dr.
Angela Piskernik na III. realni gimnaziji
v Ljubljani, Vladimir Mlakar na ženskem
učiteljsku v Mariboru, Franc Kapus na
klasični gimnaziji v Ljubljani, dr. Ernest
Turk na klasični gimnaziji v Ljubljani, dr.
Stanislav Leben na III. realni gimnaziji v
Ljubljani, Franc Cemažar na III. realni
gimnaziji v Ljubljani in Pavel Sušnik na
II. realni gimnaziji v Ljubljani.

Zasedanje banovinskega sveta

savske banovine

Zagreb, 9. januarja n. V ponedeljek se
sestane banovinski svet savske banovine.
Prične se zasedanje za odobritev poroč-
na v poslovanju dobi 1932-33.

Smrt gledališke umetnice

Zagreb, 9. januarja n. Popoldne je umrla
po dolgi in težki bolezni gledališka igra-
kica Tonka Savičeva. Bila je ena najstare-
jših gledaliških igralk v naši državi. Sedaj
bo obhajala 50 letnico svoje gledališke ka-
rijere.

Zedinjene države grozijo Japonski

**Preokret v dosedANJI politiki protestov — V odgovor
napovedujejo v Tokiu blokado Kitajske**

Washington, 9. januarja. d. V notih, ki so
jo izobele vladama v Tokiju in Nankingu,
izjavljajo Zedinjene države, da ne bodo
priznale nobene pogodbe o rešitvi mand-
žurskega spora, ki bi bila v nasprotju s po-
godbo devetih držav iz l. 1922 in s Kellog-
govim pogodbom. Nota ugotavlja, da je bila
z nedavno zasedbo Činčua po Japonskih
vzeta Kitajcem zadnja postojanka v južni
Mandžuriji. Ameriška vlada izjavlja, da
mora vztrajati na naslednjih zahtevah: 1. Pri
rešitvi mandžurskega spora se ne sme ta
krišiti suverenost in teritorialna nedo-
takljivost Kitajske. 2. Ohraniti se mora za
Mandžurijo politika odprtih vrat. 3. Po-
godbeni sporazum med Kitajsko in Japo-
nsko se more doseči le z mirnimi sredstvi.

Pred izročitvijo ameriške note se je se-
strel državni tajnik Stimson z angleškim
in francoskim poslanikom. V državnem
tajništvu se je zglasil tudi nemški poslan-
ik. V Washingtonu tudi govore, da je
pričakovati še nadaljnje resne demarše v
Tokiu. Pogodba devetih držav iz l. 1922
namreč odreja, da si ne sme nobena izmed
sodelujočih držav pridobiti v to doba kake
druge države posebne pravice v Mandžuri-
ji. V splošnem predstavlja nova ameriška
nota popoln preokret v dosedANJI politiki
protestov, ki japonskega pohoda v Man-
žuriji ni mogla zadržati. Ameriška vlada
ne protestira samo, temveč opozarja od-
ločno na pravice interesiranih držav. Ame-
riški korak je bil razen tega izvršen izven
prizadevanj Društva narodov.

London, 9. januarja. AA. V tukašnji-
h poučenih krogih trdijo, da proučuje brit-
ski zunanji minister John Simon noto, ki
so jo Zedinjene države poslale Japonski
glede mandžurskega vprašanja.

V teh krogih trdijo, da bi tudi britska
vlada mogla poslati glede tega vprašanja
noto japonski vladi, vendar ne bi bilo
treba, da bi bila po vsebini identična z
ameriško.

Tokio, 9. jan. AA. V tukašnji-
h krogih trdijo, da namerava japonska vlada
izdati energične odrebe proti kitajskemu
bojkotu japonskega blaga. Če bi se ta bojk-
ot nadaljeval, bi bila japonska vlada pri-
siljena odrediti izkrcanje svojih mornarjev
na Kitajskem in če treba tudi blokirati
važna kitajska pristanišča, ker trpe zaradi
tega bojkota japonski trgovci velikkansko
škodo.

London, 9. jan. s. V oficijelnem komu-
nikaciju se ugotavlja, da se bo angleška vla-
da glede Mandžurije strogo držala politike
odprtih vrat za mednarodno trgovino, ka-
kor jo garantira pogodba devetih držav iz
Washingtona.

Marinot

na mrtvaškem odru

Pariz, 9. januarja. AA. Pred mrtvaškim
odrom vojnega ministra Maginota, čigar
truplo je postavljeno na oder v slavnostni
dvorani vojnega ministrstva, defilirajo ne-
prestan množičevine francoske in tuje
osebnosti, da tako izkažejo pokojnemu
Maginotu poslednjo čast.

Vlada je prejela veliko število sožalnih
brzojav iz vsega sveta, med drugim tudi
iz Litve, Italije in Zedinjenih držav. Tako
je francoski zunanji minister Briand dobil
od Zaleskega sožalico poljske vlade, pre-
sednik vlade Laval pa izraze sožalja ge-
nerala Pilsudskega.

Županska zveza

Ko so se danes teden zbrali v Ljubljani župani iz vse Slovenije, da izvolijo naše senatorje, so porabili to priliko tudi v to, da so se dvakrat, v soboto zvečer in v nedeljo popoldne, zbrali na velika sestanka. Na nedeljskem sestanku je bila, kakor smo že poročali, osnovana županska zveza, ki združuje v svojih vrstah vse občine naše domovine. Tako je postal 3. januar ne le važen datum za državno politiko, temveč tudi mejnik v življenju in delovanju naših občin.

Časovna skladnost političnih volitev senatorjev in ustanovitve županske zveze simbolično izraža skupno smer, v kateri naj se giblje novo politično življenje v državi in delo v naših samoupravnih edinicah: interesi države so v svojem bistvu tudi interesi občin kot osnovnih samoupravnih edinic prebivalstva, interesi občin pa so v enaki meri tudi interesi države. Če so župani, ko so kot volilci oddali svoje glasove za kandidata v senat, takoj nato pristopili k ustanovitvi Zveze, so s tem manifestativno poudarili važnost občin v državnem življenju in dali senatorjem na pot v senat kot prvo in najvažnejšo direktivo: skrb za občine, za njih gospodarske, finančne, socialne in kulturne potrebe.

To manifestativno poudarjanje važnosti občin ob priliki velepomembnega državnega političnega čina pa obenem izraža tudi zavest predstavnikov naših občin, da mora biti idejno in stvarno uveljavljanje občin v polnem skladu z interesi in potrebami države, da so občine dejansko nositeljce državne misli v najoddaljenejših hišah naših naselbin. Občine so po svoji organizaciji skupnosti postale moč, na kateri sloni dobrobit države in občanov. Z ustanovitvijo Zveze se je morebitna manjša pomembnost posamezne občine dvignila na visoko stopnjo enakovrednosti faktorja v kolektiv medsebojnega sožitja države in občin v vseh prizadevanjih po vsestranskem napredku.

Županska zveza ni zveza županov, temveč zveza občin, zveza občinskih samouprav v višjo idejno in stvarno skupnost v svrhu doseganja skupnih ciljev in v svrhu obrambe skupnih interesov. To zvezo so ustanovile vse občine banovine. Zveza torej ni politična tvorba v ožjem pomenu besede. Ona je izrazita gospodarska in socialna zajednica, ki hoče tudi v času morda bolj ostrih političnih bojev stati na braniku skupnih interesov občin v skladu z vsedravnimi in vsenarodnimi interesi.

Problem naših občin še ni rešen. Rešitev pa nujno trka na vrata. Ključ za

rešitev tega problema leži v rešitvi gospodarskih in socialnih neprilic prebivalstva sploh, zlasti kmečkega in delavskega. Skladnost politike vseh občin je bila že davno nujna potreba, pa kakor so politične borbe drugod ovirale pozitivno delo, tako se tudi občine niso mogle iztrgati iz vplivov dnevne politike, da bi se združile v enotno usmerjeno aktivnost. Novo politično življenje v državi pa je tudi v tej smeri blagodejno vplivalo in postavilo občino v pozicijo, ki ji po njeni veliki važnosti pripada. V tej poziciji bodo občine šele postale znožne, da ugodno rešujejo in rešijo vsa najvažnejša vprašanja naših samouprav.

V prvi vrsti je aktualno vprašanje ureditev občinskih financ. Občine svojim nalogam ne morejo zadostiti, ker jim primanjkujejo za to potrebna sredstva. Finančna politika občin mora biti enotna in taka, da imajo slabše občine od skupnosti primerne koristi. Na občinah sloni državno življenje in zato je potrebna, da bo država tudi gotova finančna sredstva rezervirala za občine in jih tako razbremenila previsokih doliad in preprečila neenako obdavčevanje občanov raznih občin. Davčne reforme se morajo gibanje v smeri okrepitve finančnega gospodarstva občine.

Zelo velike so naloge občin v gospodarskem in socialnem življenju. Omenjamo samo zadružništvo, ki bo moglo dobiti svoj pravi in socialno usmerjeni razmah le takrat, ako pridejo občine v položaj, da bodo mogle te oblike gospodarskega uveljavljanja svojih občanov posvečati zadostno moralno in materialno pažnjo. Vse vrste zavarovanj v našem podeželskem življenju bo treba nasloniti na občine, ako naj bo zavarovanje gospodarsko koristno in trajno. Mi vidimo, kako težko obični naš kmet pomankanje zavarovanja živine, zavarovanja proti toči in raznim drugim vremenskim nevarnostim. Nositeljce teh vrst kmetko-socialnega zavarovanja morajo biti le občine in skupnost vseh občin.

Občine so po svoji novo ustanovljeni Zvezi dobile legalno skupno zastopstvo in vodstvo, ki bo v zavesti, da vodi usodo vseh naših občin, lahko imelo v sebi vse moralne in materialne pogoje, da bo velike naloge moglo koristno izvrševati. Na tej skupnosti na so potrebna utrjevalna dela, pri katerih morajo z vso aktivnostjo in intenzivnostjo delovati vse občine in vsi predstavniki občin, da tako ustvarijo trajno koristno gospodarsko in socialno ustanovo, ki mora v našem javnem življenju igrati najodločilnejšo vlogo v skladu z zdravimi načeli narodne vzajemnosti in državne skupnosti.

Proslava rojstnega dne Nj. V. kraljice v Beogradu

Beograd, 9. jan. p. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice se je vršila danes popoldne ob 11. v saborni cerkvi svečana služba božja, ki jo je opravil osebno patrijarh Varnava. Udeležili so se vsi člani vlade z ministrskimi predsedniki, gospodom Petrom Živkovićem na čelu. Člani diplomatskega zbora, generaliteta ter množevina publika. Na dvoru letos ni bilo sprejemov, pač pa so se mnogobrojni čestitkarji vpisali v dvorno knjigo v maršalatu dvora.

Seja vodstva naše učiteljske organizacije

Ljubljana, 9. jan. 1932. V risalnici moškega učiteljskega se je zbral davi širši odbor banovinske sekcije JUU: udeležba je bila polnoštevna. Predsednik banovinske sekcije g. Ivan Dimnik je pozdravil člane upravnega in nadzornega odbora ter predsednike in vodilne funkcionarje vseh 33 okrajnih učiteljskih društev. V svojem poročilu je nato očitno položaj v organizaciji. Omenjal je v posameznih primerih prizadevanje sekcije kakor tudi centralne za ugodno rešitev raznih stanovskih zadev. Poudarjal je tudi iskreno in plodno udeleževanje učiteljskega v Sokolstvu. Splošna gospodarska kriza tlači ves svet, vse stanove in tudi učiteljstvo. Napačno bi bilo zapasti v malodušje. Vprav prizadevanje idealnega učiteljskega stanu naj pokaže, da leži le v smotrenem delu prospeh naroda. Izrekel je zahvalo ministroma g. dr. Krameriju in g. Puclju, ki sta vedno podpirala učiteljske težnje.

Glavni tajnik g. Josip Kobal je poročal o delu organizacije po zadnji banovinski skupščini. Ker tajniško delo stalno narašča, je bil imenovan za drugega tajnika ljubljanski strokovni učitelj g. Metod Kumelj. Sekcija je razdeljena na 33 okrajnih učiteljskih društev in je štela zadnjega decembra 3182 članov, 183 več kakor v začetku leta. Tajnik je podal obširno poročilo o delu raznih odsekov, zlasti Učiteljskega pevskega zbora, Mladinskih matice, radio-odseka in drugih; zadnji čas so bili ustanovljeni še novinarski, ekskurzijski in gospodarski odsek.

Popoldansko zborovanje je otvoril referat glavnega blaginjaka g. Rada Gruma, ki je s podrobnimi številkami pokazal velik razmah v organizaciji, saj znaša denarni promet od začetka septembra pa do 31. decembra 1.600.000 Din. Navedel je, da neredni društveni blaginjaki zelo otežkočajo delo glavne uprave. Društvu dolguje sekcije 30.000 Din. Banovinska sekcija mora plačati po 10 Din od vsakega člana beograjski centrali. Pohvalno je omenil razumevanje vsega članstva, ki s prostovoljnimi mesečnimi prispevki podpira učiteljski pevski zbor in učiteljski naraščali.

G. Andrej Skulj je podal kot glavni urednik poročilo o listih JUU. Mladinska matica, ki izdaja »Naš rod«, zelo čuti pezo današnje krize, vendar izhaja za mladinski mesečnik v 24.000 izvodih. Na razpis na grad je prejel odbor 23 rokokopisov in si je sestavil program za štiriletno delovno dobo. »Učiteljski tovariši« bi imeli lahko več sotrudičnikov. Vsako društvo naj določi poročevalski odsek ali pa vsaj stalnega poročevalca. »Prosveta« prinaša predvsem načelne članke iz kulturnega področja ter daje učiteljstvu navodila za prosvetno udeleževanje. Banska uprava je pokazala za list precejšnje razumevanje in ga tudi denarno podpira. Za tem se je razvila živahna debata o vsebini in ilustracijah »Našega roda«. Odgovarjal je urednik g. Ribičič, ki je omenil, da je pač težko zadovoljiti tako velik krog čitateljev, kakor jih ima »Naš rod«.

Za tem so se pretresali nasveti in predlogi, ki so jih podali posamezni predsedniki. Zanimiv je bil referat g. Dimnika o predlogu za sistemizacijo učiteljskega mesta. Po novem uradniškem zakonu pride učiteljstvo v poštev za skupine 5—9 ter za pripravniško skupino. V naši banovini je 844 osnovnih šol, za katere je potrebnih približno 3500 učiteljskih moči. G. Grčar iz Maribora je poročal o podrobnosti obrtnega zakona z ozirom na obrtno nadaljevalno šolstvo. Ob zaključku pa je bila iznešena soglasna učenja, da se uvede preprosta stalnost učiteljstva. V iskrenem tovariškem razpoloženju skupščina je predsednik g. Dimnik zaključil lepo manifestacijo sloge in dela v učiteljski organizaciji.

Železniška nesreča pri Čačku

Čačak, 9. jan. p. V bližini Čačka je skočil davi s tira tovrni vlak. Pri tem se je en vagon prevrnil in razbil. Po nesrečnem naključju je padel vagon na železniškega čuvaja Bogdana Nikolića, ki je ostal na mestu mrtve. Kako je prišlo do nesreče, bo ugotovila še le uvedena preiskava. Materijalna škoda ni velika.

Proces o Banki in štedionici za Primorje

Zagreb, 9. jan. n. V ponedeljek se prične pred okrožnim sodiščem v Ogulinu proces zaradi propasti »Banke i štedionice za Primorje«, takozvane »Littorale«. Podjetje je prenehalo delovati s primanjkljajem 37 milijonov dinarjev. Dognali so, da sta zavrnila propast banke bivša ravnatelja Stipanović in Mihetić, ki sta sestavljala lažne bilance in si zaračunavala tinitijeme ter sploh nesolidno gospodarila.

Preprečen nov železniški atentat v Nemčiji

Essen, 9. januarja d. Iz Bielefelda poročajo, da so na progi Berlin—Köln našli 37 z amonitom napolnjenih razstrelilnih patron. Nobenega dvoma ni, da je bil nameravan železniški atentat, čigar žrtev naj bi postal eden izmed številnih brzovlakov. Patrone so bile ukradene pred letom dni iz skladišča smodnika pri apnenicah v Brackwedeju.

Mrcel Ray:

Hitler v Franciji

Tekom zadnjih tednov je skušal Adolf Hitler dobiti nekatere diplomatske tike z raznimi tujimi prestolicami, zlasti z Rimom in Londonom. Toda njegovi emisarji so izginili takoj za kulise, čim je bil objavljen energični govor kanclerja Brüninga in je berlinska vlada izdala izjemne zakone, soprodpisane od predsednika nemške republike. S tem, da so bili Hitlerjevi diplomatski poskusi razbobotani v javnost, so misli sicer neke vrste ustih, v splošnem pa so doživeli popoln fiasco. Pozornost vsega sveta se je namreč hipoma obrnila na kričavo osebnost nemškega demagoga in na načrte, ki mu jih pripisujejo. Ne samo Američani, temveč tudi veliko število Francozov se ni moglo otresti dojma, da bo Hitler v najkrajšem času prevzel oblast v domovini. Francosko javno mnenje celo še po Brüningovih izjavah veruje v delno ali popolno zmago nemškega fašizma, ki da je še samo vprašanje nekaj mesecev, če ne tednov.

Po vseh iz nemških virov je Hitler nameraval poslati tudi v Francijo svoje zaupnike, da bi pripravili teren v gotovih »naklonjenih krogih«. Do tega sicer ni prišlo, vendar pa gotovo ne bi našli nikjer odprtih vrat. Znano nam je poleg tega, da voditelj nacionalno-socialistične stranke k svojim sestankom, ki jih prireja za inozemski tisk, ne povzema dela to iz principa ali iz zvestosti, ampak je razložil v svoji avtobiografski knjigi »Mein Kampf«. Po njegovem mnenju duševne revščine Francije, ki jo dedni sovražnik Nemčije, temveč tudi okužena nacija, s katero je edini sovražnik, je mogel, samo vojna. Že to govori dovolj proti nacionalno-socialističnim romanjem v Pariz. Vrh tega v Franciji ni odmeva za Hitlerjevo dialektiko in »prijeteljski krog« tudi ne obstoja.

Na francoski zemlji demagoški cazarizem in fašizem vsekakor ne uspevata. V premočnejšem meščanstvu in gotovim delu mladine morda sicer obstoja neka nejasna simpatija za italijanski fašizem, ki se smatra za režim avtoritete. V teh krogih prevladuje namreč mnenje, da je parlamentarna republika režim, ki se je preživel in da bi tudi Francija rabila Mussolinija. Vendar se v inozemstvu ne sme preveč resno vzeti takega salonskega modrovanja in izdelanih fraz. Desno krilo francoskega meščanstva ne pozna točno italijanskega fašizma in njegovih metod. V Mussoliniju vidi samo neke vrste Herculesa, ki je doma ubil moskovsko hidro. »Francoskega Mussolinija«, čigar prihod si žele, si predstavljajo kot železnega ministrskega predsednika, ki bi bil odločilnejši državnik kot sedanjí, močja, ki bi bil sposoben obvladati parlamentarne in če bi bila potrebna iti tudi preko njih ter jih prisiliti k skupnejeemu in uspešnejšemu delu. Torej človeka, ki bi se upal upreti tudi podvigom ekstremističnih strank in bi znal na mednarodnih zasedanjih dvigniti v imenu Francije močnejši in samozvestnejši glas. Ta močni človek pa bi moral biti mnogo bolj podoben kakemu Poincaréju.

Smrt angleškega delavskega voditelja

London, 9. januarja AA. Snoci je umrl za pljučnico bivši trgovski minister v delavski vladi William Graham. Pokojnik je imel še le 44 let in je bil najmlajši član delavskega kabineta. Njegova smrt pomeni veliko izgubo za delavsko stranko, v kateri je bil vodilna avtoriteta na gospodarskem podju. Njegov izreden spomin, ki mu je omogočal, da je znal na pamet najzaprtejšee statistike, je bil tako v parlamentarnih debatah kakor pri delu med narodnim neprecenljivo vrednost. Bil je spodoben in popularen pri vseh političnih strankah, ki so vse priznavale njegove zasluge in sposobnost. Graham pri zadnjih parlamentarnih volitvah ni bil izvoljen. Kralj je poslal vdovi pokojnika sožalno brzojavko.

Dawes kandidat za predsednika

Washington, 9. jan. d. Ameriški poslanik v Londonu Dawes namerava zapustiti diplomatsko službo. Sedaj se mudi v Washingtonu, kjer konferira s predsednikom Hooverom in državnim tajnikom za zunanje zadeve Stimsonom, zaradi bližnje razorožitvene konference, na kateri bo zastopal Zedinjene države. Novinarjem je izjavil, da se namerava po zaključitvi razorožitvene konference umakniti iz političnega življenja in podati ostavko na svoj diplomatski položaj. Sprito te izjave se je v listih opetovano obnovilo mnenje, da namerava Dawes pri bližnjih predsedniških volitvah kandidirati na republikanski listi za predsednika Zedinjenih držav.

Spremembe pri Zbornici za TOI v Ljubljani

Beograd, 9. jan. v. Minister za trgovino in industrijo je postavil v trgovskem odseku Zbornice za TOI v Ljubljani na mesto umrlega namestnika g. Matije Roma za namestnika g. Josipa Verliča, veletrgovca v Ljubljani. V industrijskem odseku Zbornice sta razrešena g. inž. Oskar Dračar kot član in g. inž. Anton Klinar kot namestnik ter postavljeni za člana industrijskega odseka g. Rihard Skubec, generalni ravnatelj TPD, za namestnika pa g. inž. Oskar Dračar, ravnatelj tvornice Zlatotar v Mariboru.

Prenrečena železniška nesreča

Trbovlje, 9. januarja. Popoldanski osebni vlak iz Ljubljane se je 2 km pred Trbovljami ustavil na odprti progi, kar je vzbudilo splošno pozornost potnikov. Železniški čuvaj je namreč opazil, da se pomika po hribu nad železniško progo navzdol velika skala, zaradi česar je ustavil vlak. Deavei so med tem sprožili skalo, ki se je odtrgala ter padla na ologo, od koder so jo odstranili. Vlak je imel zaradi tega pol ure zamude. Če bi čuvaj ne opazil pravočasno nevarne skale, bi se lahko sprožila v trenutku, ko bi vozil mimo vlak ter bi povzročila veliko nesrečo.

kot Mussoliniju, kaj šele Hitlerju. V nobenem francoskem sloju ni najti niti najmanjšega navdušenja in najmanjše naklonjenosti za politiko obupanega etatizma, mednarodnega izzivanja in zatiranja osnovnih človeških svobod. Celotni oni Francozi, ki se nazivajo »militariste«, so militaristi samo z ozirom na obrambo in varnost države in ne na prestiž in ekspanzijo.

Hitlerjanska demagogija je v zadnji analizi samo izraz in proizvod neravnovesja, duševnega, političnega in socialnega nerada. Francija je kot uravnovešena in urejena država dosedaj popolnoma očuvana pred demoralizacijo in primeroma tudi samo malo čuti posledice gospodarske krize, ki tlači toliko držav. Zaradi tega tudi francoska javnost tako težko razume to, kar se godi v Nemčiji. Francozi ugotavljajo samo »Hitlerjev fenomen«. Predstavljajo si ga potem kot analogijo po pangermanizmu izpred vojne, po italijanskem fašizmu in boljševizmu. Oni, ki niso več prav mladi, se tudi spominjajo protizidovskega nacionalističnega duha, ki je vel v Franciji za časa Dreyfusove afere. Ne razumejo pa, kako se je moglo zgoditi, da se je dalo okrog 40% nemških volivcev zapeljati, da so glasovali za Hitlerja. Celotni oni Francozi, ki so prosti vseh predsodkov in so najbolj naklonjeni mednarodnemu zblizanju, majejo z glavami, kadar se jim skuša razložiti, kaj se godi v Nemčiji. Na Hitlerjeve uspehe reagira francoska javnost na ta način, da se začne zanašati sama na sebe in se skuša zabarikadirati pred temi škodljivimi vplivi. Z začudenjem so sprejeli v Franciji časopisne vesti, da razpolagajo Hitlerjeve napadale čete tudi z zračnim brodom in tovarnami orožja. Vse se čudi slabosti centralne vlade, ki ne kaže volje in nima moči, da bi zaplenila ta letala in orožje, nadzorovala sumljive tovarne in kanovala organizatorje državljanske vojne. Dan po kanclerjevem nagovoru, ki je bil prenesen potem radia in je napravil prav dober vtis, se je ugovarilo, da izjemni zakoni od 8. decembra vsebujejo dober del Hitlerjevega programa. Ali naj potem ne sklepa inozemski mnenje, da ima Hitlerjev program v Nemčiji tak ugled, da se mu celo vlada ne more upreti. Odtod tudi naziranje mnogih Francozov, da je bolje videti obraz kot krinko in da je za Francijo najbolje, če mirnodušno čaka, kedaj pride Hitler na vlado.

Moram pa takoj pripomniti, da to ni mnenje odgovornih moči. Francoska vlada brez vsakega pesimizma zasleduje svojo politiko prijateljske ureditve mednarodnih težav. V Nemčiji ne pozna druge oblasti kot oblast kanclerja Brüninga. Skrajni čas pa je, da se nemška večina, ki se ni izgubila glave, organizira ter združi v obrambi zakonitih ustanov in rešitvi države. Bližnja reparacijska konferenca in konferenca za ureditev zasebnih dolgov ne bosta mogli prinesiti nobene stvarne pomoči Nemčiji in drugim državam, če si Nemci ne bodo pomagali sami.

Vremenski pregled

Mi smo dobili grdo vreme šele v drugi polovici tedna, večina ostale Evrope pa ga je imela že ves teden, malodane od novega leta dalje in ga ima tudi sedaj še. Sploh se ne morejo sedaj nikjer v Evropi pohvaliti z vremenom, komaj na Špankem in sploh v najjužnejših delih našega kontinenta.

Za vse te blagodati se moramo zahvaliti Atlantskemu oceanu. Nad njegovimi vodami nastajajo tam neke mele Grönlandijo in Islandijo depresije, te ne prihajajo že od Severne Amerike sem: krogomni zračni vrtnice se podijo drug za drugim na vzhod. Zadaže čase jo prav radi mahnejo čez Skandinavijo in Rusijo proti Sibiriji po prečni južni progi. Zato preplavljajo glavni del Evrope topli atlantski zrak, in sicer ne samo srednji Evropi, marveč tudi Rusijo, ki se vedno nima prave zime, razen na skrajnem severu, kjer imajo 20 do 30 stopinj pod ničlo. Nad južno Evropo je ves čas tlak nekoliko višji in to nas je v prvi polovici tedna ščitilo pred gospodstvom depresije. Ravno ta vremenska situacija je bila zelo interesantna: celotni depresijski vrtnice je bil v taki poziciji, da je nad Alpami pihal zapadni do severozapadni vetr. Ta je gnal od Oceana oblake naravnost v severne alpske gorske vrste, zato je tamkaj strašno lilo in se nastopile velike povodnji, in erako v ostali srednji Evropi bolj na severu. Mi smo ostali na južni strani Alp nekako v zatijšu, to se pravi, severozapadni veter, ki je tamkaj prenašal moč ob dvigavanju zraka čez gore, se je pri nas epušal z Alp navzdol, zrak se je pri tem segreval, je postal bolj suh in tako nismo dobili dežja, se oblačilo se je bolj malo. Po sredi Alp je šla tedaj meja med deževjem in povodnjjo na severu ter lepšim, suhim vremenom na jugu.

V drugi polovici tedna se je situacija spremenila. Depresija, ki je Avstriji naklonila toliko vode, je odšla, a za njo se je že podila druga, še močnejša. Mahnila jo je po malo bolj južni poti, zato je njen vpliv egeel do nas in tudi južno Evropo je preplaval vlažni morski zrak. Koncem tedna se je vetrovni vrtnice že toliko zasukal, da smo dobili manjši pljusek zraka s severa, in dež je prešel v sneg. Ni pa še podoba, da bi se vreme že umirilo.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, mestoma deževno, megleno, nekoliko hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Ko se je umaknila velika barometrska depresija z evropskega kontinenta, se je pričel pojavljati z Atlantika višji pritisk, ki je segel ponekod tudi v naše kraje. Vendar prevladuje pri nas v vzhodnih krajih in na Jadranu še relativno nižji pritisk. Pritisk je ostal večinoma brez spremembe in na jugu in v južnem Primorju, v severnih krajih pa je večinoma narasel. V gornjem Primorju za 0.1 do 2, v zaledju pa za 0.1 do 7 mm. Temperature so padle v Sloveniji in v zapadni Hrvaški za 1 do 4, v ostalih krajih pa so narasle za 1 do 5 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Nazla izprememba vremena. Sorva morda bolj jasno in bolj topla. Na vzhodnem robu Alp najbrže jugovzhodni vetrovi z megle.

Poslanci med volilci

Šenčur, 9. januarja.

Narodni poslanec g. Janko Barle je na praznik obiskal volilce v našem kraju. Zbral so se v prav lepem številu na zbor resnih moči, ki se jim je videlo, da vedo, kaj je potrebno, in da so tudi trdno odločeni skrbeti za boljšo bodočnost prebivalstva.

G. poslanec je orisal dosedanje delo narodnih poslancev in njihove načrte za bodoče delo. Poudarjal je, da ne prihaja z občujami: pošteno in odkritosrčno je prišel med resne moči dela, da se z njimi pogovori in posvetuje. Ovrzel je nerese govorice nekaterih užaljenih nesebičnejcev, ki skušajo begati ljudstvo na vse mogoče načane. Te samopašnežve in čas prehitel. To so dobro razumeli vsi zborovalci in zato so se bolj zaupljivo sprejeli poročilo narodnega svečenika, ki zvesto služi bogu, kralju in domovini.

Za g. poslancem je govoril tudi naš zaslужni in priljubljeni župnik g. Ivan Piber in so šle njegove dobro pretehtane besede vsem do srca. Govoril je zlasti o resnem položaju našega kmeta in zaključil svoj govor z izrazom prepričanja, da bo stal izvoljeni narodni poslanec vedno ob strani svojih volilcev.

O potrebi kmečke izobrazbe je govoril šolski upravitelj g. Franc Belin, lepo uspešni sestanek pa je zaključil posestnik g. Martin Sušnik. Po sestanku so se zborovalci še dolgo razgovarjali z g. poslancem ter se posvetovali z njim, kako bi se rešile najnujnejše zadeve našega kraja.

Višnja gora, 9. januarja.

Narodni poslanec g. Milan Mravljec je imel na praznik tri dobro obiskane shode v našem okraju. Že na predvečer se je sestel z zaupniki možni iz občine Krka ter pripravil ustanovitev kraljeve organizacije nove vsedravnne stranke. Priprave vodita agila moža, g. župan Jeraj in g. Borštnik. Na praznik po rani maši se je napolnila velika zborovalna soba in so zborovalci z veliko pozornostjo sledili poročilu svojega poslanca o gospodarskem položaju ter o delu vlade in narodne skupščine za omiljenje gospodarskih težav.

Ob 11. so se zbrali možje in fantje iz Radohove vasi in okoliških občin v gostilni pri Klemenčiču, kjer je govoril najprej g. poslanec, za njim pa dr. Janžev Novak o potrebi aktivnega udeleževanja vsega požejskega ljudstva v novi politični organizaciji.

Popoldne se je vršilo zborovanje v Stični. Vsi prostori so bili napolnjeni občanov iz Stične, St. Vida, Mulfave, Gorenje vasi, pa tudi iz Višnje gore, Drage in Dednega dola so prišli, da slišijo poročilo svojega poslanca. Po poročilih obeh govornikov so zborovalci stavili celo vrsto umestnih in za omiljenje gospodarske krize, zlasti za finančno razbremenitev kmeta in obrtnika.

Sklenilo se je osnovati po vseh občinah

kraljeve organizacije nove politične stranke.

Zagorje, 9. januarja.

V petek zvečer je prisostvoval g. poslanec Milan Mravljec seji širšega akcijskega odbora v Zagorju, na seji, kjer so se razpravljale predvsem potrebe tega industrijskega okoliša v gospodarskem in socialnem pogledu. Po poslančevem poročilu se je razvil živahen razgovor o delavskem vprašanju, zlasti o brezposelnosti, kakor je bil izvoljen pripravljalni odbor kraljeve organizacije nove politične stranke.

Shoda poslancev g. Pustoslavca

napovedana za danes na Ljubnem in v Mozirju sta preložena zaradi slabega vremena in obolelosti sklicatelja. Shoda bosta sklicana in objavljena pravočasno.

Trbovlje, 9. januarja.

Danes se je vršilo tu veliko zborovanje, na katerem je poročal o političnem položaju narodni poslanec g. Alojzij Pavlič. Shoda se je udeležilo nad 1500 ljudi in je zborovanje trajalo od 3. popoldne do 6.15. Zastopniki so bili vsi sloji, najbolj mnogoštevilno pa je bilo delavstvo. Shodu je predsedoval g. Pavlič.

Poslanec Pavlič je poročal pred vsem o gospodarskem položaju v državi s posebnim ozirom na delavske razmere. Iz njegovih izjavanj je bilo razvidno, da se je v kratkem času popolnoma seznanil z delavskimi potrebami in da je v Beogradu izvršil tudi že več intervencij za izboljšanje položaja našega delavstva. Poročal je tudi o razmerah v ostalih rudnikih v državi. Končno so bile sprejete resolucije, ki govorijo o rudarskem zakonu, sanaciji bratovskih skladnic, položaju staroupokoencev, državnih kontrol nad podjetji ter o naši denarni politiki. Na koncu se je razpravljalo tudi o osnovanju nove državne stranke.

Iz beograjske kronike nesreč

Beograd, 9. jan. p. Preko pravoslavnih božičnih praznikov se je pripetila v Beogradu čela vrsta manjših in večjih nesreč. Na topčiderski progi je skočil pod vlak brezposelni natakar Izidor Keller. Vlak ga je popolnoma razmesaril, tako da je bil na mestu mrtve.

V bližini Banovega brda je zmrznil čevljar Jovan Trajković. Mož se ga je na božični večer preveč nalezal in je na potu domov oblašal in zaspal. Ker je bilo ponoči zelo mrzlo, je zmrznil.

Drogerist Josipović, ki je dobil težje poškodbe od eksplozije, ki je nastala pred par dnevi v njegovi drogeriji, je včeraj v bolnici umrl.

V kavarni Stanković se je stpel pekovski pomočnik Vojislav Marković. V pijanosti je začel v kavarni nadlegovati goste. Ko ga je kavarnar hotel odstraniti iz lokala, se je uprl, potegnil nož in izval pretep. V pretepu pa je sam dobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Naši kraji in ljudje

Dobrodelna akademija v Ljubljani

Narodna in socialna dolžnost vsakega Ljubljancina in Ljubljankinje je, da v četrtek 14. t. m. poseti dobrodelno akademijo, ki jo priredita mestna občina in krajevni odbor Rdečega križa v korist pomožni akciji. S tem bo storil svojo dolžnost napram bližnjim, ki jim je usoda manj mila kot njemu. Imel pa bo tudi velik umetniški užitek, do kakršnega pride le redkokdaj. Glasbena Matica, primadona ga, Gjungenac in tenor g. Gostič bodo poskrbeli, da bo koncertni del na višini. Opozorjamo zlasti na oni del kon-

certa, ki ga bo Glasbena Matica izvajala za radio. Te točke: Ave Maria, Forster: Ljubica, Lajovic: Zeleni Juri, Oster: Očenaš, Adamič: Zaman pod oknom, Hubad: Je pa davi slanca pala in Dev: Majolčica) se bodo preko Svice odvajale svetovnim radio-postajam. Ze to dejstvo nam jamči za visoko umetniški nivo koncerta. Matica se bo zavedala, da jo v tistih minutah poslušajo tisoči vseh narodov in vseh držav. Tem manj smemo mi Ljubljancini zamuditi priliko, da jo čujemo in vidimo.

Franu Oblaku v spomin

Kakor mrzel diš je šinilo mimo nas, za-
drhtela so srca v boli, ko je prišla vest, da si nas zapustil za vedno. Saj ni moglo-
če, da si nas zapustil, smo mislili, to je
je fantazija, težak sen, presnanje v bur-
na ga. Gjungenac in tenor g. Gostič
bodo poskrbeli, da bo koncertni del na vi-
šini. Opozorjamo zlasti na oni del kon-

zal sredi cvetja, ko smo Te gledali skozi
malo linico, še takrat se nam je zdelo, ka-
kor bi spal, in vsak hip smo pričakovali,
da boš odprl oči in se nam nasmehnil.

Šele tedaj, ko so prišli črni možje, dvig-
nili Tvojo krsto, ko smo stopali v sprevo-
du za sokolsko konjenico in nešteti znani
ci in prijatelji, šele tedaj, ko so padale pr-
ve grude na Tvojo krsto, smo se zavedli
grozne resnice: Francelj nas je zapustil za
vedno!

Zastonj klče Tvoj mali sinko svojo pr-
vo besedo »atac, zastonj se ozirajo njevo-
je oči po sobi, kjer si počival, se igral z
njim, preden si odšel na Dunaj. Zastonj!
Svojeje dobrega atka ne bo poznal nikoli,
ker ga ne bo videl nikoli več... Sijalo je
sonce na Tvoji zadnji poti, še nebo se Ti
je nasmehnilo in pripravilo radostno Tvoj
sprejem. A v naših srcih je vladala tema,
solze so lile iz oči na sveže vence, se le-
sketale v biserih in izginjale v beli na-
vi... Cvetje krije Tvojo gomilo, Ti pa,
Francelj, spavaj sladko. Lahka naj Ti bo
zemlja! Do svidenja!... — Slavko Mijč.

Slikarska razstava Modic-Slapernik

Celje, 9. januarja.
Preteklo nedeljo je bila zaključena razsta-
va slik akademskih slikarjev Miroslava Mo-
dica in Rajka Slapernika, ki je bila odprta
skoro mesec dni v dvorani Mestne hranilnice
v Celju. Kljub obilni reklamni in zelo ugod-
nim kritikam v listih je morala zabeležiti
skrajno slab obisk in enako skromen efekt
v prodaji. Da je v obstoječi krizi marsiko-
mu, ki je resničen ljubitelj slikarske umet-
nosti, nakup umetniškega dela otežkočen ali
celo onemogočen, se ne da tajiti. Toda do-
stalo, da se mnogi niso mogli potruditi niti
k ogledu in obisku razstave, zasluži grajo.

Vsa razstavljenega dela so predstavila obe
razstavljalca naši javnosti kot upodabljajoča
umetnika dobrih kvalitiet. Kljub temu je
uspelo Modicu prodati od 41 oči, pastelov in
akvarelov ter številnih grafik le 7 slik, do-
živ 11 Slapernikovih oči, akvarelov in pa-
stelov, večinoma z domačimi slovenskimi
motivi, sploh ni našlo kupca, dasi so njego-
ve slike lepe umetnine in bi služile vsake-
mu, s še tako razvajenim okusom urejene-
mu stanovanju v pravi okras. Razstava je
obiskalo komaj 120 oseb. Nekaj neproizved-
nih del bodo menda kupili v kratkem interesen-
ti, ki so si jih deloma že izbrali. Večji del
posetnikov razstave predstavlja naše dija-
štvo, kar je treba ugotoviti s posebnim pri-
znanjem.

Akad. slikar Modic pripravlja novo veliko
razstavo, ki jo bo priredil v letošnjem po-
letju v Celju. Vsebovala bo večinoma nova
dela, ki bodo izdelana v večjem obsegu ka-
kor dosedanja. Prevladovale bodo oljate
slike. Upajmo, da čaka umetnika-domačina
pri tej razstavi boljši uspeh in zaslužno
večje priznanje celjske javnosti.

Naši delavci v Franciji

Nancy, 1. januarja.
Nisem še dolgo v Franciji, vendar som
imel že veliko prilik spoznati stanje na-
šega delavca in njegovo življenje tukaj.
Kakor znano, so se še do nedavna izsej-
vali naši delavci, večinoma le težaške
moči, semkaj v Francijo, da si poiščejo
primerneje dela, da se preživijo, še več,
prihajali so z nado, da se povrnejo domov
z malo vsotico prislužene denarja ter s
tem započeno novo življenje v domovini.

Res je Francija dolgo časa zaposlovala
naše, kakor tudi druge delavske moči, ki
so mogli s trdim, celodnevним delom za-
služiti svoje najpotrebnejše; pristojen
dom in kos kruha. Toda danes je drugače.
Vseobča gospodarska kriza je začela pri-
stiskati tudi na Francijo, začelo je pri-
manjkovati zaposlitve in seveda so fran-
coske tvrdke pričele opuščati inozemske
delavce, da morejo zaposliti svoje. Tu se
pričnoma Kalvanja našega delavca, same-
ka, zapuščena daleč v tujini, v večini
primerov brez bečica v žepu.

Bili so prevarani v nadi, prevarani po
tudeh, ki jim je bilo na tem, da izjavijo
našega delavca v tujino, na temelju po-
zodb, ki so pa izgubile vsako praktično ve-
ljavo takoj, ko je moglo prekoračiti našo me-
jo. Niso gledali na to, da bi delavcu oskr-
beli, vsak obstanek za primer brezposel-

nosti ali da se mu omogoči vsaj povratek
v domovino.

S strani francoskih delodajalcev je bilo
delavcem po pogodbi obljubljeno za stalno
osemurno dnevno delo, plača 50 do 70
frankov, poleg tega pa stanovanje in hrana
za smešno ceno. Na ta način je bil iz-
vajen naš delavec, postojek v tujino v
najboljših nadah, toda bržko se je raz-
očaral, ko je prišel semkaj. Namesto ob-
ljubljene plače je dobival, v najboljšem
primeru do 32 frankov za 10urno dnevno
delo, kar mu ni zadostovalo večkrat niti
za najpotrebnejše. Po cele mesece je živel
ob najborejši hrani, ob kruhu in vodi,
samo da bi mogel poslati domov še te
borne denarje, da odplača svoje dolgove,
ki jih je napravil za potne stroške. Da,
mnogi še tega niso zmogli, temveč so
kmalu po prihodu oboleli zaradi prenapor-
nega dela in nezadostne hrane ter so ži-
veli po bolnicah, takorekoč ob milodarih.

Kdor pozna našega delavca, bo razumel,
kako porazno je to vplivalo nanje. Osa-
močen pred rodbino in znanci, prevaran,

Koroški večer na Bledu

Bled, 9. januarja.

Na praznik Treh kraljev je priredil naš
Sokol Koroški večer v prid slovenske
knjižnice za koroške rojake. Po pozdrav-
nem govoru br. Gradnika so sledile kon-
certne točke, ki so jih izvajali br. Puntar
na čelu ob klavirskem spremljevanju se-
stre Koblerjeve iz Radovljice. Domači
pevski zbor je zapel več koroških nardo-
nih pesmi. V predavanju »Nekdaj in se-
daj« je župni prosvetar br. Spicar podal
sliko kulturnega dela koroških rojakov v
dobi narodnega prebujenja. Predočil nam
je, koliko so prispevali koroški prebudi-
telji k razvoju slovenskega pisnega je-
zika in literature. Pred očmi se nam je
ponovno razvila žalostna slika propasti
slovenske šole na Koroškem in krčenja na-
še narodne posesti.

Najbližji del sporeda je bil Spicarjev pri-
zor »V Korotan« Sokolska mladina hče
preko meje, da ponese pozdrave bratom.

bolan in brez sredstev, se je vračal naš
človek z Francije peš domov, kajti domo-
vina mu je vendar mati, h kateri se za-
teka v stiski.

Da, znani so mi primeri, da se je vrnil
naš delavec peš preko Nemčije v domo-
vino. Kdo ga je vzdrževal na poti? Razni
agentje so jih vodili od organizacije do
organizacije in dajali priporočila za de-
lavske kuhinje ter jim poleg tega po-
stregli z mnogimi nauki, ki za nas nika-
kor niso koristni. Kdor pozna hvaloznost
našega človeka do onega, ki mu pomaga
v stiski, bo uvidel, kako se stvarjajo pri-
stasi raznih ekstremnih strmenjenj. Ni-
kakor ni v interesu naše države, da to do-
pušča, še manj pa Francije, ki je izrab-
ljene našega delavca vrgla na ulico brez
denarja, brez kruha.

Neki naš delavec je ravnokar prispel iz
bolnice po šestih mesecih boleznih. Name-
nil se je v domovino, ko je izgubil v tu-
jni svoje zdravje in delovno sposobnost
ter se vrača, da preživi poslednja leta ob
milosti drugih na rodnih grudi, ki jo je za-
pustil v najboljši nadi. Moral pa je s pro-
sti pomoči pri naših študentih in je s po-
vseno glavo čakal, da smo mu mi od na-
ših borihih dohodkov zbrali nekaj frankov
za večerjo, ter se je solzen zahvaljeval,
da so še nam vsem stopile solze v oči.

Iz tega in brezbroja sičnih primerov
vidimo, da živi naš delavec v tujini ka-
kor berač, brez strehe nad glavo in pre-
življa poslednje dneve ob parah, ki mu jih
zberejo še zaposleni tovaršaji.

Povratek je njih največja želja. Toda
kako porazno je to vplivalo nanj. Osa-
ra te ljudi, da ne bodo prežebeli in stra-
dali v tujini ter umirali na poti v domo-
vino? Ali ne čuje njihovega klica?

Anton Dekanič.

Radio v Vašo hišo!

V času od 10. decembra
do 10. januarja 1932
prodajamo:

1. Troelektronski aparat „REINARTZ“

s kvalitetnimi elektronkami, akumulatorjem »Hoppecke« 18 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplačilo Din 200.— ter deset mesečnih obrokov po Din 150.—

2. Štirielektronski aparat „REINARTZ“

z visokofrekvenčno stopnjo (elektronka z zamreženo anodo!) s kva-
litetnimi elektronkami, akumulatorjem »Hoppecke« 36 ah z držajem,
anodno baterijo »Zmaj« 120 Volt, prvovrstnim zvočnikom ter anten-
skim materijalom

za naplačilo Din 300.— ter dvanajst mesečnih obrokov po Din 210.—

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 5.

Lepa ljudska igra iz sokolskega pokreta

Ljubljana, 9. januarja

V okviru proslave rojstnega dne Nj. Vel.
kraljice Marije se je vršil snovi na pobu-
do Jugoslovanske Sokolske Matice v Na-
rodnem gledališču izredno lep večer. V
narodnem gledališču se je vršila slavno-
stna predstava narodne igre naše znane
kulturne delavke Manice Komano-
ve, »Krst Jugovencev«. Gledališče je bilo nabi-
to polno najodličnejšega občinstva, prisot-
ni so bili zastopniki in predstavniki vseh
mogočih narodnih društev, SKJ samega,
raznih narodnih ženskih organizacij, pa
tudi predstavniki oblasti in naše vojske.
Predstava pa se niso udeležili samo ljudje
iz mesta, marveč so si prihiteli ogledat no-
vo Maničino igro tudi njeni številni od-
lični prijatelji in znanci ter častilci nje-
nega dela tudi z dežele.

Pred predstavo je zaigrala godba Soko-
la I. državno himno, nakar se je dvignil
zastor in se je pričelo I. dejanje, ki je že
spčetka zajelo vse občinstvo. Igra, o ka-

tere vsebini smo že poročali, se je razvi-
jala od scene do scene, od dejanja do de-
janja in navduševala občinstvo. Maničino
delo služi ideji Sokolstva ter bo gotovo
šlo čez vse naše odre in služilo sokolski
ideji. Tudi igralci, izmed katerih je bil re-
den član naše drame samo g. Skrbinešek,
dočim so bili drugi diletanti s šentjakob-
skega odra, s sokolskega odra iz Most ter
od drugod, so rešili z režiserjem g. Koštu-
to na čelu vse vloge tako zadovoljivo in
spretno, da je bilo komaj opaziti, da ne
igrajo sami poklicni igralci. Zlasti do ve-
ljave je prišla koncem igre tudi spretno
aranžirana komična alegorija Sokolov, kar
je pripravilo občinstvo do ponovnega
gromkega aplavza.

Zaslužni avtorici gđe. Manici Komano-
vi, ki dela kakor čebelnica, zbira narodno
blago in ga podaja v mični obliki, je bilo
izročenih ob koncu lepo uspele predstave
ogromno vencev, tako od raznih organiza-
cij, društev kakor tudi posameznikov in
so ji bile prirejene prav pristne ovacije.

Bohinjski zimski sport v razmahu

Zimski sport v Bohinju je v polnem raz-
mahu. Dobro obiskani smučski tečaj pod
vodstvom g. Kvedra je bil 3. t. m. z uspe-
hom zaključen. Vsi tečajniki so bili nad le-
poto kraja in prekrasnim vremenom nava-
noet presenečeni. Smučski tečaji se pri za-
dostnem številu prijavlencev vrše vsak čas
pod vodstvom predsednika smučskega kluba

ba Bohinjski g. Tomaža Godeca. Pogrešamo le
večjih prirediteljev. Vreme je ugodno.

Opozorjamo pa posetnike Bohinja, da si
obdržijo pri izstopu vozne karte, ker druga-
če nimajo ugodnosti do brezplačnega po-
vrata. Cene v hotelih so znižane in je
omogočeno vsakomur sportno udeleževanje
v Bohinju. Vsa pojasnila daje »Turško-
prizmetno društvo pri Sv. Januži.

Razvoj prometa v ljubljanski okolici

Ljubljana, 9. januarja

Ljubljana se razširja na vse strani, po-
zidalo se je veliko v mestu, a so se po-
zidala tudi cela predmestja. Za mestom
samim pa noče zaostajati okolica, ki gra-
di enako pridno. Res ne tako velikih pa-
lač, kakor so v mestu, pač pa mične sta-
novanjske in v glavnem družinske hiše.
Zlasti napreduje gorenjska okolica, kjer
je že teren pripravljen za gradnjo. V
smeri proti Posavju in od Šiške proti št.
Viđu dobi graditelji na mestu obilico gra-
moze, obenem pa je gotov, da bo imel
lepe suhe kleti in suho hišo sploh. Stavbe
ne parcele tam gori postajajo dražje in je
tu splošno že velik promet. Ljubljana če-
dalje bolj priteza nase okoličje. Podožel-
ska idila se torej umika čedalje bolj ven
in v stran od glavnih cest. K temu je pri-
pomogla tudi novo zgrajena tramvajska
proga, ki je št. Vid in vmesne vasi do
dobra prikljena na mesto.

Ljubljancin, ki zahrepi po lepi, čim
bolj ohranjeni naravi in njenih lepota-
h, se tudi sedaj pozimi raje podaja dalje in
v stran mesta ter od nepresredne preveč
zastidane okolice. Ven jo ubere z vlakom,
peš ali avtobusi, ki vozijo domala na
vse strani. Baš zaradi avtobusnih zvez je

doletjiva v kratkem času vsa dežela in
seveda tudi skoro vse vasi v ljubljanski
okolici, ki leže vstran glavnih cest.

Zadnje čase je bila opuščena samo av-
tobusna zveza proti Podutiku in Dolnicam.
Bilo bi škoda, da bi ta odpadla trajno, za-
radi česar je sklenilo Magistrovo avtobus-
no podjetje to progo vzpostaviti znova.
Vložena je že zaderna proročja, ki jo pod-
pira tudi šentvitska občina. Avtobusno zve-
zo žele tudi domačini. Vzpostavljena pa bo
tudi druga avtobusna zveza po Vodovod-
i cesti na Kleče. Kleče s Savljami so bile
dosedaj precej odrezane od priključka pro-
meta z mestom, kar je bilo za tamošnje
prebivalstvo prav neprikladno. Pa tudi
Ljubljancinom, ki sicer radi zahajajo tja,
zlasti poleti čez polje do Save, to ni bilo
prav. Od št. Viđa, kjer gredeva tramvaj-
ska proga, je mogoče dospeti vsako uro z
avtobusom tudi v Medno. Medno, o kate-
rem se pred leti skoro nismo slišali, je
postalo v zadnjih letih prav prijetno izho-
dišče za turiste proti Sv. Katarini, poleti
mrgoli tam kopalec, zdaj pozimi pa mr-
goli tamkaj smučarjev, ki iščejo terena
okrog Golega brda, kjer se najbolje po-
učijo v prvi vrsti začetniki in pa taki, ki
ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi, da
bi se podajali dalje na deželo. Imenovano
avtobusno podjetje pa namerava zvezati
Ljubljano tudi s široko okolico po cesti, ki
vodi pod šmarno goro in naprej skozi
Skuarčno in Smlednik v smeri proti Kra-
nju. Tudi tamkaj je vsepovsod prijeten
valovit teren, prav malo oddaljen od tihih
vasi in se bo tamkaj lahko razvijal tudi
zimski sport prav lepo. Poleti pa se bodo
našli ljudje, ki bodo iskali oddiha med ze-
lenjem v gozdovih in na polju.

Postani in ostani
član Vodnikeve družbe!

Triumf grandioznega filma,
največjega v tej sezoni!

Velealpinski film, posvečen hero-
jem, padlim v svetovni vojni na
vrhovih Dolomitov!

Planine v plamenu

V glavni vlogi

Luis Trenker

Predstave danes v nedeljo ob 3., 5.,
7. in 9. uri zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Naši fantje v Boki Kotorski

Gjenović, v januarju

Strojniška šola mornarice odlično vzga-
ja svoje gojence ne samo v strokovno-vo-
jaškem nego tudi v družabnem pogledu.
Med njimi je tudi lepo število slovenskih
fantov. V prvi polovici decembra so pr-
slavili svojega zaščitnika sv. Nikolaja.
Gojenci XVI. razreda so priredili za pr-
oslavo zelo dobro uspešno zabavo, za katero
je vladalo veliko zanimanje tako pri osta-
lih gojencih kakor tudi med meščanstvom.

deklaicacije, vse hvale vredno prednašane
od gojencev.

Dekoracija dvorane je vsakega presene-
čila s svojo pestrostjo in pravim umetni-
škim okusom. Vse delo so izvršili izključ-
no gojenci po svoji zamisli, v je japon-
sko-kitajskem stilu. Pa so tudi bili aran-
žerji zato deležni nebrojnih pohval s strani
gg. oficirjev kakor meščanstva. Med
odlično publiko je bil tudi komandant po-
morske obalne komande, kontreadmiral g.

Jazz gojencev, ki je nastopal

mej so že od nekdanj znane te tradicionalne
prireditve v Mašinski šoli.

Veselic se je pričela z razdelitvijo Mi-
klavzevih daril, katerih so bili deležniki sko-
ro vsi prisotni. Po odhodu dobrega Mikla-
va in njegovih črnih spremljevalcev, ki so
med publiko vzbudili veselo razpoloženje,
je sledila lepa predstava: »V konferenčni
sobi«. Gojenci so igrali v splošno zado-
voljstvo. Vloge so bile zelo dobro razde-
ljene. Pri nekaterih igralcih je bil kljub re-
žiserjevemu trudu poznala majhna nesig-
urnost, saj prvi nastop pač vsakomur po-
vzroča malo nemira.

Ampak občinstvo se je zahvalilo igral-
cem z burnim odobravanjem. Sledile so še

na Miklavzevem večeru

Marjan Polić ter mnogo višjih in nižjih
oficirjev in vojaških uradnikov.

Po zaključku glavnega sporeda se je
razvila animirana zabava s plesom, pri
katerem se je vršila volitev najboljšega
plesnega para — kralja in kraljice plesa.
Izvoljena sta bila graciozna gđe. Ines Mar-
koni iz Cavtata pri Dubrovniku in njen
simpatični partner Ivo Velnar, učitelj Ma-
šinske šole. Izbrani par je na zahtevo ob-
činstva odplesal nekoliko modernih plesov,
za kar sta bila bogato nagrajena z odo-
bravanjem in posuta z rožami. Zabava je
trajala v noč ter se je zaključila v obče
zadovoljstvo vseh prisotnih, ki si žele več-
krat slične zabave, posebno sedaj, v dol-
gih zimskih večerih.

Kako bodo regulirali metropolo Prlekije

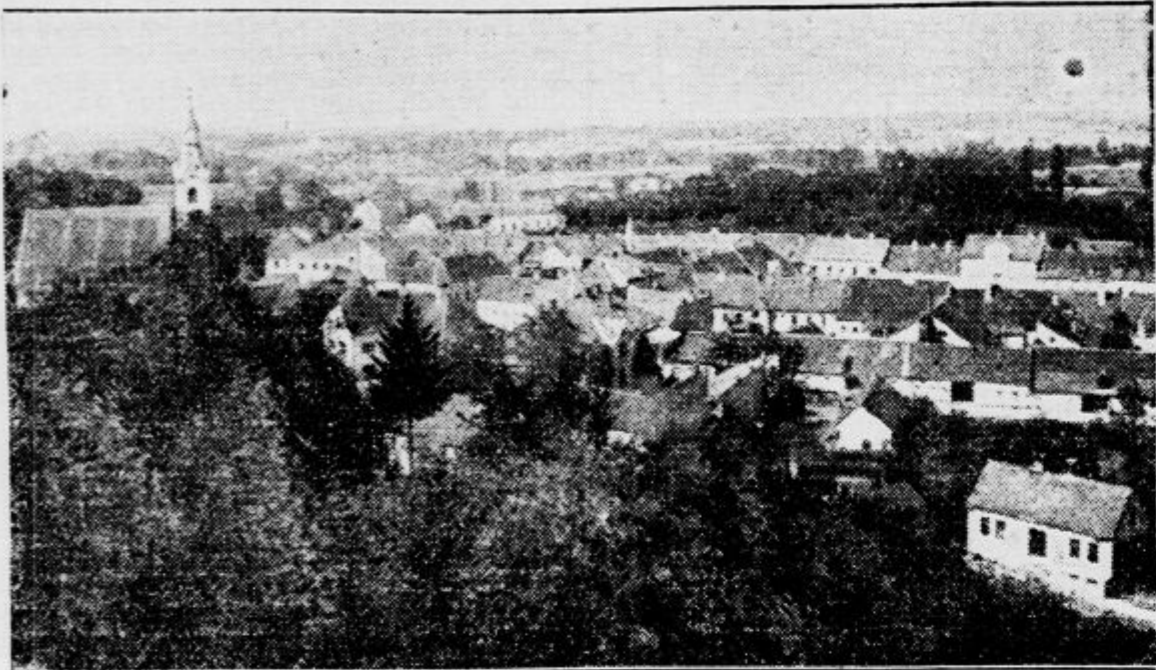
Ljutomer, 9. januarja.

Ze dalj časa se je pri komisijonelnih ogledih novih zgradb v našem mestu čutila potreba po regulacijskem načrtu, ki bi obsegal tudi zazidalni načrt ter storil s tem konec dosedanjih nesmotenosti pri izdaji gradbenih dovoljenj. Če bi Ljutomer imel že tak načrt, bi marsikatera nova stavba zadnjih let ne stala tam, kjer je danes, ali vsaj ne v sedanjih obliki in velikosti.

Te dni je kr. banska uprava odobrila regulacijski načrt, ki ga je v letu 1. 1931 izdelal tehnični in gradbeni biro (arh. Ivan

kakršne so tudi drugod namenjene samo prehajajočim vozilom in se v vseh regulacijah striktno zahtevajo. Vozila, ki kraj samo pasirajo, naj namreč ne ovirajo prometa v kraju samem. Za dolgo dobo let pa bo ob železniškem nasipu morda samo sprehajalščice brez prahu in voznega prometa.

Tema glavnina prometnih žilama so se podredile ostale prečne ceste iz ulice, pri katerih se je bilo ozirati na novejšje večje zgradbe. Na obeh straneh polokov in strug so predvidene primerne poti za sprehode, ker obzidane struge ne učinkujejo dobro in

Zupan in drug) v Ljubljani. Iz tehničnega poročila k načrtu posnemamo naslednje vodilne misli.

Občina Ljutomerska se je za enkrat oddala samo za delno regulacijo mesta in sicer danes zazidanega dela in onih še nezazidanih zemljišč, ki bodo pršla v dobi naslednjih 30 do 50 let za zazidanje v poštev. Vzhodni del svojega ozemlja, ki leži onstran železniškega nasipa, ter zemljišča bolj zapadno od banovinske ceste je prepustila razvoju bodočnosti, ker je ta teren zaradi nereguliranih polokov in strug deloma močvirjen in za zgradbe sedaj še neprimeren. Zaradi tega je bilo misliti na regulacijo, ki bi po ulicah in cestah omogočila najugodnejšo zvezo s temi nezazidanimi ploskvami ter tudi najboljšo komunikacijo z okolico. Mejne ceste regulacijskega načrta so projektirane tako, da se zapadni kakor tudi vzhodni deli lahko centrično spajajo v nova središča in se od tam zopet v nasproti smeri vežejo z novimi naselji, ki bodo tam nastajala po regulaciji voda. Važnost se je poglobila tudi na to, da ostane stari del mesta čim bolj nepripravljen, ker je ponekod prav romantično slikovit in učinkovit. Osmutek se je torej usmeril v prvi vrsti na nezazidane travnike in njive med banovinsko cesto in železnico. Pa tudi tam je na primer nov podolžni drevored s parkom, sportnim igriščem itd. še godba daljne bodočnosti in prepustil drugi etapi o izvršitvi regulacije.

Po gospodarskih prilikah so medsestnijski bloki projektirani v precejšnji kvadraturi, ker se prebivalstvo poleg trgovine in obrta počasi običajno s hmeljarstvom, vinarstvom in sadjarstvom ter potrebuje zato obsežna gospodarska poslopja in vrtove... Vendar so medulne ploskve odmerjene tako, da jih je mogoče po potrebi in sporazumno z občino in mejaši oddeliti s prečno ulico, ne da bi trpela celota regulacijske osnove.

Če gremo nekoliko v podrobnosti, vidimo, da se je banovinska cesta, ki teče po najbolj zazidanem delu Ljutomerja, regulirala povsod na 12 m širine ter da so se odpravili vsi promet ovirajoči ostri ovinki. Ta cesta bo še dolgo vrsto let ostala glavna prometna žila. Z razvijajočim se tranzitnem avtomobilskim prometom pa bo treba misliti na tranzitno cesto ob železniškem nasipu,

kvarijo okolico (primer: struga Ščavnice ob Katoliškem domu). To bo moral upoštevati hidrotehnični izvedenec pri izdelavi načrtov za regulacijo Ščavnice in njenih rokavov.

Nadalje je arhitekt upošteval tudi potrebo sonca in zraka za stanovanja. Južni del reguliranega ozemlja je namreč strogo hribovit in precej v senci hriba Kamenščaka. Zato bodo zemljišča vzhodno od banovinske ceste, kjer je projektiran nestrasten sistem zgradb, za stanovanjske hiše najbolj primerna. Na obeh straneh banovinske ceste predvideni strnjeni sistemi 1 do 3 nadstropnih hiš pa je tako obsežen, da se moreta trgovina in obrt ob tej glavni prometni žili razvijati brez vseh ovir. Za tovarniško četrt je v glavnem določen severni del mesta ob železniški postaji, kjer so na obeh straneh obsežna nezazidana zemljišča. Pričakovati je, da se bo mesto razvijalo v glavnem v severni smeri proti kolodvoru. Zato je tudi umestno, da ostane pokopališče na južnem koncu mesta, kjer je v bližini tudi najboljši prostor za prepotrebno javno bolnico.

Regulacija je — kakor že rečeno — nebi-stveno posegla v obstoječi del mesta, ki ima ob glavnih ulicah razmeroma dobro ohranjene hiše. Treba pa bo regulirati okolice cerkve in tja vodeče ceste, odpreti podaljšek ceste s Kamenščaka mimo sreskega načelstva dalje in ustvariti lepšo zvezo skozi prehod pri Mestni hranilnici na postajališču. Toda tudi do izvedbe teh načrtov bo še preteklo mnogo let. Detajlna regulacija Glavnega trga, Starega trga, kolodvora, javnih nasadov in sportskega igrišča zahteva podrobnejše načrte od služaja do služaja, ker bo to snov posebnih študij in odvisna od motivov in potreb okolice, ki bodo dala tem regulacijskim delom pravo in smoteno obličje.

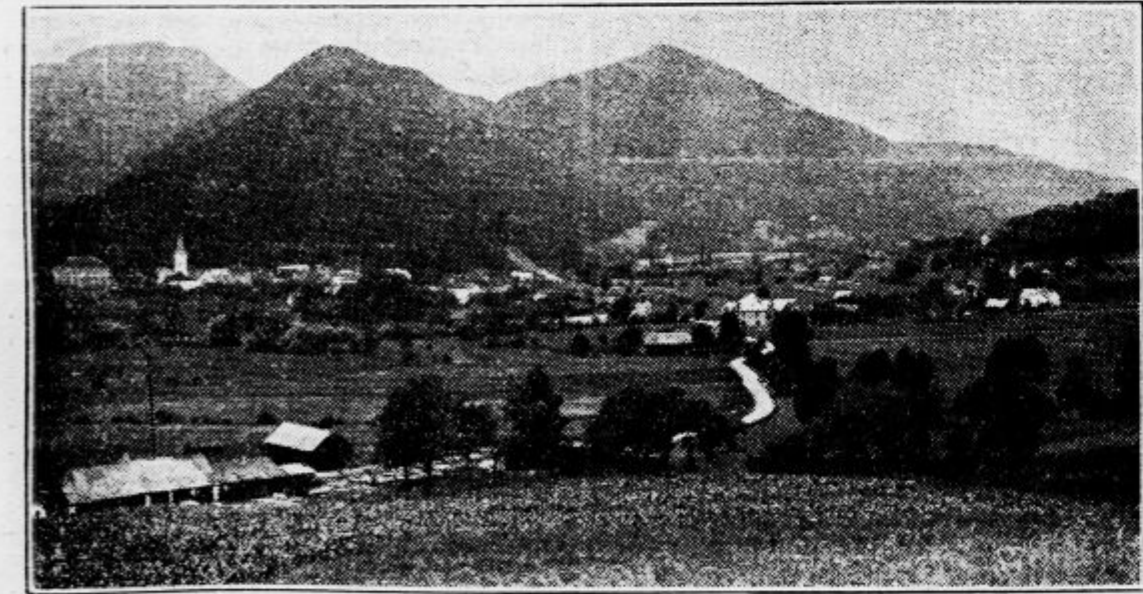
Širina cest in polov, ki jo kažejo podrobni načrti v merilu 1 : 1000, je 6 do 12 m; pri glavnih cestah so označeni tudi potrebni radiji. Ker so ob glavnih tranzitnih cestah hiše oddaljene 4 m od ceste, je vedno mogoče, razširiti sedanjo 12metrsko cesto in prav tako projektirano srednjo cesto med železnico in sedanjo banovinsko cesto.

Ljutomer je z regulacijskim načrtom že izpolnil zadovno določbo novega gradbenega zakona.

Tam za gorami — v kozjanskih krajih

Če je danes kakšen večji kraj oddaljen od železnice 10 km, že pravijo ljudje, da je za deveto goro. Za ljudi, ki živijo navadno v večjih mestih, pa so prav taki kraji posebno privlačni: tu je življenje vse bolj prirodno, kakor tam, kjer je preveč razvit tujski promet in se je obregnula ob prirodne lepote večkrat nezdrava civilizacija.

Med take, od svetovnega vrvenja ločene večje naselbine, spada tudi ljubki trg Kozje, oddaljen od železnice po cesti nad 20 km,

tako od Celja, Sv. Jurija, kakor tudi od Rajhenburga. Skoraj lahko trdimo, da je prometna usoda tako nanesla, da je ostalo Kozje »za gorami, v deveti deželi.« Kozje je za tistimi gorami, pod katerimi si je utirila Sava čudno strugo skozi pečine na poti od Ljubljane proti Zagrebu, Kozje pa leži tudi oddaljeno od štajerske ravnine, za grički in visokimi goricami. Na zapadu planinski svet, proti severovzhodu in vzhodu pa grički in vinske gorice, kamor se stezajo zadnji odganki vinske trte, semkaj od zelene štajerske in hrvaškega Zagorja preko Sotle.

Kozje je stara naselbina in je igrala že v srednjem veku, kakor tudi v poznější dobi dokler ni stekla železnica skozi Savsko dolino, veliko večjo vlogo kakor danes. O tem pričajo stare razvaline nekdanjega močnega gradov in še nekatere dobro ohranjene graščine, kjer stanujejo po večini osebe tujih veleposestnikov, gospodujočih že od pamtikeva v teh zanimivih krajih. Stari gradovi so bili po večini last mogočnih celjskih grofov.

line (od približnih 250 m do 1023 m) ni preveč vzpeta in vodi po deloma bukovih, deloma pa mešanih smrekovih gozdih. Nepričakovano lep je razgled s sedla na Oslici. Na severozapadu te pozdravljajo Kamniške planine, na severu pa hitita v nebo kopi Možir, planine in skalnate Urške. Pohorje se v vsem obsegu menda od nikoder ne vidi tako lepo kakor baš odtod. Na vzhodu valovi dolinjskejšajersko gričevje, pokrito z vinogradi, razgled po Hrvaškem ti zapira široki hrbet Sljemena. Na jugozapadu pa leže Gorjanci. Le težko se boš ločil od te lepe točke. Pot skozi sotesko Bistre nas spominja na romantične soteske Gorenjske, posebno strme stene 840 m visokega Žličarja, vrhu katerega štrli skala, podobna kipu avstrijskega dragonca s težko čelado na glavi.

Na Žličarju, ki na vrhu ni tako divji kakor v pobočjih, so raztresene hiše vasi Vetrnik. Vasica zasluži svoje ime. Tam gori neprestano piha. Pomladi in poleti vleče prijeten dih, pozimi pa tuli burja, prav tako kakor na skalnatem Krasu. Na Vetr-

niku so taki zameti, kakor smo jih bili včasih vajeni v okolici Sv. Petra na Krasu.

Na Vetrniku so mi pravili zanimivo dogodbo, kako je pred davnimi leti zdravil vetrniški župan vola. Izvedel je, da žival ozdravi, če ji daš smodnika. Ker je bil župan tudi lovec, je mislil, da smodnik mora tudi pri zdravljenju — gorati. Vzel je zavoj smodnika, ga zamašil volu v gobec in začel. Toda vol je bil to pot uren in je bruhal vso eksplozijo županu v obraz. Vol je baje ozdravil. Župan pa je odšel v Kozje k padarju. »Taki so pač jagri!«

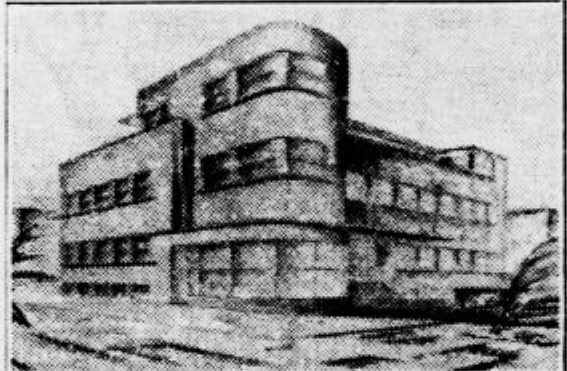
Kakor sploh vsi Slovenci, se tudi Kozjanci in okoličani radi pravdajo. Nu, zato so pač dohtarji, od česa neki naj bi živeli, če bi ne bilo pravd? Najzanimivejša je bila baje pravda za »bikov skok, ki je stala precej tisočakov, nazadnje so se pa le pogliali.« Pa brez zamere, saj smo tudi mi Kranjci taki. Ena ostane: ljudje so dobri, gostoljubni in prijazni, okolica pa je prav lepa. Kozje ima vse pogoje za letovišče. V okolici so lepi gozdovi, voda primerna za kopanje in hladnih studencev ne manjka. Pa tudi za zimski sport, za smučanje, je svet ustvarjen. Najvažnejši za nas lovce pa so gotovo divji prešiči, ki so se že pred več kot 20 leti naselili v neprodirnih goščavah v soteski Bistre in se močno razmnožili. Da jih je zadosti, pričajo lovi, ki se jih udeležujejo tudi ljubljanski lovci. Na zadnjem lovu, ki se je vršil v prehodu iz starega v novo leto, je pokalo kakor v Mandžuriji. Bati se je bilo, da bo zmanjkalo smodnika.

Pomislite: en dan na divje prašiče 32 strelav. Še zanimivejši pa je bil uspeh! Obležal sta — reci in piši — dve svinji, ali kakor pravijo lovci, dve »krmačici« po 90 kg. Lovci, domačini kakor gostje so imeli večji del krive puške in so zgrešili, brž-

Akcija za dom prekmurskega delavstva

Murska Sobota, 9. januarja

V nobenem oziru naše banovine ni delavsko vprašanje tako pereče kakor v murskoslovaškem in domjelendavskem. Gost naseljenost prebivalstva ne more niti eno dovolj zaslužka, zaradi tega je prisiljeno, da poišče zase kakor tudi za svoje kruh v tujini. Številni delavci »tlačajo« v pomladnih mesecih na sezonsko delo v

Nemčijo, Francijo, Banat, Srem in Baranjo. Boren zaslužek v sezonskih mesecih jim je za preživljanje do nastopa prihodnje sezone. Tujakinja borja dela jón preskrbuje zaslužek doma in v tujini. V trumah prihajajo delavci iz vsega Prekmurja k borzi. V dežju in mrazu čakajo na cestah, da pridejo na red. Le redkokateri si privoščijo opoldne prigrizek. Pokušajo se vračajo v svoje oddaljene domove. Prav v tem času, to je ob pričetku delavske sezone, se vidi vse gorje delavskega stanu, ki se peha in trpi in se bori z velikim samozatajevanjem za svoj obstoj.

Da bi se temu zlu malo odpomoglo, se je porodila misel zgradbe Delavskega doma. V zgradbi bi bila ogrevalnica, delavska kuhinja in prenočišča. Po svojih opravkih v sezonskih mesecih, bi delavci dobili v projektiranem Delavskem domu

Varujte : Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrinite Vašo kožo večer vsak preden, gresle na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. V eter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrinite pa tudi podnevi, pradenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam: Najvišji učinek ali ceneje. Nivea-Creme: Din 5.00—22.00 Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j. Maribor

čas iz strahu pred velikimi čekani, ogromne merjasce, takšne kakor so kočje na Vetrniku.

Najbolj se je postavil tisti lovec, ki je bežal pred obstreljeno »krmačo« in streljal na kakih 5 m. Streljal je še potem, ko je žival že begala po večnih loviščih. Kljub skrbnemu iskanju pa nismo mogli najti njegovih zadetkov. Ko so se prihodnjega dne udeležili lova tudi lepe »lovke«, prav tako lepe, kakor je boginja lova, nam je Diana ostala bržčas iz same zavisti še boj nenaklonjena.

Kakorkoli: prijetno in lepo je tam za gorami v Kozjem. Gošar.

cenena prenočišča (60 postelj), delavska kuhinja bi oddajala po minimalnih cenah obede, javna ogrevalnica bi odstranila žalostno silko na cestah v dežju in mrazu čakajočih delavcev.

Z vsi intenzivnostjo se dela že nekaj let na tem, da se ta načrt uresniči. Ustanovila se je v to svrhu zadruga »Delavski dom«, r. z. z. o. z., ki ima pisarno v Kolodvorski ulici. V tej zadruzi naj bi bili vključeni vsi delavci. Vsak plača za pristopnino 5 Din in delež po 5 Din, ki se mu pa vrne v primeru izstopa.

Načrti za delavski dom so že izgotovljeni in so se poslali v odobritev na pristojno oblast. Projektirani dom bi po svoji učinkovitosti prekašal vse dotedanje stavbe v Murski Soboti. Ureditev doma je po načrtu nad vse ekonomska. Izdelal je načrte domačin stud. arh. Novak, absolvent srednje teh. šole v Ljubljani in slušatelj akademije upodabljajoče umetnosti na Dunaju.

Da se zgradba doma uresniči, so voditelji akcije prosili na pristojnih mestih za podpore, ki so jim zagotovljene. Delavci sami so v to svrhu darovali že okrog 20.000 Din. Razen tega je na razpolago še izseljenjski fond v znesku preko pol milijona dinarjev. Druge podpore pa so tudi že dosegle okrog 70.000 Din. Tujakinja občina bo v ta namen prav gotovo vložila znaten znesek. Obžalujemo je še pomoč banovine. Delavci sami so pripravljali, da delajo po 2 dni brezplačno, in če upoštevamo, da jih je preko 10.000, je to najzadnejša podpora delavstva samega. Na čelu akcije je poštovni g. Kerec, nadnik borze dela.

Upamo, da se v najkrajšem času realizirajo načrti in da se zgradi dom, ki bo delavstvu in našemu kraju v ponos in pohvalo v našem delu, da so pripomogli k olajšanju gorja našega delavskega stanu. F. M.

bila razdeljena med šolarji. Razumljivo je, da otroci zavednih slovenskih staršev ne dobijo ničesar, če so še tako revni, temveč obdario se samo otroci onih, katerim so Judeževi groši več kakor narodna zavest.

Primorske novice

Vzdolž reške svobodne cone se vrši nepretrgano tihotapstvo. Istrsko ljudstvo je obubožano pa si išče cenenih živil v svobodni coni. Finančni stražniki lovijo ljudi, ko se vračajo. Kar jih primejo, jih sodišča strogo kaznujejo. Kmet Fran Dajčič se je uprl finančnim stražnikom. Zato je bil kaznovan na 7 mesecev zapora. Pri Poljanah so zagledali finančni stražniki iz Opatije tri kmečke ljudi z zavoji. Kričali so za njimi čalt, pa se ni hotel nihče ustaviti. Nato so začeli stražniki streljati za njimi. Eden je padel. Prenesli so ga v opatijsko bolnico, kjer je kmalu nato izdihnil.

Ziva je zgorela 77letna Terezija Grobiša v Kostanjevici na Krasu. Bila je nedelja in vsi so šli k maši, starka je pa kuhala doma. Ko je popravljala ogenj, se ji je vnela obleka. Stara reva si ni znala pomagati in je bila hitro vsa v plamenih. Stopila je iz hiše in klicala na pomoč. Ko so prihiteli iz sosedne hiše do nje, je bila že vsa sežgana in mrtva.

Pulski prefekt Italo Foschi v spremstvu kvestorja in pokrajinskega fašističnega tajnika poseja občine in se informira pri občinskih načelnikih natančno o gospodarskem stanju poljedelcev in o njihovem razpoloženju napram fašizmu. Prefekt čuje povsod pritožbe zaradi strašne davčne obremenitve. Ponekod demonstrirajo ženske proti davščinam in v Tinjanu so jih nekaj zaprli.

Novice iz Bele Krajine

Metlika, 5. januarja. Pri nas smo pričakovali Novo leto prav mirno. Silvestrovih prireditev ni bilo od strani nobenega društva, saj je bil soglasno sprejet javni predlog, da se letos prireja čim manj zabav in veselice. Silvestrovanje so le posamezniki v ožjih zaključkih družbah. Tako tudi naša društva stonajo v krog vseh onih, ki delajo na ublažitvi gospodarske krize.

Pri sreskem načelstvu v Metliki polagoma nastopajo novi referenti svojega mesta. Za kmetijskega referenta je imenovan gospod Malasek Fran, sreski kmetijski referent iz Novega mesta, ki uraduje pri nas vsak tork. Za šolskega referenta je imenovan g. Barle Konrad, dosedanjí dolgotletni upravitelj tukajšnje osmerazrednice. ki je že nastopil svojo službo. Za solnega referenta je postavljen g. Blaznik Feliks,

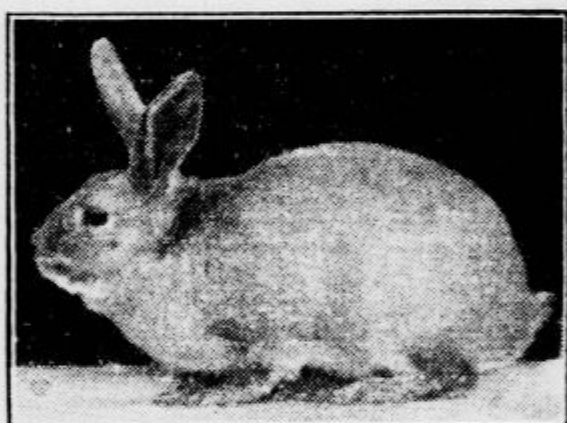
ki bo v kratkem nastopil službo. Veterinarski referent je bil tudi že imenovan, toda ni nastopil svojega mesta, zato ziasri naši kinetovalci upajo, da bo prav kmalu imenovan nov referent. Upraviteljske posle na naši šoli je prevzel tukajšnji dolgoletni učitelj g. Morela Leopold. Iz Radovljice je bil dodeljen šoli na Sinjem vrhu g. Tomič Avgust, a na njegovo mesto je bil imenovan g. Logar Andrej. V Podzemelj je imenovana za učiteljico g. Campa Angela, a v Radatovičah gđc. Gvozdenov Leposava.

Zadnji sneg, ki ga je tudi pri nas bilo najprej 43 cm, potem pa še nekaj malega, da ga imamo malo nad pol metra, je bil precej težak. Napravlil je tudi to škodo, da smo bili brez električne razsvetljave štiri večere. Na daljnovodu Ozal-Metlika je bil kratak stik in se je na osmih mestih utrgala žica. Grajati je edino preveliko počasnost akcije za popravilo pokvarjenega daljnovoda od strani centrale v Ozlju. Pri tem je seveda tudi naš mestni gospodarski odbor na škodi, zato je postopek od strani sreskega načelstva, ki je takoj zahtevalo od mestnega načelstva v Karlovcu, da se izvrši stroga preiskava, hvalevreden, ker dokazuje, da je politično oblastvo iskren in energičen zagovornik naših gospodarskih interesov.

V Metliki imamo že od 10. decembra gospodinski tečaj, ki je odlično obiskan. Vrši se v prostorih Komende, vodi ga gospa Golmajerjeva iz Ljubljane. Pomladi se bo vršil drugi tečaj, ker je bilo že za tega pripravljenih toliko naših deklet, da zadostuje za dva.

Uspeh kuncereje

Na sliki vidimo kuncu pasme Lux, ki je bil kot prvi svoje vrste uvožen v Jugoslavijo. Lastnik g. Anton Golija iz Studencev

pri Mariboru ga je razstavil v Avstriji, na ljubljanskem in zagrebškem velesejmu ter prejel zanj šampionat z zlatimi kolajnami. Lastnik poklanja kuncu Nj. Vel. kraljici Mariji ob njenem rojstnem dnevu.

Kdo bi rad imel ves letnik „Mladega Jutra“ v obliki knjige za majhen denar?

Priredili bomo PONATIS NA BOLJSEM PAPIRU, če se oglasi zanj DOVOLJ NAROČNIKOV. CENA BO PRAV NIZKA, tako da si lahko VSAK interesent nabavi komplet letnik.

Zato prosimo vse ŠOLSKÉ in druge KNJIZNICE ter vse ZASEBNIKE, ki bi radi imeli

lanjski ali pa letošnji letnik „Mladega Jutra“ v obliki lične knjige,

naj nam sporoče najkasneje do 20. januarja t. l., koliko izvodov bi potrebovali. Izpolnite točno spodnjo naročilnico in jo pošljite na naslov:

Uprava »Jutra« v Ljubljani.

Naročilnica

Podpisani naročam . . . izvodov lanjskega (letošnjega) letnika »Mladega Jutra«.

Ime in točen naslov naročnika:

Domače vesti

Ne zamudite roka!

Po pogodbi za zavarovalnico »Triglava« velja »Jutrovo« nezgodno zavarovanje le za one naše naročnike, ki so najkasneje do 14. dne v mesecu januarju naročnino za tekoči mesec in ves čas nazaj. Na to določbo zavarovalne pogodbe danes ponovno opozarjamo one naročnike, ki še niso plačali naročnine za januar ali so jo celo dolžni za preteklo mesec. Prosim jih tudi v njihovem lastnem interesu, da to popravijo, ker bo sicer zavarovanje za nje tako dolgo počivalo, dokler ne uredijo naročnine.

• V obrambo resnice! Pred tiskovnim senatom v Ljubljani se je nedavno vršila razprava o tožbi g. dr. Mejaka proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, iz poročil v »Jutru« o poteku te razprave sem zaznal, da se je branitelj obtoženega »Slovenca« odgovornega urednika skliceval na neko debato, ki se je vršila l. 1923 na rednem strankinem zboru SDS v Celju ter je pri tem klical na pomoč tudi mene. V »Slovencu« od 6. t. m. pa sem čital celo neko docela izmišljeno izjavo, ki jo moram odločno zavrniti. G. dr. Mejaka poznam že iz predvojnih let iz Slovenske Bistrice in nisem imel nikdar poviha in razloga, da bi dvomil o njegovih narodni zavesti, da je vztrajal iz razmer, ki narodnostno niso bile tako urejene in trdne kakor tistih, ki svoje hude grehe radi pozabljajo in si danes še drzno metati kamenje na odlične in poštvene narodnega delavca dr. Mejaka, ki se je že kot mlad dijak udeležil bojev za osvoboditev naše Koroške. G. branitelj »Slovenca« ne morem pomagati, ker o narodni časti in zavesti dr. Mejaka nisem nikdar ne v mislih ne v besedah mogel niti smel dvomiti. Debata pa, ki se je vršila na strankinem zboru v Celju pred tremi leti, je bila znak zdravega strankinskega življenja in je bila tako po vsebini kakor po obliki na taki višini stvarnosti, da ni bila nikomur v nečast, ker je je pripomogla k razčiščenju gotovih ne dovolj pojasnenih zadev, glede kojih dr. Mejak do tedaj ni bil dovolj poučen. — Ivan Prekoršek, narodni poslanec.

• V železniški službi; so premeščeni: uradnik VIII. položaja skupine: Adamčič Ljudevit, Savski Marof, v Cankarjevo; uradnik pripravnik: Ahlin Stanislav, Senta, na Vrhniko; zvančnik I. kategorije: Tršan Jurij, Ljilja, na Brezovico; Zagar Ludovik, Borovnica, v kurilniško izpostavo v Novo mesto; Jeras Valentina, Ljubljana, v strojno stanico v Borovnici; Drov Valentin, Pragersko, v Ljutomer; Siegel Peter, Podnart-Kropa, v Dravograd-Mež; zvančnik II. kategorije: Mulej Karol, Rakek, k Sv. Juriju; Lorger Blaž, Poljanska Slatina, v Maribor; Trilar Anton, Novo mesto, k progovni sekciji Maribor; krog; Eržen Francišek, Novo mesto, k progovni sekciji Ljubljana gor. dol. proga; Pankovič Franjo, Novo mesto, v območje direktorije Zagreb; Čumplj Ivan, Jesenice, na Zidani most; Jevšvar Janez, Slov. Konjice, v Maribor glav. kol.; Lisec Anton, Maribor, v Slov. Konjice; Kavčič Josip, Boh. Bela, na Vič; Jurše Jakov, Vič, v Ljubljano glav. kol.; dnevnica: Vovk Janez, Podnart-Kropa, v Velenje; Znanec Francišek, Verd, v Brezice; Seibitz Viljem, Rimske Toplice, v Podnart-Kropo; Popov Jovan, Rajhenburg, v Brezice; Gruđen Ivan, Videm-Krško, v Moškanjec.

• Nagrade za dnevnice: Ministri za trgovino in industrijo, kmetijstvo in za gradbo so podpisali uredbi za svoje resore o nagradah dnevnica. Nagrade se dajo po draginskih razredih. Dnevničarji brez kvalifikacije v 1. draginskem razredu dobivajo nagrade v znesku 1.100 Din, v 2. razredu 950, v 3. razredu pa 850 Din. Dnevničarji, ki vrše službo služitelja, dobivajo po draginskih razredih 950, 850 in 750 Din; dnevničarji s srednješolsko kvalifikacijo 1.200, 1.100 in 1.000, dnevničarji z univerzitetno kvalifikacijo pa 1.400, 1.300 in 1.200 Din.

• Anketa o pobijanju nezaposlenosti. Dne 15. t. m. se bo v Beogradu vršila anketa o pobijanju nezaposlenosti, ki jo je razpisalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Na anketi bodo sodelovali zastopniki raznih ministrstev in zastopniki industrijskih in delavskih organizacij.

• Stanovanjsko vprašanje v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, je upati, da bo stanovanjsko vprašanje v Zagrebu v kratkem rešeno po intervenciji prisotnih oblastev. Banská uprava bo v bližnjih dneh sklicala anketo o stanovanjskem vprašanju, na katero bodo povabljeni zastopniki hišnih posestnikov kakor tudi zastopniki stanovanjskih najemnikov. Anketa bo predložila elaborat o stanovanjskih cenah v Zagrebu, ki so ga izdelali strokovnjaki. Anketa se bo vršila v mestni posvetovalnici, dan pa še ni določen.

• Predavanje o mekarsstvu po radiu. Danes ob 8. zjutraj predava ravnatelj mekarske šole inž. Šabec o predmetu: Kako je z mekarskim strojem drugod in kako je pri nas? V četrtak ob 18. predava isti predavatelj o predmetu: Pota in cilji k poljivu našega mekarsstva.

TRGOVSKI PLES

16. januarja 1932 v Unionu
Negode jazz, domača zabava, Cvirnov jazz. — Gostuje g. Mirko Premelj.
Obleka za vse promenadna. (Ofic. sprejem ob 8. uri. — Dekoracija.)

1803

(Odpor D. O. T. N.)

• Propaganda za naš Jadran. Po spoznanju, ki se je sklenil s službenim turističnim uradom »Globus« v Pragi, bo omenjena češkoslovaška institucija uvedla širokopotezno propagando za čim večji tujski promet v naš državi. Omenjena institucija bo priredila skupna potovanja s poselnimi vlakovi po Jugoslaviji. Naši turistični krogi prikažejo od te propagande veliko korist za tujski promet v teku letošnjega leta. Prvi češkoslovaški izlet na naš Jadran je določen za letošnje velikončne praznike.

• Odkup predvojne srebrne denarja. Ministrstvo notranjih poslov je banskim upravi sporočilo, da je odločil izvršni komitej Narodne banke na zahtevo ministra financ, naj vrši narodna banka nakupovanje srebrne denarja v naši državi po ustreznih vrednostih srebra v srhu nabave potrebne količine srebra za kovanje nove-

ga denarja, da se kolikor je mogoče izogne nabavi srebra v inozemstvu. Za izvrševanje tega odloka je izdala Narodna banka svojim poslužnicam vsa potrebna navodila, da imajo nakupovati predvojni srebrni denar: dinarje, avstrijske krole, goldinarje, tolarje Marije Terezije in perperje za zdaj po naslednjih cenah: 1. Odkup srebrnih dinarjev: po 12 Din za komad od 5 Din, po 4,50 za 1 kom od 2 Din do 2,25 Din za 1 kom od 1 Din in po 1,25 Din za 1 kom od 0,50 Din. Te cene veljajo tudi za predvojni srebrni denar, kovan po predvojni larske konvencije (francoski franki, italijanske lire, rumunski lei, bolgarski lev, grške drame). 2. Odkup srebrnih avstro-ogrskih kron: po 11,60 Din za 1 komad od 5 kron, po 4,50 Din za 1 kom od 2 kron, po 2,25 Din za 1 kom od 1 kroie. Te cene veljajo tudi za srebrne perperje. 3. Odkup srebrnih (avstrijskih) forintov: po 12 Din za 1 komad. 4. Odkup srebrnih tolarjev Marije Terezije po 12,50 za 1 komad. Istočasno se opozarja občinstvo na ponarejene novčanice po 1000 Din, ki prihajajo iz inozemstva v izdajo. V denarnem prometu naj se sprejemajo samo oni tolački, ki imajo že utrdeno rožeto z g. Karadjordjevo. A to bi naposled moral kdo sprejeti tudi tisočake brez rožete, se opozarja, da jih prevzame šele tedaj, ko se je poprej ugotovilo v najbližji banki ali v državnem poslovnem uradu, da so ponarejeni.

• Čebelarje. Vse neorganizirane čebelarje obveščamo, da izhaja v Ljubljani strokovni čebelarški list »Slovenski čebelar«. List izhaja mesečno in prinaša vse čebelarje razprave in navodila, ki so vsakemu čebelarju neobhodno potrebni. Ker nam slovenskih čebelarjev ni bilo zelo primanjkuje, je ta list edino sredstvo, s katerim more čebelar izpopolniti svoje znanje. Vabimo, da čebelarji narode na naš list. Pišite dopisnice na čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani. Letna naročnina stane 40 Din.

• Tirolski Nemci in naša manjšina v Italiji. Pred dnevi smo v »Jutru« opozorili na zanimivo publikacijo: »Slednja« roislerka društva »Andreas Hofers, ki v obsežnem članku poroča o položaju naše manjšine v Italiji, naglašajo potrebo skupnega nastopa Jugoslovenov in Nemcev zoper raznarodovalno politiko Italije in predlagajo, da naj Nemci rabiho za te kraje samo slovenska imena namesto novih italijanskih. Na razna vprašanja pojasnjuje, da se »Südtiroler Jahrbuch, Andreas Hofers-Kalender 1932« doblja po 32 Din izved pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Zvočni kino Idea'

Halo! Bomba smeja!

Popokali boste od neprestanega smeja, če si ogledate

3 sijajne komike

ki jih vsi čitate, in to so

Siegfried Arno

Ernst Verebes

Hans Junkermann

v sijajni komediji duhovitih zapletljajev in večsaljivih prizorov

Skrivnost rdeče mačke

Predstave danes v nedeljo ob 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

• Drobne koroške novice. Na farnem to-kopališču v Železni Kapli je te dni kopali Jakob Kapnik. Naj šestdeset let stari grobokop je imel jama že skoro popolnoma izkopano, ko je prišlo k jami nekoliko šolskih otrok, s katerim se je prišol narodu časa razgovarjal. Nenadno pa se je zgredil in nezavesten »ezal v jami, ki je v Gorah je te dni umrli znani koroški narodnjak g. Janez Aichele. Operacija v enovški bolnici ga ni mogla rešiti. Potopnik je vedno neomajno stal v slovenskih vrstah. V Štutgartu »ad Piberkom pa je premakel zadet od srčne kapi med koroškimi Slovenci dobro znani g. Lovro Kušelj. Stal je vse svoje življenje v prvih narodnih vrstah.

• Naši v Ameriki. Starosta Slovenskega Sokola v Clevelandu Vinko Lovstik je na zadnji seji društva predlagal, naj bi se ob približno 35 letnice Sokola v Clevelandu dalo častno odlikovanje in priznanje še živemu članu ustanovniku g. Antonu Jalcovu, ki je od ustanovitve društva ostal zvest njegov član. Predlog je bil na seji sprejet in Anton Jalcov imenovan za častnega člana društva. Sprejet je bil tudi predlog staroste, naj se pošlje ustanovniku Sokola v Clevelandu, g. Antonu Klineu v Strazi na Dolenskega, čestitka, ker je bil izvoljen za poslanca jugoslovenske narodne skupščine Kline je bil začetnik in prvi propagator Sokolstva v Clevelandu. Slovenska šola v Clevelandu je — kakor poroča »Ameriška Domovina« — dne 24. decembra priredila božično. Malčki so uprizorili dve mladinski igri: »Maklav prihajaj« in »De je bolnoz. Na programu je bilo petje in godba ter govor ameriško-slovenskega pesnika Ivana Zornana. Postavilo se je tudi bogato božično drevo s številnimi darili za šolsko mladino. V Barabotownu je nedavno rojak Avgust Babier umrl po dolgotrajni bolezi. V Ameriko je prišel pred 29 leti. Doma je bil iz Tolmina, njegova žena pa iz znane Arkovice hiše v Sodražici. Poleg soproge zapušta štiri sinove in tri hčere. V Pueblu je preminila rojakinja Ivana Smerke, po rodu iz Mirne peči na Dolenskem, ki zapušta 71 letnega soprog in več sorodnikov, v Clevelandu pa Ivana Strazišar, rojena Gornik, iz vasi Kot pri Ribnici. Na farmi v Willardu je izšel rojak Ivan Luzovič, po rodu iz Bernika na Gorenjskem.

• Starešinsko društvo »Jadranc« ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 17. t. m. ob 10. v Ljubljani v prostorih Zveze kulturnih društev, Kazino, II. z obhajnim dnevnim redom.

• Gosta meglja v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da v zadnjih dnevih nastopa proti večeru izredno gosta meglja. Tramvaj morajo na vožnji neprestano zvoniti, da se ne pripeti kakšna nesreča.

• Cena morskih rib padla za 50 odstotkov. Po vestih iz Splita je bilo v tamkajšnji ribarnici v času od 1. do 8. t. m. prodanih 120 kvintalov rib v Beograd, Zagreb in Ljubljano. Cena rib je v zadnjem času padla za 50 odstotkov, delno zaradi gospodarske krize, pa tudi zaradi obilice blaga. Promet v ribarnici je močno upadel, zaradi česar se pojavila potreba zgradbe nove moderne ribarnice.

• Cestni rop v l. 1925. Prejeli smo: Dne 31. oktobra l. 1925. sta dva neznanca roparja cropala na cesti, ki drži iz Črnomlja proti Kanizari, ravnatelja premožgopne družbe »Bele Krajine« Novotnega Jurja za 40.000 Din. Okrožno sodišče v Novem mestu, oddelek IV., naproša ono dekle, ki je 7. junija l. 1931. poslalo iz Zagreba na orožniško postajo v Črnomlju anonimno pismo, nanašajoče se na prave storilce tega roba, naj temu sodišču ali najbližji orožniški postaji ali pa policiji sporoči svoje ime in naslov. Storištev ali njegovih bratov naj se ne boji, ker so že vsi zaprti po kazniščih.

• Tatvine v tovarni pletenin v Kranju. V tovarni pletenin so že dalje časa opažali, da nekdo krađe volno in že izgotovljene pletenine. Na prijavo lastnika tovarne je bila aretirana neka delavka R. M., doma iz kranjske okolice. Pri hišni preiskavi so zaplenili kranjski orožniki mnogo volne v klobčičih in zavitkih in več kosov raznih pletenin. Po nadaljnjih poizvedbah je bila izvršena preiskava še pri dveh drugih delavkah. Tudi pri teh so dobili mnogo ukradenega blaga. Aretirane delavke so tatvino priznale. Krađe so že od pomladi. Ukradeni blago so odnašale iz tovarne med opoldanskim odmorom.

• Ponoven vliot pri istem gospodarju. V noči od četrta na petek je obiskal neznan tat g. Martina Škorjo, posestnika in gostilničarja na Očeah pri Rim. toploah. Tat je odnesel iz shrambe okrog 30 kg slanine in 10 parov klobas, tako da trpi lastnik okrog 500 Din škode. Podrobna tatvina je bila pri istem gospodarju izvršena že pred tedni. Žlikovec je skoro gotovo domačin.

Ito — zobna pasta najboljša.

• Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

• Darujete podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Trančo 2-III.

Iz Ljubljane

u. Ob rojstnem dnevu Nj. Vel. kraljice Marije letos ni bilo obojelnih prireditev, vendar so bila že na predvečer mnoga javna, pa tudi privatna posopja okrašena s trobojnicami in državnih barvah. Proslave se letos zaradi počitnice tudi niso mogle vršiti v solah, vendar pa se je prebivalstvo v hvaležnosti spominjalo plemenite svoje kraljice, ki ima vedno in povsod smisel za potrebe našega naroda, zlasti pa za naše reveže in pomoči potrebno učeo se mladino.

u. Poziv Narodne Odrabe prirediteljem obzorim raznih predstavnih zabav. Mestni odbor Narodne Odrabe v Ljubljani je poslal prirediteljem odboru črno-bele redute poziv, naj opusti letos to elitno prireditev glede na veliko krizo in občno brezposelnost, ki se je začela tudi pri nas občutne širiti. Greh proti lastnemu narodu bi bil, trošiti v teh hudih časih naravnost velikanske vsote za luksuzne obleke, ki so potrebne za tako elitno prireditev. Poudariti je potrebno, da take prireditve ne prinašajo narodu niti najmanjših koristi, pač pa žalijo tisoče onih bednih, ki nimajo niti koščka kruha in morajo brez moči gledati, kako brezmišlno trajajo njihovi someščani denar v povsem nepotrebnih svrhe. Prirediteljem vseh onih zabav, ki pa nimajo elitnega značaja, je poslala, odnosno se pošlje kraljeva organizacija Narodne Odrabe v Ljubljani poziv, naj določijo vse čisti dobiček ali pa vsaj polovico tega v fond Pomožne akcije v Ljubljani. Kraljeva organizacija Narodne Odrabe v Ljubljani se nadeja, da bo javnost sprejela ta njen poziv z odobravanjem in jo podpirala v njenem stremeljenju pomagati najbednejšim in izkušiti deloma pripomoči k omiljenju te poredne krize.

u. Gospa Pavla Lovšetova priredi svoj tradicionalni vsakoletni koncert letos že tega meseca in sicer v ponedeljek, 11. t. m. v Filharmonični dvorani. Vsa njena program je za naše koncertno življenje novost, saj nam prinaša pesmi in arije iz vseh literatur, ki jih mi sicer nimamo prilike slišati. V Ljubljani sami smo tako srečni, da imamo javnih koncertov dovolj in med najlepših lahko prištevamo vselej one, na katerih nastopa g. Pavla Lovšetova, naša prva in tudi najboljša koncertna pevka. Tudi ponedeljski program je za Ljubljano popolnoma nov in prepričani smo, da bo ta večer združila Filharmonična dvorana vse številne čestilice umetnosti g. Lovšetove, ki pri vsaki priliki trdijo, kako radi postajajo njena umetniška izvajanja. Zato smo prepričani, da bo v ponedeljski dvorana polna, kar ga Lovšetova po pravici zasluži, saj se ona vsikdar z največjim veseljem in največjo poštovanostjo odzove našim kulturnim in humanitarnim društvom, ki zelo posostokrat reflektirajo na njeno sodelovanje. Začetek koncerta je točno ob 20. Opozarjamo še prav posebej na to, da se dobi v predprodaji v Matici knjižarni tiskan program z besedilom vseh pesmi in arij.

u. Akademija XII. slovanski večer pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in pod pokroviteljstvom častnega domaškega komiteja se bo vršila v soboto 16. t. m. v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Na akademiji bodo sodelovali člani opere, ljubljanski konservatorijski ter priznani salonski jazz pod spretnim vodstvom g. Švare. Oficielni sprejem bo od pol 21 do 21 Vabila so že razposilana:

3 MOTORJE

300 voltne, s 50% brzinskim reguliranjem, s stikalom in zaganjačem. Prodaj. Naslov v oglaš. odd. »Jutro«.

Smučarji — sportniki!

Predno se odločite za nakup smučk, palic, vezi in drugih zimsko-sportnih predmetov zahtevajte brezplačni cenik od tvrdke

IVAN SAVNIK

Kranj 10

Vezi: Seidl otroške Din 70, velike Din 85, nemško streme Din 115, Alpina Din 240. Palice: leska otr. Din 35, velike Din 45, najfin. Din 55; bambus otr. Din 45, velike Din 60, najfin. Din 85. Smučarski šali Din 25, tirolski 55; Pjaka Din 24; volnene kravate Din 13, nogavice Din 26, rokavice Din 35; sanke otroške Din 85, velike, spredaj zavite Din 135. 15599

kder ga pomočoma ne bi prejel, naj ga reklamira na: JNAD »Jadranc«, Tomanova 3. ali telef. št. 29-74. — V izložbi Tiskovne zadruge v Selenburgovi ulici je razstavljena spomenika, katero bo poslalo jug. napr. akad. društvo »Jadranc« Nj. Vel. kralju Aleksandru I. v znak hvalečnosti za njegovo naklonjenost, katero je izkazal s tem, da je sprejel pokroviteljstvo nad večerom.

u. Pogreb g. Okorna bo danes ob 16.30 in ne, kakor je bilo večeraj pomočoma za beleženo v mrtvaškem naznanilu, ob 16.

u. Svetosavska beseda 27. januarja. Upravni odbor pravoslavne cerkvene občine, ki je, kakor tudi vsa občina, sestavljen iz Slovencev, Hrvatov, Srbov in Rusov, je na svoji poslednji seji odločil, da se bo tudi letos na dan sv. Save 27. januarja vršila v Ljubljani svetosavska proslava po tradicionalnem redu: dopoldne šolska proslava, večer pa beseda. Glede na gospodarsko krizo je odbor vsestransko razmišljal namen in značaj svetosavske proslave ter soglasno sklenil, da se bo tradicionalna proslava vseeno vršila, ker je kulturno-karitativnega značaja. Čisti dobiček je namenjen svetosavskemu fondu, iz katerega se pomaga siromašnim šolskim dečim. Vendar se bo odbor glede na težavno stanje vseh družinskih slojev, izognil vsakega nepotrebnega razkošja ob priliki proslave. Na ta način bo Ljubljanskim mesečnikom na dan 27. januarja dana priložnost manifestirati ne samo svojo kulturno in nacionalno zavest, temveč tudi svoje plemenito socialno čustvo.

u. Jubilej dela. Gdč. Emiliya Bookova je praznovala 25 letnico zvestega in marljivega službovanja pri tvrdki Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. Iskreno čestitamo!

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Danes premiera filma cirkuskih senzacij in atrakcij

Čar cirkusa

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer.

Cene 4 in 6 Din.

u. Redna javna seja občinske uprave Ljubljanske bo v torek 12. t. m. ob 17. v mestni dvorani. Dnevni red: naznanilo predsedstva, odobrenje zapisnika zadnje seje, poročila o proračunu za leto 1932.

u. Aktualno razstavno predavanje. V četrtak 14. t. m. ob 20. bo predaval v Prešernovi sobi gostine »Novi svet« na Gospodarski cesti g. dr. A. Tratnik o temi: Katere nevarne bolezni najbolj groze v pisarnah zaposlenim in kako se jih varujemo. Predavanje je namenjeno članom podružnice »Merkurja«, društva trg. in priv. nam. Jugoslavije in po njih vpeljanim gostom.

u. Danes ob 11. uri dopoldne ZKD predstava v kinu Matici. Ze veraj smo obširno poročali, da bo predvajala ZKD premiero tretjega ciklusa najnovejših kulturnih zvočnih filmov. Program je zelo skrbno sestavljen in obstaja iz zelo zanimivih in poučnih zvočnih filmov. Tako bomo v filmih »Giganti« prazgodaj prvič videli, kako love in dresirajo v Indiji slone. Film »S polno paro napreje« nam kaže manevre angleškega bojnega brodirja v Sredozemskem morju. Tretji film »Diamanti« nas vodi v Južno Afriko in nam kaže, kako naporno je iskanje teh dragocenih kamnov. Se trije drugi filmi bodo na sporedu, vsi izredno zanimivi, zato njih ogled toplo priporočamo.

u. Starše drugošolcev, odslovljenih iz realnih gimnazij, sem 6. t. m. pozval, naj mi pošljejo naslove, da uredimo privaten punk. Nekaj se mi jih je odzvalo, a še ne dovolj. Morda niso opazili poziva, ker sicer bi se gotovo odzvali. Kam naj damo te otroke? Do drugega leta se bodo čisto odvadili šolskega dela in zopet padli. Posameznik pa — razen nekaj izjem — ni sposoben, da bi jim vzel posebnega učitelja. Učeni ur jim je treba več, da se bodo učili vseh glavnih predmetov in da bodo dovolj zaposleni. To dosežemo le v skupnosti. Čas beži, mudi se. Prašnikar, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 4.

u. Dobrodelna akademija. Vstopnice za dobrodelno akademijo, ki se bo vršila v četrtak 14. t. m. v Unionu, se dolo v predprodaji v Matici knjižarni. Cena vstopnic od 40 Din navzdol do 5 Din.

u. Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola bo igral danes v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) pravilico v štiri dejanjih »Gasperček pri Repostevu« in veseloigro v dveh dejanjih »Tri želje«. Začetek točno ob 16. Pripravlja se »Favst«, ki se bo igral kot otvoritvena predstava v letošnji sezoni za odrasle.

u. Čajanka v salonu hotela Tivolija danes ob 4. popoldne.

u. Klub jugoslovenskih primorskih akademikov v Ljubljani priredi v soboto 23. t. m. v dvorani Delavske zbornice družabni večer. Po programu prosta zabava s plesom. Eventualni prebitek je namenjen fondu za podpiranje siromašnih tovarišev. Priidite!

u. Druga seja častnega domaškega komiteja za XII. slovanski večer bo v ponedeljek ob pol 17. v damski sobi kavarn Emona.

u. Glasbeni vrtec se zaradi slabega vremena prekine za nekaj časa. Prvotek bo objavljen v časopisih. — Angela Trost.

u. Žitne trgovce in kmetovalce, ki morajo dokupiti za svoje potrebe, opozarjamo na tozadeven razglas izdane prodaje in nakupa semen, ki je objavljen na mestni občinski deski.

u. Veliko pozornost vzbujajo že dalje časa izložena okna tvrdke Hed. Šarc v Selenburgovi ulici, v katerih je razstavljena krasno in okusno izdelana nevestina oprema. Imenovana tvrdka zasluži vse priznanje posebno, ker je vse izdelano v lastni izdelovalnici perila.

u. Ustanovni občni zbor Propagandnega društva v Ljubljani se bo vršil v torek 12. t. m. ob 20. v salonu restavracije Zvezde. Vabimo vse ljubitelje nar. folklorne in ornametike, da se zbora udeležijo. — Pripravljalni odbor.

u. Dva ponesrečena. V delavnici mizarškega mojstra Semrla na Poljanski cesti se je ponesrečil 23-letni mizarški pomočnik France Rupnik. Imel je opravka pri stroju za oblanje, pri čemer pa ga je stroj zagrabil ter mu je rezilo posnelo prste na levi roki. Poleg njega so v bolnico pripeljali še 18-letnega dinarja Starka Končana iz Dravlj. Fant je s fiobertovko streljal vrabce, a se je sam ustrelil v levo dlan.

u. Ajdovščina dobi svojo posebnost. Poleg Marišinega trga je gotovo najbolj prometni trg, ki ga tvori prostor med kavarno »Evropa«, Figovčovo gostilno in Dalmatinsko ulico. Še vedno je tamkaj glavno postajališče vseh avtobusov, ki prihajajo v mesto in odhajajo na deželo, zaradi česar pride neredno do motenj v splošnem prometu. Tamkaj se še pripetile že čisto baš zaradi neprevidnih soferjev nezgode. Policijska uprava je sklenila, da bo stal odsej na omenjenem trgu stražnik na konju, ki bo laže pazil na vse nepravilnosti in sploh laže kontroliral promet.

Pustne krofe

priznana najfiniješe priporoča

SLAŠČIČARNA KOŠAK.

Pri večjem odjemu znaten popust.

u. Ogenj na Opekarski cesti. V hiši Katarine Hamove na Opekarski cesti se je v stanovanju Ivane Bambičeve zvrnila pod sliko Matere božje nočna lučka. Ogenj je zajel nekatere predmete v stanovanju, vendar je gost dim kmalu opazila sosedah. Obveščena je bila policija, ki je poklicala na pomoč gasilce. V hiši so morali delno porušiti steno, da so mogli priti v notranjost in ogneti udušiti.

u. Ukradena srebrna doza. Medicineru Kameju, stanujočemu za gradom 4, je odnesel nekdo v kavarni »Emona« 1500 Din vredno srebrno dozo. Ukradena doza ima zlate vložke in je okrog 12 cm dolga in 9 široka. Okradenec je zadelo prijavi policiji, vendar tatu doslej še niso izsledili.

u. Zopet tatvina kolesa. Skladistiški Ivan Čibej, stanujoč na Stožah, se je oglašil v Pajkovi gostilni v Linhartovi ulici, kjer je spravil v večji tudi svoje kolo znamke »Jugosteyer«. Ko pa je Čibej nameraval nadehati pot, je ugotovil, da se je med tem poštati njegovega kolesa neznan tat.

u. Hermesove plesne vaje bodo v nedeljo kakor običajno pri Keršcu od 3. do 7. ure. Vabljeno vabljeno.

u. Plesne vaje učiteljskihnikov bodo danes ob 3. popoldne v Trgovskem domu.

Iz Maribora

u. Mestnega župana dr. Lipolda je imenovala banska uprava za načelnika okrajnega cestnega odbora v Mariboru.

SPORT

Klubi dan naših smučarjev

JZSS je v svoji vzorni organizaciji uvedel za svoje klane svojevredno prirediteljsko, klubski dan, ki ga v drugih sportnih vrhovnih organizacijah deloma zaradi izvajanja sportne panoge v skupinah deloma pa tudi zaradi pomanjkanja prave vezi in solidarnosti med člani sploh ne poznajo. Klubski dan je praznik za vsak klub, pa tudi za savez.

Letos je določena kot klubski dan današnja nedelja. Danes torej morajo vsi klubi, člani JZSS, prirediteljsko smučarsko tekmo, na kateri morajo startati vsi, ki tekmujejo ali mislijo kdaj zastopati klubove barve na podsaveznih in saveznih smučarskih prireditvah. Klubski dan je dan pregleda za vse klubove moči, njegov uspeh je obenem garancija za klubovo ime pri vseh poznejših nastopih njegovih članov. Na ta dan polagajo klubi obračun o svojem delu v ožjem sportnem smislu, na ta dan predstavijo savezu in javnosti tekmovalce, s katerimi bodo vzdržali letošnjo sezono. Klubski dan je revija najboljših tekmovalcev po klubih!

Snežne razmere letos niso ravno najbolj idealne, toda tudi ne najslabše. Sprva je bela odeja zagrnila le višje ležeče kraje, ob novem letu pa se je razširila nad vsa banovina. Zadnji dnevi so bili zopet nekam otožno južni in sneg je prišel vidno

jemat slovo. Včeraj pa so vremenarji zopet spremenili načrte in kmalu je začelo padati znova. Novo zapadli sneg je sicer moker in nekam malo pripraven za smučanje, toda v višjih legah je gotovo padel na trdnost podlago, tako da se vsaj ni treba bati, da bi izginil. Če ne bo naletaval še danes brez presledka, lahko smučarji vsaj v višjih legah računajo z dobro smuko.

Elita naših smučarskih tekmovalcev se bo pomerila v Planici, kjer bo imela v novem smučarskem domu N. Ilirije najmanjše bivanje in pribežališče po tekmi. V Planici bodo startali vozači Ilirije in Ljubljane skupno. Potem pa kar po vrsti: Kranjska gora, Dovje-Mojstrana, Jesenice, Bled, Gorje, Bohinj, Tržič, Kamnik, Završje, in vsi klubi mariborskega podsaveza. Lepa vrsta, par sto tekmovalcev, v boju za naslove klubskih prvakov in uspehe, ki naj jih uvrstijo med podsavezne ali celo savezne tekmovalce. Klubi in njihovi vozači se dobro zavedajo važnosti današnjih prireditev in zato niso zaman pripravljali, kolikor so mogli. Klubski dan je prva preskušnja, sicer v lastnih vrstah, toda zato ni manj važna kot marsikatera druga, ki obljublja dragocena darila in blesteče naslove. Smučarji — tekmovalci. Vsi klubi Vas kličejo!

Seja ožjega odbora GZSP bo v torek 12. t. m. ob 19. v kavarni Čop na Jesenicah. Udeleželi naj se bodo Tomazič (Boh. Bietrič), Čop Miha, Smolej Janko, Kosmač Franjo, Segar Boris, Božič Alojzij, Ravhaker Avgust, Vidmar Maks, Čop Jože, Koreniti Drago in Gregorčič Jože (Jesenice). Udeležba je za vse strogo obvezna. SK Svoboda in TSK Skala z Jesenic se pozivata, da takoj pošljeta rojstne podatke svojih verificiranih članov, da jih bo moglo razvrstiti v razrede. Klubi naj ne pozabijo poslati zapisnikov vseh prireditev, ki se vrše danes (v nedeljo 10. t. m.), najkasneje do 12. t. m. podsavezu. Ponovno se opozarjajo vsa društva, klubi in odseki, da pošljejo razpisne svojih tekem najkasneje 8 dni pred prirediteljsko podsavezu.

Akademski smučarski organizaciji v Ljubljani. Klanski sestanek vseh smučarjev in smučarjic bo 12. t. m. ob 18. v juridični predavalnici št. 69 na univerzi. Sigurno vsi! Pred sestankom bo ob 17. sestanek smučarjev v isti sobi, na kar opozarjamo vse smučarje.

Mariborski smučarski klub bo priredil dne 17. t. m. skupno s SK Zelenižarjem klubsko smučarsko tekmo pri Ruški koči za dame, seniore in juniorje s startom v konkurenci in izven konkurence. Prvo in drugo plasirani v vseh kategorijah bodo prejeli lep darilo. Priprave sprejema SK Zelenižar, v roke g. Fišerju, Maribor, delavnica drž. žel. in M. S. K. — urarna Stojec, Jurčičeva ulica 8. Isti klub bo priredil 50 km vztrajnostno smučarsko tekmo dne 24. t. m. pri Ruški koči, na kar opozarjamo vse članke zimskega podsaveza. — Smučarski tečaj v Sv. Lovrencu na Pohorju se je pričel danes. Visokoolpeki tečaj na Peci bo od 24. do 28. marca.

Štafeta tekma sm. kl. Guštanj-Rimski vrelci. Danes priredi smučarski klub »Guštanj« — Rimski vrelci v okoliših Rimskega vrelca ob vznožju obgorja Urške gore štafeto tekmo. Proga je dolga 5 km za posameznega tekmovalca ene štafete in vodi po krasnih terenih, kjer se bo tudi vsak tekmovalce razveselil naravne lepote. Start in cilj sta na Rimskem vrelcu. Tekma se prične točno ob 9.30. Goste bodo pričakovali domači smučarji v

Deset najboljših sportnikov

Liste, sezname, vrstni redi in bilance v raznih sportnih panogah so običajno čtivo za zimske mesece in več ali manj premleta stvar. Toda francoski ugledni sportni list »L'Auto« je sestavil svojevredno primerjavo, ki jo je vendarle vredno ponatisniti. List je sestavljen vrstni red najboljših desetih tekmovalcev v najbolj razširjenih sportnih panogah po rezultatih leta 1931. Razumljivo je, da se seznamu nekoliko pozna, da je francoskega izvora.

V zimskih sportih je vrstni red naslednji: 1. Sonja Henie (umetno drsanje), 2. Thumberg (hitrostno drsanje), 3. Brunet-Joly (umetno drsanje v parih), 5. Ruid (smučanje), 6. Grafström (umetno drsanje), 7. Karel Schäfer (umetno drsanje), 8. H. Schneider (smučanje), 9. B. Watson (hockey na ledu). Francoski par Brunet-Joly je v tem seznamu sigurno postavljen zelo optimistično. Tudi mesto Schäferja za Grafströmom je malo čudno, če se pomisli, da je bil Schäfer predljudskim svetovni prvak in letos Grafström sploh ni šel v konkurenco z njim.

Za kolesarje so Francozi postavili naslednji vrstni red: 1. Guerra (Italija), 2. Michard (Francija), 3. Falck Hansen (Danska), 4. A. Magne (Francija), 5. Opperman (Avstralija), 6. Sawall (Nemčija), 7. Bulla (Avstrija), 8. Na osmem in devetem mestu sta dva Belgijci, kot deseti pa je zopet Francoz.

V boksu je vrstni red tak: 1. Schmeing, 2. Scharkey, 3. Mickey Walker. Pozneje so še trije Američani in nekaj Francozov. Verjetno je, da bi bili v Ameriki — razen Schmelinga — postavili to vrsto drugače.

V nogometu so uvrstili Francozi med deset najboljših klubov na svetu sama angleška in škotska profesionalna moštva, kar kaže, da so prepričani, da na celini A. gozi nima enakopravnega nasprotnika. To bi bilo treba poskusiti v praksi, čeprav se španci prvi tak poskus pričeli zelo drago. Kot najboljša smatraje Francozi škotsko moštvo Motherwell.

Med rokoborci zavzema prvo mesto Francija, za njim pa trije Švicarji. Razen tega so med prvimi petimi zastopali še Finci, Švedski in Nemci.

V rugbyju je postavil »L'Auto« na prva štiri mesta francoska moštva in šele na peto prvo angleško moštvo. Na osemtem mestu je rugby moštvo univerze v Oxfordu. Klasifikacija teh moštvi je najbrže nekoliko optimistična.

V ženskih sportih so se morali Francozi zadovoljiti šele z devetim mestom in uvrstiti na prvo mesto Nemko Heublen (v

nedeljo pri jutranjem vlatku. Skupen odhod smučarjev bo nato od jutranjega vlatka, ki vozi ob 8/8 od postaje v Guštanju na Rimski vrelci. Za vsak klub je treba prijaviti 4 člane za štafeto. Za tekmo sta določeni dve lepi darila. Prijave se sprejemajo tudi še pol ure pred startom.

Tečaj za smučke vaditelje na Krivacu (1700 m) pod vodstvom g. inž. Koudelke bo od 17. do 27. t. m. in ne od 13. do 24. t. m., kakor je bilo prvotno objavljeno. Skupen odhod bo 16. t. m. z avtobusom ob 12.05 izpred kavarne »Evropa« do Cerklje. Prenočišča za člane v sobah po 20 Din na skupnem ležišču po 14 Din, za nečlane po 30 Din, odnosno 20 Din. Celodnevna prehrana 40 Din. Člani SPD imajo 25 odstotni popust.

Vremensko poročilo iz Kranjske gore: Barometer 747 mm, temperatura +1 C, nalahno pri dež, 30 cm južnega snega, smuka manj ugodna, veter severovzhodni, pričakuje se nov sneg.

ZSK Hermes: SK Celje prijateljska tekma, napovedana za danes, zaradi odpovedi odpade.

Članstvu Ilirije! Člani, ki žele izkaznice JZSS za polovično vožnjo po železnici, naj oddajo po eno sliko in 10 Din, odnosno staro izkaznico in 5 Din na naslov SK Ilirija Baltesar, kavarna Evropa. Izkaznice, za katere bodo oddane slike in denar do srede zvečer, bodo izgotovljene do sobote, kasneje naročene pa šele prihodnji teden. Izkaznice prejmejo lahko samo oni člani, ki so poravnali klubovo članarino do konca 1931 — (Hazenska sekcija). Jutri od 18. dalje trening v paviljonu. Poset treningov je za vsake igralke strogo obvezen. Odsotnosti brez tehtne opravičbe se bodo strogo obravnavale.

SK Ilirija. Redni treninge sabljaste sekcije se prične v letu 1932 11. januarja ob 18.45. Radi dogovora glede turnirja za prvenstvo Zagreba v februarju t. l. je udeležba celotnega članstva obvezna. Načelstvo.

ZSK Hermes (nog. sekcija). Danes ob 9 strogo obvezen trening vseh igralcev. Igrišče je v dobrem stanju. Prijateljska tekma s SK Celjem odpade. Polnoštevilno in točno.

metu kroglo), nato Holandko Schuman (v teku na 100 m), nato Američanko Dejckson (v metu kroglo) in na peto Angležinjo Luna (v tekih na srednje proge). Deveto mesto zavzema domačinka Varar z metom kopja.

Seznam najboljših teniških igralcev vsebuje imena amaterjev in profesionalcev. Zaradi tega je vrstni red tak: 1. Cochet (Francija), 2. Moody - Willsova (Amerika), 3. Tilden (Amerika), 4. Vines (Amerika), 5. Perry (Anglija), 6. Borotra (Francija), 7. Austin (Anglija), 8. Wood (Amerika), 9. Shields (Amerika), 10. Koželuh (ČSR).

Vrstni red plavalcev zopet kaže, da je bil sestavljen v Franciji. Če bi ga bili delali na Madžarskem, bi bil najbrže obraten. Kar pomeni: 1. Taris (Francija), 2. Barany (Madžarska), 3. Makino (Japonska), 4. Szekely (Madžarska), 5. L. Spence (Kanada), Osmo, deveto in deseto mesto zavzemajo plavalci in sicer Madison (Amerika), Godard (Francija) in Wolstenholme (Anglija).

Deset najboljših lahkoatletov se po francoski sodbi lahko razvrsti takole: 1. Ladoumègue (Francija), 2. A. Jäervinen (Finska), 3. Wykof (Amerika), 4. Eastman (Amerika). Razen dveh je tudi ostalih pet mest zasedenih z Američani.

V hockeyu so postavili na prvo mesto moštvo univerze v Oxfordu in tudi na drugo so Angleži. Nato sledita dve nemški moštvi in zopet moštvo univerze v Cambridgeu, nakar dobijo svoje mesto Dunajci. Pozneje so še Holandci, Francozi, Španci in Belgiji.

Med avtomobilisti nosi zastavo Anglež Malcolm Campbell. V nadaljnjem so imena samih Francozov in Italijanov, kar pa Nemcem najbrže ni bilo prav.

Med motornimi vozači prevladujejo na prvih mestih Angleži, na večini poslednjih pa Francozi.

Veslanje je v glavnem domena angleških narodov ter sta med vsemi desetimi mesti zasedeni samo dve z zastopniki romanskega pomena.

Med težkimi atletiči je seveda prvi (po pravici) Rigoulot. Nato pride njegov rojak Hostin, za njim pa kar štirje Egipčani. Ostala mesta so Francozi prisodili Nemcem.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2. — Din.

SOKOL

Sokol v Domžalah je imel glavno skupščino 6. t. m. Udeležilo se je 62 članov in članic in župni delegat br. Flegar. Po nagovoru društvenega starostar br. Setine so sledila poročila, iz katerih posnemamo: Društvo je bilo ustanovljeno 1. 1905. In šteje danes 106 članov, 45 članic, 24 naraščajnikov 14 naraščajnic, 40 dečkov in 36 dečkic, skupaj 265 članov družine, od katerih telovadi 152. Pri raznih prireditvah je letos sodelovalo društvo 23 krat. Lani je društvo razvilo tudi lasten prapor. Kljub splošni krizi je odbor ogradil 250 m vrta, izvršil potrebne poplave na stavbi, opremlil telovadnico z novim orodjem, nakupil kroje telovadecem, nabavil nove kulise za oder, kupil društveni prapor in lani danes 5000 Din v gotovini, 7000 Din dolga, 250.000 Din pa imetja. Društvo ima svoj kino, ki je lani predvajal 52 filmov. Tako skrbi domaški Sokol za telovadbo, za izobraževanje s kulturnimi filmi, predavanji igrami in knjižnico in za zabavo.

Sokolska četa Brezje-Mošnje. V nedeljo 3. t. m. se je vršila druga glavna redna skupščina sokolske čete Brezje-Mošnje. Število navzočih je znašalo preko 50. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je uvrstva četa smotrno in neumorno delovala za razvoj Sokola v naši občini in žela pri tem precejšnje uspehe. Število članstva je od prvotnih 23 doseglo 147. Denarnega prometa je bilo preko 27.000 Din. Res, da ima četa okrog 5000 Din deficita toda upoštevati je treba dejstvo, da se je ustanovila 1. februarja lani brez vsakih emotivnih sredstev; da je kupila zemljišče, ki je s vrenici in raznimi drugimi stroški stalo 23.000 Din in da je članarina znašala le 2 Din mesečno. Kljub kratki dobi svojega delovanja beleži četa 3 večje in 3 manjše prireditve. Vznajila je 5 prednikov, priredila 4. oktobra javni nastop in se udeležila z nastopom članov in članic akademije 1. decembra v Radovljici, kjer je žela splošno odobravanje. Ni čudno, da je uvrstva sprito takega dela prešla na predlog revizorjev soglasni absolutorij. Izvolili smo upravo, na katero polagamo veliko upanje, da bo kljub gospodarski krizi izvedla našo najintimnejšo željo, graditi dom. Članarina se je določila na 2 Din mesečno, s pripombo, da jo sme uprava zvišati ob eventualnem zvišanju saveznega porea. Skupščina sta se kot delegata udeležila br. Jaklič in br. Čobolj iz Radovljice, ki sta vzpodbujala članstvo k nadaljnjemu vztrajnemu delu. — V. C.

Sokolstvo v Slovenskih gorah. Nad vse razveseljivo je dejstvo, da Tyrševe misli prodirajo v najširše plasti naroda. Zgodni čas so se ustanovile sokolske čete tudi v Slovenskih gorah. 20. decembra se je vršil ustanovni občni zbor na eni najlepših razglednih točk Slovenskih gor, pri Sv. Duhu na Stari gori. Ker poznamo razmere, gledamo z radostjo na prečep razmere te sokolske čete. Že več mesecev se sveže sile pripadnikov udeležujejo v sokolarni in na telovadišču. Vse dosedanje delo je bilo kronano z uspehom: slovesna prvoedembarska prireditev mlade sokolske čete je bila gorak izraz navdušenja za Sokolstvo. Bil je povsem jasen dokaz, da vsebuje četa dovolj življenjske upravičenosti in sile. Ob tej priložnosti: oživljenega Tyrša v srca, da bo sleherni sočlovek! V Tyrševem letu naj mlada sokolska četa visoko in zmagovito dvigne svoj prapor!

Sokol Dobova vabi svoje člane na občni zbor, ki bo v soboto 16. t. m. ob 20. v telovadnici.

Božičnica Rdečega križa

Ljubljana, 9. januarja

Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa je letos v zavesti, da ubožne rodbine in siromašna deca prav ob božičnih praznikih najbržkipe občutijo svoj bedni položaj, pokrenil široko zasnovano dobrodelno akcijo, da bi jim s prispevki premožnejših slojev naklonil primernih daril ter jim s tem pripravil nekaj božičnega zadovoljstva. Požrtvovalnemu sodelovanju vseh članov društvenega odbora je uspelo, da so z nabiralnimi polami pridobili znatne zneske v gotovini, a tudi darila v blagu in živilih. Vsak nabiralec se je zavezal, da zbere vsaj 200 Din, a večini njih je uspelo, da so dosegli znatno višje zneske. Zahvalno naj omenimo lep uspeh nabiralne akcije med uradniki in uslužbenci železniške direkcije in na tehnični srednji šoli, kjer so poleg učiteljskega zbora prispevali tudi učenci in učenke vseh oddelkov. Celokupna vsota nabranih darov v gotovini znaša 18.003 Din, vrednost podarjenih efektov in živil pa okrog 4000 Din. Za nakup oblake, čevljev, pletenin, živil in drugih potrebščin se je porabilo 21.935 Din, za kar je odbor iz svojih sredstev dodal 3.932 Din. Hvaležno pripominjamo, da so dobavne tvrdice priznale pri nakupu blaga znatne popuste. Tako n. pr. stane par trapeznih, po meri narejenih čevljev povprečno 102 dinarja. Njih dobavitelj, čevljarški mojster Mihael Peterlejš je v ta namen zaposlil več brezposelnih čevljarjev, da so imeli tudi ti pred božičem nekaj zaslužka.

Razdeljevanje daril se je opravilo na poseben način, ki bolje ustreza socialnemu udeleževanju. Dosele običajna božičnica, združena s skupnim obdarovanjem, se je opustila. Zato pa je prireditveni odsek po informacijah, dobjenih od šolskih vodstev in pri socialno-političnem uradu mestnega magistrata, na podlagi predloženih prošelj ter po osebni poizvedbi na domu prizadetih rodbin določil vrsto daril po individualnih potrebah in razmerah. Vsa darila so nato naše za dobro stvar vnete odborice osebno dostavljale po stanovanjih. Vseh obdarovancev je bilo 188; med temi je prejele 87 otrok čevlje, 83 obleko, perilo ali druge potrebščine, 17 pa živila.

Ko predlagamo to poročilo javnosti, smatramo za prijetno dolžnost, da izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so bodisi z denarnimi, bodisi z gnetnimi darovi pripomogli, da smo najbednejšim med nami pripravili vsaj nekaj božičnega veselja, kakor tudi članicam prireditvenega odbora, ki so žrtvovala dokaj časa in truda, da je dobrdelna akcija kljub sedanjim gospodarski krizi tako zadovoljivo uspela. Seznam obdarovancev z računi cele akcije je vsem p. n. darovalcem in nabiralcem v društveni pisarni v Wolfovi ulici št. 12 na razpolago za vnozled. — Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa.

Aprilsko vreme sredi zime

Po izredno toplih deževnih dnevih je zopet zapadel sneg

Ljubljana, 9. januarja

Skoro teden dni že smo imeli morečo jugovino, ki nam je pobrala prej drobni pršič, ki je tako izobno služil v pravem zimskem mrazu vsem zimskim sportnikom. Pred tednom se so trajali krasni, sončni zimski dnevi, ki so bili zelo po volji ne samo sportnikom, marveč tudi vsem drugim zemljanom, saj je bilo to vreme zdravo, zrak rezež in čist. V ponedeljek pa, ko se je pričel taliti sneg, je kmalu nastala vsepovsod po cestah zunaj na deželi kakor tudi po mestnih ulicah neznanška brozga. Ljudje z dežele so bili v zadregah in niso vedeli, naj se li odpravljajo na pot s sanmi, ki so tekle poprej po zmrazjenem snegu tako gladko, ali naj zaprežejo živino spet v vozove. Nebo pa nam ni poslalo samo jugovine, marveč je pričel padati tudi dež, ki je rosil skoro sleherni dan v tednu. Dež je brozgo samo še povečal. Zaradi deževja in talitve snega v planinah so pričele prav opasno narasčati tudi naše vode. Nocojšno noč in že poprej ves dan je prav pošteno lilo, zaradi česar so vode v strugah še prav posebno narasle. Ljubljana se je zunaj na Barju ponekod že razlila čez bregove in je bilo Barje vse v ogromnih jezerih. Hudo so narasli tudi njeni pritoki. Mali graben in Gradašica, in se je Ljubljana valila skozi mesto in dalje proti Zalogu vsa motna v tudi že naraslo Savo. Sava s svojimi pritoki na Gorenjskem je tudi močno narasla ter nam poročajo iz raznih krajev na Gorenjskem, da je tudi tam že pretla nevarnost povodnji. Vode zaenkrat niso še upade.

Proti jutru je temperatura nekoliko padla in je pričel med dežjem sprva naleta-

vati redek sneg. Pozneje tekom dopoldneva pa je nastal pravcati snežni metej. Snežilo ni samo v Ljubljani, marveč širom dežele, sneg je padal v gostih, velikih kosih, pa ni zalegal in se je zaradi mokrote vsepovsod začel tajati.

Celje, 9. januarja

Po večdnem skrajno južnem vremenu, ki je stalilo skoro ves pred novim letom zapadli sneg, je danes ponoči v Celju in vsej Savinjski dolini močno deževalo, nakar se je dopoldne okrog 9. dež ob nastopu nižje temperature spremenil v sneg, ki je naletaval v gostih, velikih kosih ves dan brez prestanka. Sneg se je naglo prijel mokrih tal in se je vsa pokrajina znova odeja z debelo belo odejo. Kot posledica naglega taljenja snega in celonocnega dežja je nastopila za našo dolino neizogibna povodenj. Savinja žene divje, umazane valove proti Laškemu in je že skoro v vsem toku prestopila bregove ter se razlila po obrežnih cestah, poljih in travnikih. Kljub temu, da je iz dežja nastal sneg, Savinja še vedno narasla, ker ji prinašajo tudi vsi pritoki ogromne množice kalne vode. Pri brvi v mestni park je kazal vodomer dopoldne ob 10.30 že 1.60 m nad normalo. Na brvi stoji običajna »straža«, ki z dolgimi »jarkic« lovi deske in hode, ki jih prinaša s seboj razdivljano vodovje iz Gornje Savinjske doline. Tako zvani otok kjer so posejane za zidovje vojašnice Kralja Petra ob sicer pohlevni Sušnici številne vile s celjsko gimnazijo in evangelijsko cerkvijo, je bil že jutraj do polovice pod vodo in je bil prehod čez leseni mostiček nad Sušnico mogoč in varen le še v prvih dopoldanskih urah.

Novi grobovi

Po daljši bolezni je preminil v četrtek ponoči g. Franc Smrekar, tesarski delovodja pri KID na Jesenicah. S pokojnikom je legla v grob karmantna osebnost, orjak, da mu ni bilo lahko najti para, mož poštenjak od nog do glave in prvovrsten strojni krovjak v svojem poklicu. V tovarni je bil zaposlen nepretrgoma okrog 40 let in je s svojimi izkušnjami sodeloval pri vseh nevarnih delih in napravah, ki so se izvršile v tovarnah podjetja v teku časa. Bolehal je že dalje časa in je zaman iskal čila svoji bolezni. Zapušča vdovo in več otrok, ki so vsi preskrbljeni in se nahajajo v ugodnih življenjskih pozicijah. Pogreb bo danes ob pol 16. izpred hiše žalosti na Savi na mestno pokopališče.

V bolnici bratovske skladišnice na Javorniku je umrl v 66. letu starosti g. Maks Azman, predvaljeval v železnici KID na Javorniku. S pokojnikom je umrl eden starih pionirjev jenijskega železarstva, eden številnih bratov Azmanov, ki so prenesli iz nekdanjih bolniških in tržiških železarn metode valjanja in predelavanja železa v jenijske tovarne. Pokojnik zapušča žalujočo vdovo in več sinov in hčerk, ki so vsi preskrbljeni.

V Ljubljani je preminila vdova g. Jelišaveta Bašičeva. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek ob 10. iz hiše žalosti v dravskem intendantskem skladišču.

V Cretu pri Celju je nenadno umrl v 66. letu starosti nadučitelj v pokolu in hišni posestnik g. Jakob Stante. Pogreb pokojnika, ki je bil splošno priljubljen in spoštovan, bo danes ob 16. na celjsko okoliško pokopališče.

V ljubljanski bolnici je preminil včeraj carinik g. Franjo Mohorič, star šele 38 let. Pogreb pokojnika bo v ponedeljek ob 14. k Sv. Križu.

V četrtek je preminil v 64. letu starosti posestnik g. Anton Butalič, uslužben v knačičevi tovarni usnja v Kamniku.

V petek je smrt rešila trpljenja bivšega kamniškega pismonošca g. Ludovika Berleza, ki je bil v Kamniku splošno znan.

Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

40letni jubilej savinjske železnice

Šoštanj, 9. januarja

Božično in novoletno praznovanje nas je tako zaposlilo, da je šel mimo nas čisto neopažen 40letni jubilej naše železnice. 27. decembra je namreč bilo preteklo 40 let, odkar je stekel mimo Šoštanja prvi vlak. Že dolgo pred letom 1891. je šlo stremiljenje prizadetih krajev Savinjske in vse Saleške doline za teta, da bi se zgradila od Celja do Velenja in odtod dalje na Slovenjgradec in Dravograd železnica. O njeni potrebi take železniške proge za imenovani dolini je tudi izkušal prepričati odločilne činitele na Dunaju in v Gradcu državnozbornski poslanec, naš rojak Miha Vošnjak. Vendar pa se našim krajem le malo naklonjena odločena gospoda ni dala takoj pridobiti za želje in potrebe tujaknjega prebivalstva.

Sele, ko se je za zgradbo te železnice z vso vnužno zavzel tedanji lastnik velenjskega prometovnika Lapp, se je želja postopno začela uresničevati. Lappu je bilo do železnice največ zaradi tega, ker je imel z južno železnico sklenjeno pogodbo za dobavljanje svojega premoga v veliki množini in za daljšo dobo. Najbrž si je od železnice nadejal velikih koristi, ker se je zavezal naprav železniški upravi, da bo za dobo desetih let kril ves primanjkljaj, katerega bi nova železniska proga morda izkazovala.

Ko se je po kratkem času dobavna pogodba med Lappom in južno železnico zaradi slabe kvalitete velenjskega premoga razbila in so pričakovane velike koristi izostale in ko je bila nova proga precej pasivna, je moral Lapp svojo preoptimistično zavezo izpolnjevati, kar ga je veljalo za tiste čase ogromne vsote.

Savinjska železnica se je gradila komaj dobro leto. Celotni stroški so znašali 1 in pol milijona goldinarjev. Z železnico se je odprla pot bogastvom gozdov in so začeli prihajati novi časi za vse prebivalstvo. Približali smo se velikemu svetu, razvijati se je začela do tedaj skromna industrija, produkti naših gozdov in polji so se začeli bolj vnovčevati. Zahvala gre le naši železnici, da so se naši kraji dvignili do današnje gospodarske višine, ki bi je brez železne ceste ne dosegli.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja, 10. ob 15.: Jurček. Premijera mladinske igre. Izven. — Ob 20.: Zapravljivec. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 11.: Cvrtak za pečjo. B.

Drevi ob 20. se vzprizori Golarjeva vaska igra »Dve nevesti« za red C. Za predstavo veljajo običajne dramske cene. Ravatelj Pavel Golja je napisal novo mladinsko igro, ki se naslanja na vsebino narodne pripovedke »Pavliček in Veter«. Naslov te veselo pravljice je »Jurček«. Premijera bo danes ob 15. na običajnih mladinskih cenah. Reprija Raymundove čarobne igre »Zapravljivec« v običajni zasedbi in režiji g. Cirila Debeveca bo danes ob 20. Za predstavo veljajo znižane cene. Božična igra »Cvrtak za pečjo« se vzprizori v ponedeljek za red B. Premijera mladinske veselice »Rečna kot cerkevna miša«, ki jo pripravlja naša drama v režiji prof. Sesta, bo tekom prihodnjega tedna.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 10. ob 15.: Carmen. Znižane cene. Izven. — Ob 20.: Dežela smehljaja. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 11.: Zaprtlo.

Drevi ob 20. se poje »Luiza« pod taktirko ravnatelja Polica. Predstava je za red E. Danes ob 15. se poje po znižanih cenah opera »Carmen«, ob 20. pa se ponovi »Dežela smehljaja«. Sprememba večernega repertoarja je bila potrebna zaradi obolelosti g. Janka. Za predstavo veljajo znižane cene.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15.

Nedelja, 10.: Svetnik.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Nedelja, 10. ob 15.: Rdeča kapica. Znižane cene. Otroška predstava. — Ob 20.: Lutka. Prvič. Ponedeljek, 11.: Zaprtlo. Torek, 11.: Viktorija in njen huzar. B.

Danes ob 15. kot otroška predstava ponovitev Gorinkove zabavne otroške spevoyre »Rdeča kapica«. Predstava bo po znižanih cenah; ob 20. pa bo prva letošnja predstava Audranove »Lutke«, melodične in veselo operete, ki se je lani publiki zelo priklupila. Letos bo pel tenorsko partijo nov tenor g. Sanein. — »Skorpion«, izredno zanimivo in efektivno Kulundžičovo delo bo

KRALJESTVO MODE

V plesni sezoni

Nikdar se ni bilo toliko pesimistov in črnogledov kakor letos, ki se trdovratno zagotavlja, da je zaradi težkih gospodarskih razmer najboljše, če se vse večje plesne prireditve ukinejo. Ti ljudje pa niti ne pomislijo, kakšne posledice bi izrazil takšen dosleden ukrep. V vseh številnih poklicih, ki so navezani na modno industrijo bi nastala še večja brezposelnost. Trgovine z modnimi izdelki, industrije čevljev, frizerji, ki imajo ravno v plesni sezoni največ dela, in mnogi drugi bi se bolj občutili pritisk krize. Pravinejše je torej, da dajo velike družabne prireditve novih pobud gospodarskemu življenju, kot pa da množica ljudi izgubi svoj zaslužek!

Navzlic slabim denarnim izglemom je letošnja moda pripravila mnogo zanimivih novosti, ki se odlikujejo zlasti po svoji neprikljupni enostavnosti. Poleg tega se sme vsaka dama oblačiti, kakor ugađa njenemu osebnemu okusu in se ji ni treba podvreči nikakemu modnemu diktatu. Seveda žene z dobrim okusom še vedno polagajo veliko težavo na mladostno vitkost postave in večerna moda to stremeljenje še poudarja s svojo dolgo, ozko linijo v bokih. Zato so najnovejši modeli popolnoma navezani na linijo. Često opazimo kroj, ki poudarja postavo, kakor da bi bila izklesana — za tak modni klasičizem pa se seveda smejo odločiti le dame z vitkim životom. Zelo so se uveljavile tudi stidljive oblike, ki se poslužujejo deloma emprijskih, deloma biomorfnih motivov.

Barva novih večernih oblik mora biti svetla, zato so črne obleke letos mnogo manj priljubljene kakor lani. Seveda tu ni prišlo v poštev samo nežne, pastelne barve, kakor rožnata, heliotropna ali svetlo zelena, temveč se dame često odločijo tudi za močnejše, četudi svetle tone, da ome-nimo samo nekatere: makovo rdeča, živo modra, smaragdno zelena ali perzidsko rdeča so barve, ki trenutno najbolj zanimajo modne kroge.

Med najpriljubljenejša večerna tvoriva prištevamo satin in svileni baršun, dostikrat srečujemo tudi blitiz, georgette, gaze ali romban. Čipkaste obleke so letos nekoliko rezervirane za popoldansko modo, dočim uporabljajo večinoma tule za poudarek mladostnosti v večerni obleki.

Zadaj bogato drapirani serpentinasti vošani zanimivo kontrastirajo s popolnoma

gladkim sprednjim delom našega prvega modela. Kakor vidimo, je oblika stilizirana v slogu cosarice Evgenije in torej sona k najnovejšim stvaritvam večerne mode.

Klasično enostavno obleko predstavlja naša druga skica. Obleka je na ramenih okrašena s kito umetnega cvetja, gole roke modela pa ovija starinsko učinkovit šal iz istega materiala kakor obleka.

Tretja skica nas seznani z zanimivo ukrojeno toaletto, ki jo krasi ozka krzneni praga na rokavih. Zaradi svoje stvarnosti je takšen model za današnjo dobo posebno primeren.

Na zadnji skici vidimo obleko iz tula, ki s svojimi krilatimi rokavi in kratko tuniko učinkuje izredno graciozno.

Dasi se je zadnje čase mnogo govorilo o krajših večernih oblekah, vendar opazimo, da se njih dolžina ni prav nič izpremenila. Vse dame se po pravici zavedajo, da jim dajejo dolge večerne obleke nek poseben slikovit čar, ki bi ga nerade pogrešale. Zato zaenkrat še ostanemo (navzlic krizi!) pri dolgih večernih toaletah...

Zimska sportna pokrivala

so seveda posebno ob tem času aktualna, dasi najdemo mnogo sportnikov obeh spolov, ki se udajajo zimskemu sportu najraje razoglavi. Drugi pa so nasprotno mne-

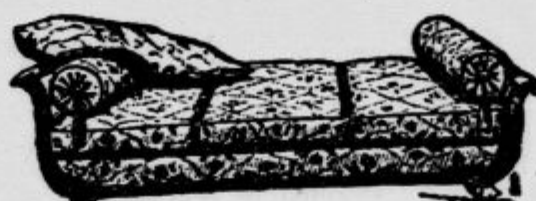
nja, da ne prestopi vpliv snega, vlage in mraza škodi lasem in si zato ščitijo glavo s primernim pokrivalom.

Izredno moderna je letos takozvana eskimska čepica, ki sestoji iz mehke kape, na katero pritrjeno šal iz istega materiala, ki ga ovijemo okoli vratu (1. slika).

Za smučanje in sankanje rabimo tesno oprijemajoče se pokrivalo. Tej zahtevi najbolj ustreza čepica, ki prekriva ušesa in se podaljša v okrogel ovratnik (slika 2).

Zanimivo novost predstavlja takozvana črnogorska čepica okrogle oblike, ki je iz koščevine in okrašena s pisanim volnenim vzorjem (3. slika).

COUCH ZOFÉ

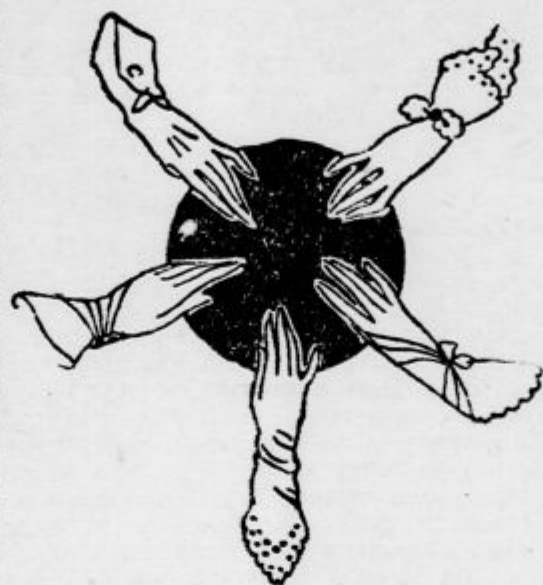
RUDOLF SEVER

dobite pri tapetniku

MARIJIN TRG ŠTEV. 2.

Rokavice v starinskem slogu

so se zadnje čase pojavile na modnem trgu, kar nas ne more osupniti, če pomislimo, da je letos že vsaka modna malenkost

stilizirana. Te nove rokavice pa ne posnemajo empirnih modelov samo na zunan, temveč se tudi poslužujejo nežnih, pastelnih barv, ki so bile tedaj v modi. Najfinjši komadi so okrašeni z luknjicastim madeirac vzorom in po svoji eleganci prekašajo vse, kar smo doslej videli v tej stroki.

Zdravniška posvetovalnica

E. G. v M. Klimakterij nastopi v naših krajih med 40. do 50. letom, povprečno v 47. letu. Prav lahko nogoče je torej, da so opisane pojave klimakteričnega značaja, čeprav so nastopile malo prej kot povprečno. Kakor pa sami omenjate, je pa za krvavitve v Vaših letih lahko tudi drugi, resnejši vzrok, čeprav v Vašem primeru ni posebno verjeten. Da boste popolnoma brez skrbi, je najbolje, da Vas v rednih presledkih (vsaj 2- do 3 krat na leto) preišče zdravnik-strokovnjak. Ta Vam bo če je slučaj resen, dal tudi potrebna navodila; za same težave klimakterija boste pa tudi dobili olajševalna sredstva in v slučaju potrebe tudi ekstrakste jasniki, t. zv. Ovarial hormone. Jeko dobre bi bile za Vas tudi kopelji na Dobri, posebno še, ker tudi Vaši živci niso v redu. — T. F. Teharje. Pri zaprtju morate predvsem raziti na hrano, ki naj obstoja iz veliko sočinja in malo mesa. Zjutraj na tešče jejte sadje, nato izpijte kozarec vode z grenko soljo. Nato pojdite na stran, četudi ne čutite potrebe, in potrudite se, ker tako se teko - avadi na gotovo uro. Ker pri Vašem poklicu gotovo veliko sedite, morate gledati, da izrabite vsako priliko za sprehode in la! ko telovadbo, pri kateri se krepi trebušno mišičevje. Zvečer pijte čaj St. Germain. Najboljše bi pa seveda bilo, če greste za par dni v celjsko bolnico, ki Vam je najbližja, da se ugotovi vzrok neredne prebave. Tam vam bodo na razpolago tudi vsa navodila in zdravila za slabost. — Cecelija C. Vas. 1. Gotovo je v hoi kakšna snov, katere Vaša koža ne prenaša. S tem pa ni rešeno, da mora biti to kakšna snov. Lahko je, da ste posebno občutljivi za takšno snov, ki drugim ne škodila. Tu seveda ne pomaga nič drugega, kot ne nositi dotične boe. 2. Smrkavost, kot jo Vi opišete, je svojevrstna bolezen in se mora zdraviti pri zdravniku-strokovnjaku ali pa v ljubljanski bolnici.

Nesreče z električnim tokom

Pri vseh, tudi navidez smrtnih slučajih vseh električnega toka se mora takoj začeti z umetnim dihanjem. Nadaljevati se mora več ur, kre se po petih urah lahko nastopi uspel. Umetno dihanje se tudi še lahko podpre z zunanjimi dražili n. pr. s tem, da se krtačijo podplati. Seveda je treba takoj pozvati zdravnika, dolje pa veljajo sledeči predpisi:

1.) Ponesrečenega velja takoj spraviti iz okrožja električnega toka, pri tem pa mora reševalec paziti na sebe.

2.) Treba je takoj pričeti z reševalno akcijo. Nikdar se ne sme smatrati, da je človek mrtev.

sično ozračje se odbija kot koščki prahu od obrazov in rok, delavnih rok.

Umetnik sloni neke in uživa zaznavo trepetajočega etra.

Kavarniška družba sedi. Govorč, pijó, igrajo. Včasih se kdo dvigne in odide v klet na ples. Med temi ljudmi so stoli in mize. To je poslednje, kar se je vzdrazilo v sredi njih. Vsi prisluškujejo kot prisluškuje snov snovi, zamaknili so se v tekoče telo človeškega bitja in ga poskušajo opazovati na najbolj vulgarni način — z brezdolnostjo.

Zdi se mi, da vseeno živi v njih življenje, ki ga niso nikdar doživeli, jim burri kri. Kavarniške stene so tenke kot svila.

Nekdo je odprl krilo točnih vrat. Glasba je pljusnila ven. Iz kavarne, od vsepovsod je pljusnila glasba ob stene srca. Obrazi gostov izdajajo zdrženje. Sumeje zunanega sveta, prita-jeno v tišino, se vpija v nas. Ta hip smo doživljali potres, kataklizmo. Nihče ne ve.

Kje? Kaj? Samó zgodilo se je, kakor se neprestano dogaja v trepetu snovi, da gine človeško življenje. Tu. Tam. V meni.

V meni gori. S strastjo sem se zaril v to glasbo. Planil sem iz sveta, kjer se mi je zazdelo, da se nekaj godi,

3.) Horizontalna lega! Obleko na gornjem telesu odpeti, skrbeti za zrak in svetlobo, umetno dihanje do prihoda zdravnika.

4.) Nezvestnim ne smemo ničesar vli-vati.

Mokrenje

Neprostovoljno puščanje urina je v starosti česta pojava in se večinoma težko prepreči. Madeže na perilu, ki pri tem nastanejo, je težko odstraniti, ker je urin jekel in spremeni strukturo blaga. Lahko pa preprečimo nastanek teh madežev. Najbolje je, da nosi bolnik velik suspenzorij, v katerega se dá večji kos bombaževine.

Obakraj oceana

(Nekaj pripomb k vprašanju našega izseljenstva.)

V naši javnosti prevladuje glede našega izseljenstva prav za prav neka čudna, skoraj malo kriminalna brezbriznost. Naši listi sicer prinašajo skoraj stalne kronike o življenju in smrti naših ljudi v Ameriki in kdaj pa kdaj tudi kakšen dopis o delu in prospevanju, o uspehih in razočaranjih naših rudarjev v Franciji, Belgiji, Westfaliji, toda nekega intimnega, primernege zanimanja in ognja za to naše težko nacionalno in socialno vprašanje pa nam vendarle vsem skupaj manjka — tako ljudem, ki imajo usodo teh stvari v precejšnji meri v rokah, kakor tudi preprostem človeku iz občinstva. In naši ljudje, ki živijo in delajo v Ameriki in po velikih industrijskih državah Evrope, so to našo desinteresanost že zdavnaj začeli plačevati zob za zob. Zanimanje našega izseljenega življa za dejanje in nehanje, ki ga prebijamo mi v starem kraju, je skoraj na las podobno zanimanju, ki smo ga deležni od ostalega tujega sveta. To razmerje med domovino in našim izseljenstvom je v resnici nekaj tako žalostnega, da tako žalostnega, tako razdrtega neskladja ni med nobenim drugim majhnim evropskim narodom in njegovo emigracijo.

Človek ne ve, kako naj bi si ta dejanski stan tolmachi in opravičeval. Stara verzija je — in takšne sodbe je precej po pravici še dandanes marsikateri slovenski Amerikane — da je to tujstvo med nami in našim človekom v tujini nastalo v veliki meri zavoljo prevelikih gospodarskih pričakovanj, ki jih domovina in njen človek stavlja na svoje emigrirane ljudi, in zavoljo premajhne možnosti, da bi izseljenec tem pričakovanjem ustregel. Za vsakega človeka je na dan, da so na dan vsega izseljenkega procesa gospodarski razlogi; človek gre iz domovine, ker mu doma ni dovolj življenjskih možnosti na razpolago in ker upa, da bo nekeje daleč v tujem svetu laže uveljavil ceno svojega dela in da bo lahko še svojim ljudem, ki so ostali doma, pomagala iz zadreg. Toda ti ljudje, ki so ostali doma v svojem podedovanem, stabilnem načinu življenja, si v svojih preprostitih, nerazgledanih dušah ponavadi niti malo ne morejo predstavljati, kakšnim neskončnim, nemogočim težavam je njihov človek izpostavljen v novem življenjskem ambijentu; ti ljudje pač nikoli ne bodo mogli razumeti, da človek še nikakor ni dovolj oborožen za dosego zmage v novem svetu, če ima plačano vozno karto do svoje zadnje postaje, in da so za izseljenca zlasti prvi dnevi, prvi meseci, prva leta novega življenja pogostem in sam brezupen boj, sam večni poraz. Ni težjega si ni mogoče misliti, kakor da bi naš človek v tujini priznal svoj dom, da se mu hudo godi, da ni še ničesar dosegel, da mora delati, kakor nikoli ni delal doma, pa da se zmerom ne more vsaj zatorej spodobno živeti, kakor je lahko živel doma. Medtem ko je naš človek v Ameriki in drugod obupa-val od vsega hudega, medtem ko je moral begati od mesta do mesta, da si najde malo dostojnega kruha, medtem ko je morda ležal po bolnicah in klonil pod vsemi pezami svojega plebejskega življenja — je moral na vsako toliko, za vsake praznike v kuvertah dolarje pošiljati domov, če ni hotel pomandirati celine, zadnje iluzije svojih ljudi, da njega in njih vse skupaj nekeje tam daleč čaka sreča in uspeh. Govoril sem z ljudmi, ki so za malo, za dolgo, za zmerom prihajali od tam, in skoraj nikogar ni bilo, ki bi bil mogel pozabiti to blazno tekmo med grešnim upanjem domovine in zvezanim, obsojenim obupom naših emigrantov, tekmo, v katero je bil gnan skoraj slehri izmed njih. Človek lahko na svetu vse pozabi in oprasti; toda če je življenje kaj vse pse naščuvalo nate, pa je potem nekdo še — pa magari čisto majhen — kamen vrzel za teboj — tega kamna ne boš mogel pozabiti in oprasti svoj živ dan. Tukaj tiči brez dvoma eden najtežjih razlogov, da vsi še tako dobro misljeni napor naše oficijelne javnosti še do danes niti malo niso mogli izravnati prepada, ki od nekdanj zija med našim izseljenstvom in domovino.

Seveda: mimo tega banalnega, psihološkega vzroka pa je še polno drugih stvari, ki so polagoma pomagale razkopati ta naš težki nacionalni razdor. Gospodarski in kulturni standard slovenskega delavca v Ameriki je n. pr. še v času krize za dobrobršno spoznanje na boljšem, kakor pa je

span in nisem mogel zaspati od tistega, daleč od Vas trepetajočega sveta. Z glasbo sem zaznal vsa svoja čutila v nosnicah in v očeh me dražita vonj umetnih dišav in oblak težkega dima. Kri polje v močnih udarcih zmerom občutne iz srca.

Sklonjen sem, tako kakor ste se Vi nad mize sklonili, zlomljen od ostrih zreal. Cutim v zraku odbiti prašek. Ne-kje je udarila smrtonosna skala človeka ob tla.

Na drugem koncu sveta sedita dva lika in opazujeta v tej kavarni majhen premik atoma.

Vi, ki niste ali najbrže niste doživeli tega!

Našel sem Vas vtopljen, življenje je šlo mimo Vas kot glasba. Ali kaj ste prelili in kaj prelivate v njo, da je močnejša kot služba božja in da se dvigata z njo vsa vonjava in dim v fantastično kroženje predna? Ali je že v Vaši krvi zarisan in so zarisane vse možnosti sveta? In potem takem človek živi vse eno, karkoli dela, kakršenkoli gospod, kakršenkoli berač.

Zdajle sem spet ves miren in zajemam od Vašega strupa. Truden sem bil in za-

Nebroj ljudi se po lastni brezbriznosti prezgodaj postara in umre. Slaba prebava je največja nevarnost za vse notranje človeške organe. Neredno delovanje teh povzroča huda obolenja in s tem prezgodnje postarjanje in smrt. — Temu se izognete, ako redno pijete **KADENSKO ZDRAVILNO VODO**, ki dela v pogledu zdravljenja čudeže. 1666

standard njegovega tovariša, ki je ostal doma. To dejstvo je polagoma izoblikovalo ostre razlike v duševnih obrazilih in življenjskih orientacijah našega izseljenca in pa našega človeka, ki je ostal doma, in ju je oba pomagalo še bolj razdvojiti. Ameriški Slovenec se skoraj zmerom vrne domov kot razvajen tujec iz velikega sveta, ki mu domovina v nobenem oziru ne more več nuditi dovolj civilizacije, komoditete in vsega, in tako čez malo časa zmerom spet gre, odkoder je prišel. Našemu Amerikancu manjka nacionalne zavesti, manjka mu tistega čuta, po katerem vsak človek kljub vsem razdaljam vendarle ostane dete svojega naroda, s katerim je na veke zvezan po tisočih usodnih vezeh. Socialistično orientirani izseljenec se od ostalih razlikuje samo po tem, da to svojo grešno mladost utemeljuje s starim političnim argumentom, ki danes sicer že zdavnaj nikjer več ne velja: da se namreč njega kot socialista nacionalne zadeve ne tičejo. Tako se je zgodilo, da se naš izseljenec tako izredno malo zanima za usodo in življenje svojega naroda in države, in kolikor mu sploh še srce visi na domovini, mu je odprto kvečjemu za rodbino in pa za rojstni kraj. Vse procese našega življenja, vse naš kulturni, politični in gospodarski obrat trpi pri tem neocenljivo škodo.

Duhovna, moralna in delovna odsotnost našega izseljenca od vseh, tudi najbolj perečih življenjskih zadev našega naroda — to je minus, ki ga bilanca našega življenja na noben način ne bo mogla prenašati v nedogled. Ta odsotnost se nam zdi še posebej usodna zlasti zavoljo tega, ker predstavlja naš izseljenec, zlasti naš Amerikane, še posebno dragocen tip našega človeka. — Naš izseljenec, ki si je v svetu kakorkoli ustvaril svoj položaj se je socialno, gospodarsko in kulturno polagoma zrasel do nivoja, s katerega bi lahko v vsakem, zlasti v moralnem in duhovnem oziru marsikaj pripomogel propehu našega nacionalnega in družabnega življenja. Ko sem nedavno prelistaval »Ameriški družinski koledar«, ki vsako leto izhaja v Chicagu, in sem prebiral zlasti leposlovne prispevke v njem, ki so jih napisali povečini naši ročni delavci v Ameriki, sem — kljub enostavnosti redakcije — smrel nad bogastvom sil, ki jih premore naš izseljeni živelj: in ves ta silni duhovni in življenjski napor našega človeka gre povsem neopaženo mimo nas, vse to so stvari, ki se jih pri nas nikomur ne zdi vredno jemati v misel. Ta zid brezbriznosti in molka bomo brez odloga morali podreti, če bomo hoteli dobro izhajati.

Naš narod je odprtega srca: za vsa dalja ljudstva na neznanih kontinentih znamo skrbeti, z Angliji, z Nemci in z vsemi gojimo lahko malo prijateljstva, naši mislonarji gredo v Azijo in Afriko — samo za našega človeka na tujem se nam zdi dovolj, če izpolni nekaj prigradnih formalnosti. In vendar je vprašanje našega izseljenstva v veliki meri — problem našega obstanka.

L. M. Fri.

REVMATIKI

kateri vporabljajo za pomirjenje bolečin Fellerjev Elsalfluid, Vam lahko povedo, kako so zadovoljni s tem domačim sredstvom in kozmetikom, ki se je obneslo skozi 35 let. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsaltr 245, Savska banovina.

Pri nerednem iztrebljanju

telesu vzemite edino neškodljivo naravno sredstvo 1685

Neda - sadne kocke

Dobijo se v vseh lekarnah in drogerijah.

ATELIER
NOTRANJO
ING. J. OMAHEN
ARHITEKTURA
LJUBLJANA
Levstikova ulica
na Vrtači

Ivo Grahor:

Glasba

Pozno je. V kavarni sedim. Sumenje in enakomerni udarec moderne godbe sta mi razvnela kri. Razburjenje, s katerim sem vstopil, se mi še ni poleglo. Cutim, da se celo stopnjuje.

V kinu sem bil. Šel sem, da bi si pregledal sliko, ki me preganja. Videti sem jo moral nekeje:

Velika rudniška nesreča v Angliji. 40 mrtvih. Na siliki vidimo vhod v rov in rodbine pogrešancev.

Da. Nekatere stvari moram videti. Le zakaj sem dobil danes v roko tak časopis? Zdaj, že ves večer občutim tako, kakor da sem z rudniško nesrečo in z onimi rodbinami ponesrečencev in z vsem v enem samem dogajanju, da se vse to dogaja že od veka v nek neprekinjeno. Ponesrečenci, ti, ki so v nič ni časno, vse teče tako od veka v vek. Ves svet je nerazločljivo ista snov. Ta trepet, ki ga ljudje doznavamo le v obliki vidnih nesreč, vojn, panike in tem podobnih kataklizmov, je isti trepet kot moj današnji in večni nemir. Opazujem se in čutim, kako ga zaznavam. Na površini rok se odbijajo delci prahu, ki plava nevidno v zraku. Razpoloženje gostov, dim in duh od likerjev, kave, ni-

kotina, mokrih smotk in dišave iz oblačil, ženskih las, raztrgani časopis... Časopis!

Godba. Prav kar je udaril nov takt. Zvok se je pognal v globino kavarne. Vsa kavarne se je odmaknila iz sveta. Meje tega sveta, v katerem smo mi, so temna stekla.

Za okni pa bdi... Kdo? kaj? Svet. Bdi zoper nas in mi sedimo kakor zarotniki. Vsi, vsi smo z vsemi čutili že sprejeli ta boj in že vemo potek in izid in uživamo. Uživamo trepet.

Ali iz glasbe ni nikjer prehoda v trepet. Vse je isto. Naša zavest je prav tole in takšno izžarevanje vžgane snovi. Kopia teh naših trupel se še ravno toliko obvlada, da ždi in da nemoteno podi neko določeno število rok po klavirju, violi, violinah, bobnu in saksofonu.

Rlu, rulu, ... tresk! Svet.

V tem trenutku se godi. Nekatje padajo in se rušijo oboki, v rov padajo udarci in krilki, svet nad njimi drvi naprej, kot da se ni zgodilo nič. Med posteljami rudarskih stanovanj stoje otroci in žene. Njihova srca, udarjajo enakomerno v večnem trepetu. Božji strah navdaja ljudi. Z vsemi slutnjami prena-

L. Mrzel:

Delovni trg in svobodni poklici

(Par razgovorov o vprašanih dneva.)

Sprito silnega navala mladine na šole in sprito težkih gospodarskih razmer, ki jih z vsem svetom vred preživlja tudi naša država, postaja čedalje bolj pereče vprašanje o izgleh, ki šolno, zlasti akademsko izobraženo mladino čakajo v življenju, in o tem, kako bi se dal tok naraščajoč smotno urediti v delovni proces naše države. Da od ene strani osvetljuje ta vprašanja, imajo namen naslednji intervjuvi, v katerih predstavniki stanovskih zbornic in zastopniki akademsko izobražene mladine podajajo odgovore na sledeča vprašanja:

- 1.) Kakšne so delovne razmere v vaši panogi?
- 2.) Kakšni so življenjski izgledi za absolventa, ki pride z univerze?
- 3.) Kaj bi se dalo in kaj bi se moralo ukreniti, da se odpomore težavam, ki so?

Serijsko razgovorov bomo zaključili prihodnjo nedeljo. Uredništvo.

Predstavniki stanovskih zbornic imajo besedo

Izgledi za zdravnike so majhni.

Delovne razmere so za zdravnike v zadnjih letih precej neugodne in se slabšajo od meseca do meseca. Vzrok temu je predvsem veliko število zdravnikov, ki je zlasti po vojni zelo naraslo. Precejšnje število medicincev, ki so zaželi študij pred vojo, so študije po vojni v skrajšani dobi dočeli. Ti so potem napolnili večino izpraznjenih mest. Medtem se pa je tudi mnogo absolventov srednjih šol posvetilo medicini in jo v predpisani dobi tudi dočeli. Tako se je število zdravnikov v kratkem času zelo pomnožilo. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, da na sedanjem ozemlju Jugoslavije pred vojo ni bilo nobene medicinske fakultete, medtem ko imamo sedaj dve popolni (v Beogradu in Zagrebu) in eno nepopolno (v Ljubljani), tako da naši medicinci lahko študirajo na domačih fakultetah in v ugodnih ekonomskih razmerah, kakor pred vojo.

Za dokaz, kako se je pomnožilo število zdravnikov, naj omenim, da je še l. 1903, bilo v Ljubljani samo 25 zdravnikov, zdaj pa jih imamo 145, od katerih več kot polovica izvršuje privatno prakso. Po večini krajih na deželi, kjer je bil prej en zdravnik, sta zdaj po dva, trije, in no krajih, kjer prej ni bilo nobenega, se je zdaj govelo naselil vsaj eden.

Število zdravnikov se je torej zelo pomnožilo, medtem ko so se za zdravnike razpoložljiva službena mesta pomnožila le v mali meri.

Tudi zaradi splošne ekonomske krize si dandanes malokateri zdravnik upa odšteti ordinacijo, ne da bi imel kakšen fiksum, to se pravi, ne da bi imel kakšno stalno mesto, s katerim sicer izgubi mnogo časa, ki pa mu prinaša denar, kar je velik, pa vsaj stalen mesečni dohodek.

Zdravniki so nameščeni deloma: a) v državni, b) v banovinski službi, c) pogodbeno pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, pri bratovskih skladnicah, pri železnici, pri Bolniškim društvu za izrovske in privatne nameščene, pri Merkurju itd., d) kot zasebni zdravniki, ki so brez stalnega nameščenja in se bavijo le z zasebnimi praksami.

Zdravnikom v stalnih službah odvzeta služba toliko časa, da ga jim le malo preostaja za privatno prakso. Da zdravnik, utrjen vesled preobilen dela v bolnici, ne more vzdržati močnejše konkurence, je uveljavljeno. Zdravniki na deželi vrše tudi jako težko službo in morajo biti večkrat noč in dan na nogah. Razen stalne plače je dohodek minimalen, tako da podeželjski zdravnik večkrat ne morejo kriti niti rožice, posebno, ker zaradi ekonomske krize kmet nima več denarja.

Tudi socializacija v medicini, ki je ravno v Jugoslaviji zavzela največji razmah in se prebivalstvu v veliko korist, je na gospodarsko stanje zdravnikov precej vplivala. Po dobno, kot so v tovarnah stroji prevzeli delo delavcev, delavcem pa odvzeli delo, deloma pa zmanjšali mezo, tako je tudi socializacija v medicini prevzela sistematično zdravniško delo za cele skupine prebivalstva. V teh ustanovah so sicer tudi nameščeni zdravniki, toda njih število je relativno majhno, plače pa so minimalne. (Tu so predvsem uradi za zavarovanje delavcev in bratovske skladnice, kakor tudi bolniško društvo trgovskih in privatnih nameščenec, ki pogodbeno nameščajo zdravnike, dalje razni socialno - medicinski zavodi, kot deželi domovi, šolske poliklinike, venerične ambulante, tuberkularni dispanzariji, ambulante za trahom itd.) Pripomniti moram, da so zdravniška mesta pri teh socialnih ustanovah za mnoge zdravnike naravnost pogoj za obstoj, nepravilno pa je, da so v teh socialnih ustanovah zavarovani tudi takšni stoji, katerih dohodek bi zadostoval, da bi si poklicni zdravnik in s tem na eni strani razbremenil zdravniško pri bolniški brigadi, drugo pa privlačil kosček kruha od privatne prakse. V predvojni letih je večina premožnejših družin imela hišnega zdravnika, kateremu je poverila za majhno stalno odkodnino čuvanje zdravja in zdravljenje boleznij v družini. Dandanes je to odpadlo.

Jaroslav Hašek:

Pustolovščina detektiva Patočka

Detektiv Patočka se doslej še ni z ničemer izkazal. Na policijo je prišel po protekciji in tam uganjal neumnosti drugo za drugo. Na policijskem ravnanstvu so vedeli, da ni zmožen ničesar večjega in so mu zato poverili le kako lahko nalogo. Tako je nekega dne prejel ukaz, naj poišče stanovanje izvestnega Janeza Kleina; ta človek je bil brivec, ki je prej stanoval pri vdovi Pešek v Tunki ulici št. 15. Davkarja je namreč poslala policija vprašanje, kje iskani trenutno živi, zakaj mož že tri leta ni plačal vojaške takse in znaša zato ves njegov dolg osem kron. Detektiv Patočka se je v svojem letu svojih naloge, ki je bila njegov prvi samostojni, od nikogar odvisni javni nastop. Predvsem si je obрил svojo polno, gosto brado, oblekel navadno obleko ključavničarskega pomočnika, med policijskimi rekviziti poiskal dleto in klešče, si namazal roke in obraz s sajami in v višnjevem ključavničarskem predpasniku potrkal na vrata vdove Pešek. Ko mu je odprla starejša gospa, jo je vprašal, če ne stuje mogoče tu izvestna gospa

kadar se omili gospodarska kriza, v kateri smo, bodo odvetniški pisarne zaradi večjega prometa prišle do dela. Do tega nam pomoi Bog!

Dr. J. Zirovnik,
predsednik Odvetniške zbornice.

Od izenačenja zakonodaje mnogo zavisi — Pa mladim bo treba malo več življenjskega poguma in značaja.

V teh časih, ko primanjkuje kruha še za delavce, ki delajo s svojim irokami, je za akademsko naobrazene delavce položaj še posebej težak. Kriza, ki je vse vrgla iz ravnotežja — gospodarstvo, denar, položaje, duha — je najtežje zadela ravno ljudi, ki so v svoji izobrazbi specializirani na ozko stroko; in pravnik, zdravnik, inženjer niso nič drugega kot takšni specializirani delavci, človek, ki je vse svoje življenje delal in se praktično uril — recimo — v železnici, pa je moral napolniti ta posel kakorkoli opustiti, se bo zelo težko prilagodil kmečkemu delu. Približno tako težko bo se znal tudi pravnik, ki je v teh časih stiske ne more priti do svojega strokovnega dela in se ogleduje okrog sebe, kam bi preselil. Kam naj se v resnici pravnik obrne, če pri svojem ne more ostati? Svečeništvo je morda še edini poklic, ki bi bil kolikor toliko blizu njegovi stroki, pa tudi duhovski stan je zidavni in več tisto, o čemer so nekaj sanjale naše kmečke matere.

Da je naš položaj tako malo rožnat, pa je v precejšnji meri krivo še neko drugo dejstvo. Ne vem, kako je to, ampak naš človek se kar nekam sramuje, da bi se v stiski in potrebi lotil poklica, ki je malo nižji od poklica, za katerega se je bil pripravil. Zaradi tega — prav za prav čisto moralnega — zadržaja je za našega inteligenta še toliko težje, da bi se v svojem življenjskem prizadevanju lahko malo preokrenil in prilagodil, kakor je to nujno! Nekaj podobnega je bojazan naših mlajših ljudi, da bi šli službovat z dežele. Podobno je, kakor da naši izobraženi mladini postojno manjka tistega življenjskega poguma, navdušenja in idealizma, s katerim smo se mi nekoč borili za svoje mesto pod soncem. To pa je stvar značaja in jaza ne morem raziskovati, kdo je kriv, da je dandanes mladina manj zmožna borbe, kakor je bila svojčas. V precejšnji meri bo to pač stvar vzgoje.

Položaj za pravnike pa je dandanes težak še iz nekih drugih razlogov, ki ne izhajajo naravnost iz sedanjega krize, temveč izvirajo iz neugajenega razmerja v zakonodaji sami. Na primer: notarski zakon predvideva, da morajo notarski pripravniki vsi vršiti dveletne vežbe v notarskih pisarnah, razen tega pa se položiti sodni izpit. Za položitev tega izpita je pripravnik potreben sodna praksa vsaj enega leta. Za slučaj pa, da si ta pripravnik pozneje prebere poklic, mu notarska praksa niti za advokaturu niti za sodno službo ne šteje. Notarske vežbe imajo torej pomen samo za človeka, ki se za trdno hoče posvetiti notarskemu poklicu, za ta poklic pa mora imeti spet sodno ali odvetniško prakso. Iz teh razlogov bo pripravniška služba pri nas čedalje bolj omejena, ker si bo vsakdo rajši izbral odvetniško ali sodno prakso, ki mu dovoljujeta več možnosti.

Izgledi za notarski naraščaj so torej slabi. Notarjat je pod pritiskom sedanje krize zlasti na deželi prišel v velike stiske. Ostal je brez posla, kar kmečki ljudje in trgovci nimajo denarja. Po mejnih pa je položaj podoben.

Izenačenje zakonodaje bi bilo velike važnosti za prospeh vsega pravnega življenja. Naši pravniki se uče na naših univerzah in so teoretično seveda dobro podkovani v poznanju zakonov, ki pri nas veljajo. Narobe je samo, da mnogo teh zakonov, ki so bili že sprejeti, še ni uveljavljen (civilni postopek, izvršilni postopek, zakon o javnih notarijih, deloma zemljiško knjižni zakon; novi notarski zakon je za vsa država že »stupio u život«, ko je bil 11. septembra 1931 objavljen v »Službenih novinah«, pravne moči pa nima, dokler ne pride ministrski odredba). Vsi ti zakoni so na univerzah že predmet predavanj in izpitov, veljave pa še nimajo.

Ko bo zakonodaja uravnavna, se bodo za pravnika razmere zelo izboljšale: studij enotne zakonodaje bo mnogo lažji in s svojim znanjem se bo absolutno lahko uveljavil v vsej zemlji. Vlada generala Živkovića, zlasti minister Sršić, ima poleg zakonodajnega sveta, v katerem so naši odlični strokovnjaki dr. Dolenc, dr. Škerlj, dr. Krek, dr. Sagadin in drugi, mnogo zaslug, da se je v zadnjem času obnavljanje enotnih zakonov zelo pospešilo.

D. A. Kuhar, predsednik Notarske zbornice.

Katarji, kašelj,

hrupavost izginejo pri uporabi Gleichenbergskega Konstantinovega vrelca. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kadar se konjunktura malo izpremeni,

di poročil in si zdaj v Vysočanu zgradil lastno strojno tovarno. »Hvala lepa,« je dejal, ko si je vse to zabeležil. »Vzemite za svojo ljubeznivost teh deset zavojev, prosim.« — Ves vesel se je vrnil domov, si zadovoljno mel roke in bilo mu je popolnoma jasno, da bo iz njega postal velik in slaven detektiv. Zjutraj je odprl vrata v Przemysl, da ugotovi, če hišničini podatki odgovarjajo resnici. Ko je preobleden v poljskega žida dospel v Przemysl, je poslal praški policijski direkciji šifrirano brzojavko: »Zahtevam zaščitanje izvestnega Peška, lastnika strojne tovarne v Vysočanu, in svrhu ugotovitve firme, pri kateri je v Przemyslu delal. Patočka.«

Čez tri dni je prejel naslednjo brzojavko: »Jan Obulski, Duhovna ulica 10.« Takoj se je odpravil tja. Tam so mu povedali, da je Obulski odpotoval v Ameriko in da ima v Chicagu na tristo šestdesetih avenijah tovarno za poljedelske stroje. Kakor da bi bil to predvideval, je detektiv Patočka pred svojim odhodom v Przemysl dvignil v Pragi vse svoje prihranke v znesku 8000 kron. Zato je bilo zanj igrača sestiti na brzovlak, se odpeljati v Krakov, poslužiti se ekspresnega vlaka Berlin-Hamburg, kjer je še za časa ujel brzo-

Karantena

Iz zbirke »Med padarji in zdravniki«.

Pokojni profesor za higijeno Schattnerfroh nam je pred leti na Dunaju predaval o raznih kugah. Omenil je pri tem, da imajo kužne bolezni svojo pota in da nastopajo vedno v nekih razdobjih. Zadnje desetletje smo v tem spoznanju zelo napredovali in že se vidijo obrisi nove epidemijologije, ki bo lahko točno napovedala nastop kužne bolezni. Takrat se bo pa tudi dogladno, da je prazna vsa hvala, češ, mi zdravniki smo med svetovno vojno zabranili širjenje kužnih bolezni. Vsi higijenski ukrepi s karantenami vrel: se bodo izkazali ničevi. Kakor vse življenje in rastje je tudi kretanje kužnih bolezni navezano na stalni ritem.

Prav govoriš, sem mu pritril. Nehote so krenile misli po svoji poti, da kar nisem več stalič učnega profesorja. 1916. Zimski popoldan, ves nasičen mrazice. Ko se je mračilo, so nas potisnili vojake v Gradcu v smrdljive vagon, že itak prepolne. Kamor si stopil, so ležali po tleh tovariši in slado sanjali o belih pericah med ogorki in pljunki. Nihče se ni pogovarjal. Vlak se je zvil v svoj plašč in drel naprej. Samo robata klečev se je izvil iz zaprtih ust, če si nehoče dregnil sosedu. Zrak v napolnjenem vagonu je bil ves prepojen z dimom in smradom in tako gost, da bi se dal skoraj rezati. Le na postajah so se kdaj odprla vrata in je vdrl val svežega zraka v vagon. Iz zrinil iz njega nekaj smrdljivega sopuha.

Marburg... Marburg... se je oglasil zunaj sprevodnik. Nekateri smo vrgli prazne umazane krušnike preko ramen in smo zlezli iz vagona. Na obeh straneh vlaka so stale goste straže, ki so se jim svetili bajonetni na puškah.

Slišal četovodja z vilhelmovskimi brki je stal pri vagonih in pregledoval naše maršrute. Prihajal sem iz bolnice. »Spital, links!« me je porinil h kopici tovaršev. Kmalu se nas je nabralo kakih štirideset mož. Ko ni nihče več izstopil, nas je obdalo deset stražnikov.

Vergatterung! Doppelreihen rechts um! je zakričal mlad poročnik in že smo stali v četverostupu med bajoneti.

Marsch! Kakor čreda najslabše klavne živine smo stopali po svetlih cestah nemškega Marburga prek Glavnega trga in državnega mostu tja v magdalensko predmestje.

Novinec je vprašal: »Kam pa gremo?« Kakor mutec je molčala straža. »Na veliki cesti smo!« sem uganil. »Nemara pojdemo kar naprej po njej vsaj do Celja. Nič ne de. Nekje tako moramo biti,« sem se vdal v usodo.

Iz megle se je pojavila ob cesti visoka ograja iz pletenice žice.

Halt! je ukazal poročnik in se je jata počasi ustavila. Ključ v vratih je zakrčkal. »Vierzig Mann!« je javil naš poročnik.

Eintreten! je prišlo povelje izza ograje. Počasi smo se zmetli skozi ozka vrata, ki jih je straža spet zaklenila.

Vergatterung! Doppelreihen links um! je zavrečal poročnik na cesti in že je izginil s svojimi vojniki v nočno megle. Mi pa smo ostali pred dolgo barako. Posamežni smo nas spuščali skozi vrata in zapisali vsakogar, kdor je vstopil. Če je bil zrak v vagonu neznošen, je bil v tej baraki naravnost pekleniški. Kakor v zverinjaku je rezal v nos oster duh umazane množice, prepojen s katranom in plesnivostjo. Dvoje ogromnih svetilnih peči je žarelo kakor v Molohovem žetvišču. Okrog njih so se gnetle srdljive množice, govoreče v vseh jezikih sveta. Stiri dolgi odri slamnjač so se vlekli od enega konca do drugega.

Kje pa smo prav za prav? sem vprašal najbližjega vojaka.

V karanteni pegavca! mi je pojasnil tovariš. Ko sva se od bliže pogledala, sem vzkliznil: »Glej ga! Ti si, Makar! Kako si pa zašel sem?«

Menda kakor ti,« mi je odgovoril zaneec medicince. Na postaji so večerj zajeli vse maroderije. Na ukaz vojnega ministra pravijo, ker se je pojavil po nekaterih bolnicah ta lačni legar. Vse do vojne smo

Na svoji njeni, slab lučaj od glavne ceste je Nazetova teta okopavala krompir. Na polodne je lezel kazalec farne cevice, a delo ji ni dalo, da bi pristavila ponev za družino. Pravkar je premišljevala, kaj bi hitro skuhala, ko se je ustavila na cesti potovka s kosom na rami. V kosu je imela lepo zložene svete podobice in pobarala skrbno teto: »Boste kupili kaj podob?«

To je Nazetovi tati prišlo prav na roko — krompir z gobami, tečno in hitro skuhano kosilo, kajti zaradi razlaze se nista dobro umeli in teta je menila, da potovka prodaja gobe. Rešena brige je zadovoljno pritegnila: »O ja, bom. Ali so kaj lepé?«

»Bog ne daj, smrdé pa že ne. Imam vsake sorte, kar zbrali boste.«

»Pri nas obratamo samo jurje. Ali imate lepe jurje?«

»Kaiser Wilhelm«. V enajstih dneh je bil v Chicagu in spet mu je bilo igrača ugotoviti, da so podatki hišnice s Tunske ulice št. 15 resnični. Pri Janu Obulskem v Przemyslu je res delal sin vdove Pešek, sedanji lastnik strojne tovarne v Vysočanu, sin tiste vdove, pri kateri je stanoval Janez Klein, ki ga išče davkarja zastran osmih kron.

Ko je vse to ugotovil, se je ves vesel odpravil k najbližnjemu brivcu. Tam je bilo nekaj Čehov in brivec je govoril z njimi po češko. »Ste vi tudi Čeh?« ga je vprašal Patočka mimogrede. »Ali ne vidite firme Janez Klein?« Detektiv Patočka je ves vesel poskočil in zavriskal: »Vi ste torej stanovali pri vdovi Pešek, Praga II., Tunska ulica št. 15?« — »Da.«

Tako je detektiv Patočka s svojo bistroumnostjo našel iskanega Janeza Kleina in se s slavo ovenčan vrnil v Evropo in v Prago, potem ko je še prej poslal praškemu policijskemu ravnanstvu naslednjo brzojavko: »Chicago. Našel sem iskani individui Janeza Kleina v Chicagu, Avenue 315. Patočka.«

Za ta njegov čin so ga povzdignili v plemiški stan. (B. Z.)

za tako imenovali, češ, le tam se ugnezdi ta bolezen, kjer je glad. Sedaj pa je vse pre-povedano, posebno pa take hude besede kakor so pravica, svoboda, glad. Zato so tudi bolezni prekrstili iz lačnega legarja v pegavca. Ne koristi to seveda prav nič, lepše se pa le sliši. Sicer se pa res ne izplača govoriti o vsem tem. Spanje je še najboljša zadeva. In se je zavijel na svojo slamnjačo. Počasi se je umirila baraka in vgrajala v topem spanju.

Drugo jutro po kavi je razdelil sanitetni kapral vročinske toplotmere. Vsaki vrsti slamnjač je dal enega: To je termometer. Vsak ga mora dati pod pazduho — unter Achseln geiben — na golo — auf nagt — in šteti do tri sto — pis trah trauder — louksem — počasi. Kdor ima fiber — zafurt melderat. Pa je roman toplotmer od moža do moža. Ko je prišel do mene, je kazal že 33,7. Naskrivaj sem ga trknil nazaj na 35° in ga dal naprej. Po dobrih dveh urah so izrečli zadnji na drugem koncu sanitetju toplotmere. Kar nič jih ni pogledal, le stresel je drugega za drugim in jih spravil v miznico. Oči vročinskih tovaršev so popustile. Zakaj se pa nihče ne vidi bolnega. Čudna vizita je to in še čudnejši bolniki, sem rekel Makariju, ko sva se spet sešla pri peči. »Ha — ha,« se je zasmel. »Misliš si, da so bodaki. Toda ni res. Prav pametni so. Pojdi z menoj!« me je potegnil za rokav iz barake.

Poleg naše barake je stala v skupni žitni ograji še ena baraka. Pravkar so spravili na voljaški voz neke podloževate zabojce, okoli katerih se je opelital vojni kurat.

Vidiš, vsi ti si umirali za pegavcem. Vsako jutro jih takole nalagajo, so mi pravili tovariši. Kdor se javi v naši baraki, da ima vročico, ga takoj spravijo semkaj. Kdo bi pač silil v to mrtvašnico! Če umrješ v drugi baraki, te vsaj po vojaško pokopljejo, te le pa zagrebo kakor mrhovino. Nekaj častihlepa pa ima kljub vojski še vsak vojak, ni je pripovedoval tovariši in si zavzeli Regiment po cesti gre...

Vsak dan so prihajali k nam novi troji in odhajali. Mrtvaškega voza, belih zabojev, neozgibnega kurata in termometra smo se po enem tednu tako navadili, da nam je prav dobro teknil komis z raznimi črba-mi. Specializirani karantene je bila črna nezabljena voda, ki jo je imenoval kurat go-bova juha. Čudna tajnost je bila v njej, le enega ni nihče našel — namreč gob. Nekdo sem vprašal kuharja, dovajenega Dunajca, na o tej zadevi. Pomežikalec je z levim obrazom: »Francoska kuhinja.«

Enajsti dan so sklicali po menaji našo skupino in so nas tirali na hodnik bližnje kasarne na »maroden vizito«. V dveh vrstah smo stali ob zidu hodnika cele tri ure, da smo bili že vsi trdi od mraza.

Häbte! se je zadiril nekdo pri vratih in že smo stisnili kosti v neko odvečenost. Pa se je prikazal najprej bel, debel mops, ki je, ves svet prezirajoč, korakal med nami. Sinja vrstama. Za njim sta se počasi valila debel vojaški zdravnik in star stolnik, krvavih zapitih oči. Počasi so hlačili vsi trije po hodniku. Mops tih, oficirja v živahnem pogovoru. Prav, ko sta šla mimo mene, je menil vojaški zdravnik: »So ein edles Tier!« »Mein Mops!« Mehr, wie main gazes! K giment! je vzkliznil navdušeno stolnik. Ka je slišal Mops svoje ime, se je dostojanstveno okrenil, postal za trenutek, zamahnil z repom na levo in na desno in korakal pola prezira dalje, za njim pa sta se pogovarjala prijatelja o pasjih plemenitostih. Ko so izginili vsi trije na drugem koncu hodnika, so nas pognali na dvorišče, kjer smo dobili čez pol ure dopustnice, na katerih je red spodaj žig: »Gesund und infektionsfrei« z zdravnikovim podpisom...

Ko je ugasnil spomin na ta dogodek in sem spet pristihnil, je risal učeni profesor na tablo časovne vijuge, po kateri so dandaj nastopale kužne bolezni: »Vse so bilo ta desetletja v opahnenju. Temu se mora človeštvo zahvaliti, da se niso nastopile kuge med svetovno vojno razpasle.« Dobro je govoril.

Janko Kac.

Nazetova teta in gobe

»Seveda, tudi Jurje imam, pa še preag menitine.«

»A samo če imajo lepe bête.«

»Tudi Bete, seveda Elizabeta, o, te pa posebno lepe.«

»Če so le lepo okrogle, pa bi jih za pet dinarjev, če niste predragi?«

»Imam tudi manjše in cenejše, take majhne evetničke.«

»Lisičke? Za te nam ni, teh ne jem, preveč smrdé.«

»Kakšni ste. Saj vam povem, tako so lepe, kar za pojest.«

»Nekaj bi jih vložila v olje, če imam res prav majhne.«

»Vsake sorte, mama, majhne in velike, navadne in seveda tudi ojnate, a te so bolj drage.«

»Ali jih prodajate na pehar ali na merico?«

»Kaj poveste, Vi ste pa kratkočasni mamič.«

»Nu, pa na vago. Le hitro, jaz bi jih že rada hitro skuhala s krompirjem, saj vidite, da gre na polodne!«

»Ka — aj bi jih?« se je razhujala potovka. »Skuhala med krompir, le brž!«

»Moje podobice, krščanske svetnike med krompir?« Teta, ne zamerite, vi ste malo pripaljen! Potovka je s prstom potrkala po čelu in ogorčena stopila po poti k sosedu ponujat svoje svetnike. Teta pa brž domov in pristaviti krompir. V ponev je vrgla prežgana in pristavila krompir, med tem pa je oprezovala skozi okno, kdaj bo prišla potovka od sosedu. Ko jo je sled-nje ugledala, je stopila kar s kuhinjo v roki na prag in ji pomignila:

»Teta! Le stopite semkaj, dve merici bi jih vzela!«

Potovka ji je od daleč pokazala fugo in jo brž odpelala iz vasi, mence, da to čaka bridka kuhinja.

Kajkrat je potem pripovedovala, kako podivjan in brezbožen je ta novi svet: ni dosti, da je že vse narobe, že svetnike kupujejo na vago in iz njih kuhajo kosilo...

Ami.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

Gospodarstvo

Za pravično razdelitev kontingenta za izvoz lesa v Francijo

Neuspeh konference za razdelitev kontingenta zaradi pretiranih zahtev bosanskih producentov — Podcenjevanje izvozne kapacitete slovenske lesne industrije

Dne 30. decembra preteklega leta so se sestali delegati ljubljanske, sarajevske in zagrebške Zbornice za TOI v Zagrebu na skupno konferenco zaradi razdelitve uvoznega kontingenta za les v Francijo in v Alžir, ki ga nam je odobrila meseca oktobra francoska vlada. Področje ljubljanske Zbornice so zastopali na tej konferenci generalni tajnik Zbornice za TOI g. Iv. Naloga, podpredsednik lesnega odseka Zveze industrijev in sekcije Sumarskega združenja inž. Milan Lenarčič, tajnik Zveze industrijev g. D. Gorjup ter predsednik osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev inž. Joško Kobi. Naloga konference je bila, da se doseže sporazum glede razdelitve izvoza lesa v Francijo in v Alžir v okviru kontingenta 72.000 ton (od katerega odpade 30.000 ton na metropolitansko Francijo in 42.000 ton na Alžir) na tri zainteresirana področja zbornic v Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu.

Delegati iz Bosne so na tej konferenci zastopali tezo da je treba ves kontingent za izvoz lesa dodeliti onim tvrdkam, ki so v letih 1925. do 1929 izvažale iz Jugoslavije v Francijo in Alžir. Zahtevali so na tej bazi ca 94 odstotkov celokupnega kontingenta za področje saravske banovine in Bosne, dočim naj bi se dravska banovina zadovoljila z ostankom ca 4000 ton. Razprava na tej konferenci je pokazala, da celo vodeče osebnosti lesne stroke iz teh področij zelo slabo in površno poznajo lesno industrijo, odnosno sumarstvo v dravski banovini in da podcenjujejo tehnično sposobnost ter eksportno kapaciteto slovenske sumarske industrije. Bili so povsem iznenadeni, ko so čuli številke naše lesne produkcije, ki zaradi svoje desorganiziranosti doslej ni prišla do enotnega nastopa in do prave veljave. Konferenca zaradi nepopolnosti zastopnikov »šipadla« v »Krivajci« ni dovela do sporazuma in bo morala razdeliti kontingent ministrstvo za šume in rudnike.

Sistem kontingentiranja uvoza, ki ga prakticira v zadnjem času Francija v vedno večjem obsegu ima za eksportno trgovino težke in neprijetne posledice. Predvsem povzroča kontingentiranje nelibolno nervoznost med interesi, da pravočasno izkoristijo kontingent, ki je po večini nižje odmerjen, kakor pa znaša normalen uvoz. Zato se v prvih mesecih vsakega kontingentnega razdobja pojavlja na tržišču nenaravno velika količina blaga, kar povzroča padec cen in poslabšanje splošnih prodajnih pogojev. Glede na to okolnost je potrebno, da se pri kontingentiranem uvozu izvede pravočasno naistotna organizacija izvoznikov in se tako prepreči preragljen in nepravilen izvoz lesnih produktov, ki sicer pokvari tržišče. Uvoz je tre-

ba razdeliti enakomerno na razdobje vsega leta, da se očuvajo primerne cene.

Pod pretežno enostavnejše razdelitve kontingenta za vsa tri jugoslovanska produkcijska področja, ki prihajajo za izvoz v Francijo in njene kolonije v poštev, je bila postavljena zahteva, naj bi se z 90 odstotki upoštevale stare tvrdke, ki so v onem razdobju, na podlagi katerega je odmerila Francija kontingent za naš uvoz, izvažale les v Francijo in Alžir; le okrog 10 odstotkov naj bi se eventualno dodelilo novim tvrdkam. Zahtevalo se je, da mora vsaka tvrdka, ki hoče dobiti pravico za izvoz v omenjene dežele, dokazati s potrdilom pristojnih carinarnic, da je že poprej izvažala enake količine v Francijo.

Vsakomur je znano, da je šel velik del lesa iz dravske banovine na Alžirsko in v Alžir preko tuje posredništva in ga zaradi tega niti naša niti francoska statistika ne izkazuje kot uvoz iz Jugoslavije. Končno pa je treba ugotoviti dejstvo, da obstajajo med našo in francosko statistiko glede uvoza znatne razlike, ki so se pokazale posebno pri Alžiru in manjka torej v tem pogledu vsaka objektivna baza za primerjavo.

Zastopniki lesne industrije iz dravske banovine so na zagrebški konferenci nasproti bosanskemu predlogu postavili zahtevo, da je treba kontingent razdeliti na podlagi današnjega stanja in glede na sedanje eksportne prilike na tržišču tako, da bi se posameznim produkcijskim področjem dodelile v okviru kontingenta one količine, ki jim glede na gozdno površino, na kapaciteto sumskih instalacij in glede na splošnogospodarski pomen lesne industrije pripadajo.

Izjava, ki jo je podala ljubljanska Zbornica na tej konferenci, ugotavlja predvsem, da obstaja temeljna razlika med gozdnim gospodarstvom in eksploatacijo gozdov v Bosni in Sloveniji. Dočim je v dravski banovini lesna industrija atomizirana na nebroj malih in srednjih žag, na več stotin modernih tehničnih podjetij, ki so enakomerno razdeljena preko vsega zborničnega področja, je v Bosni lesna industrija koncentrirana v glavnem na par tvrdk in par produkcijskih centrov. V področju ljubljanske železniške direkcije pride skoro vsaka železniška postaja za izvoz lesa v poštev in se udeležuje v eksportu preko 400 tvrdk. V izjavi je podčrtano, da je 42% površine dravske banovine pokrite z gozdom in se ceni letni prirastek gozdov na 35 milijona m³. S predelavo gozdnih produktov se bavi poleg 1975 malih žag še 64 električnih in turbinskih ter 211 parnih žag, ki imajo vse skupaj kapaciteto ca 450 polnojararnikov. Po železniški statistiki so bile v območju posameznih železniških direkcijskih nalovorišče v letu 1929, za katerega imamo zadnjo statistiko, naslednje količine rezanega in tesanega lesa:

	Beograd	Zagreb	Ljubljana	Sarajevo	Subotica	Skupaj
za loko:	6284	38.500	35.050	48.796	4840	133.561 vagonov
za izvoz:	686	11.710	44.082	6.802	6131	64.905 "
	6969	50.210	79.132	55.598	6434	198.905 "

Od lokalnega prometa se je naknadno izvozilo preko domačih luk iz posameznih direkcijskih:

	Beograd	Zagreb	Ljubljana	Sarajevo	Subotica	Skupaj
	—	36.426	(4.736)	30.072	—	67.498 "
tako da ostane za notranji promet, odnosno za domačo porabo						66.063 "

Iz Slovenije so bile izvožene preko luk naslednje količine, in sicer preko:

	Suška	Splita	Reke	Skupaj
	4602	43	91	4736

Od skupnega prometa lesa je tvorila le-

carinska statistika		železniška statistika	
drva	656.434 ton	534.110 ton	
ocelje	67.385 "	59.180 "	
drogovi brzojavni	113.000 "	110.400 "	
doge	13.540 "	15.100 "	
pragovi	342.820 "	203.740 "	
gradbeni les			
mehek tesan	228.474 "		
rezan	721.931 "		
trd tesan	25.473 "		
rezan	309.506 "		
skupaj gradbeni les	1.295.384 ton	1.324.030 ton	

Te številke morajo tudi slepu odpreti oči, da spozna, kakšnega pomena je lesna industrija, odnosno trgovina za gospodarstvo dravske banovine. Od poljozita te panoge je odvisna prosperiteta 153.000 gozdnih posestnikov, okrog 20.000 delavskih moči, ki prihajajo kot gozdni delavci, nakladalci, vozniki in strokovno osebje v lesni industriji v poštev, nad 1200 lesnih trgovcev in tri četrtine banovine. Ljubljanska zbornica je na podlagi teh ugotovitev s polno upravičenostjo zahtevala, da se izvoznikom v dravski banovini dodeli od kontingenta za Francijo 30.000 ton, t. j. 1/3 od kontingenta za Alžir pa 15.000 ton ali ca 1/2. Obžalovati je, da je ta naša utemeljena in skromno stavljena zahteva našla pri zastopnikih državnih podjetij »šipadla« in »Krivajci« le gluha ušesa in odklonilno stališče.

Zbornica je naglasila v svoji »pomenici«, ki jo je zadnje dni zaradi neuspele konference naslovlila na ministrstvo za šume in rudnike, posebno to, da se je položaj na lesnem tržišču v teku zadnjih dveh let 1930/31, bistveno izboljšal. Leta 1931 je dunajski profesor državnih ved dr. Albert Schaffle napisal knjigo »Die Handelskrisen von 1857«, ki je bila še nedavno zapisana pozabljenju. To knjižico, ki daje jasen pogled v razvoj evlovske gospodarske krize v l. 1857, nameravamo sedaj izdati v veliki novi nakladi. Delo je postalo zopet aktualno zaradi tega, kar daje plastično in eksaktno sliko razmer, ki so povsem podobne današnjim, zlasti če opustimo letnice in imena. Čeprav smo v zadnjih 75 letih v gospodarskem in tehničnem pogledu doživeli silen napredek, vendar so osnovni gospodarski principi ostali nespremenjeni in za začudenjem moramo spoznati, da je kriza

no spremenil in da je posebno lesni izvoz iz dravske banovine skoro popolnoma izgubil grško tržišče, to pa zaradi spremembe v tarifni politiki. Zaradi močne tuje konkurence, stavbene stagnacije in plačilnih težkoč tudi na italijanskem tržišču, ni mogoče več plasirati onih količin, ki so se na ta tržišča prej izvažale. Zaradi tega so bili mnogi izvozniki primorani, orientirati se na druga tržišča na zapadu in na severni obali Afrike. Izvoz v te kraje je prišel v statističnih izkazih zadnjih dveh let vidno do izraza in se mora zato brezpozgovno upoštevati pri sedanji razdelitvi kontingenta. Sprejetje bosanskega predloga bi pomenilo, da se slovenski lesni izvoz takorekoč za vedno izključi z najvažnejših francoskih tržišč. Ono bi pomenilo, da sami zapiramo oči nad spremembami, ki so nastale glede izvoza lesa v letih 1930/31. in bi morali imeti usodevolne posledice za vse naše gozdno gospodarstvo, za rentabilnost gozdne posesti, za eksploatacijo gozdov in za našo izvozno politiko.

Potek svetovne gospodarske krize l. 1857 pa je posebno značilen tudi glede na sredstva za ozdravljenje. Zdi se, da daje mnogo hitrejši potek svetovne krize v l. 1857 prav onim, ki trdijo, da ozdravljenje najbolj ovirajo in zavlačujejo ukrepi posameznih držav za omiljenje krize. Ti ukrepi, izdani zadnja leta iz slabosti in sentimentalnosti pa tudi v pomanjkanju smisla za svetovno gospodarsko solidarnost, so po mnenju nekaterih strokovnjakov onemogočili, da je prišlo do enkratnega morda stranskega poloma, ki pa bi mu že danes sledilo naravno ozdravljenje. Izhod iz krize menda najbolj ovirajo ukrepi skrajneva protekcionizma v trgovinski politiki, ukrepi za sanacijo iz javnih sredstev, sistemi subvencij in sploh politika državnega intervencionizma, ki je zavrl funkcije prostega trga, tega navičajnejša regulatorja za produkcijo. Z akcijami za umetno držanje cen (n. pr. za žito v

Ameriki, za kavo, kavčuk, železo, kovine, itd.) so pred leti onemogočili, da se produkcija prilagodi potrebam trga, kar je le poostriilo in zavleklo potek krize.

Vsega tega pred 75 leti ni bilo. Gospodarstvo je šlo svojo naravno pot, prišlo je do strašnih polomov, do silne depresije, ki pa je trajala le razmeroma malo časa.

Kakor v l. 1929, ko se je onstran Atlantskega oceana razlegel glas o trajni prosperiteti in je bil pod tem geslom izvoljen tudi predsednik Hoover, prav tako je 4. marca l. 1957, kakor to navaja Schaffle v svoji knjigi, predsednik Zedinjenih držav Buchanan s ponosom in samozavestjo izjavil, da ugodno finančno stanje Zedinjenih držav ni ma primera v zgodovini. Nekaj mesecev za tem je prišlo že do bankrota velike ameriške zavarovalne družbe Ohio Life Insurance, ki je dal povod za splošno paniko, in d. številnih konkurzov in polomov. Na borzah so tečajni delnice silno nazadovale, pogosto na eno petino ali eno desetino, nazlo pa so pričele padati tudi cene, zlasti cene sirovinar. Pri tem je značilno, da so je tudi današnja svetovna gospodarska kriza pričela v Ameriki in da so se v Nemčiji pričele težkoče tudi s polomom velike zavarovalne družbe (Favag). Kakor danes, se je l. 1957 kriza naglo razvila preko državnih mej, zlasti v Evropi.

Ko je Nemčija lani v zvezi z zopetno uvedbo rednih izplačil pri bankah dvignila diskontno obrestno mero na 15%, lombardno na 20%, so to povsod komentirali kot nekaj izrednega; pomisliti pa moramo, da je bilo to povišanje obrestne mere malenkostno v primeru z razmerami v krizi l. 1857. V Newyorku, kjer je znašala diskontna obrestna mera pred krizo še 5%, lombardna pa 6%, je prišlo 15. septembra 1857 do povišanja na 15 odn. 18% 29. septembra pa celo na 60 in 100% in še 27. oktobra istega leta je ta obrestna mera znašala 24 in 48%. Brezobzirno povišanje obrestne mere je spravilo kreditne razmere kmalu zopet v normalni tir. Kar je bilo neizvedljivo je pri tem takoj privedlo. Ta razvoj nam kaže, da se kriza hitreje preboli, čim manj se z umetnimi paliativnimi sredstvi omejuje prosta igra gospodarskih sil.

V Evropi se je kriza podobno razvijala. V Angliji je splošen polom izvala insolventna velike banke v Liverpoolu, ki so ji sledili številni drugi konkurzi denarnih zavodov, zlasti pa trgovskih tvrdk, ki so utrpele izgube zaradi padca cen. Že ob koncu leta 1857 je bila v angleški spodnji zbornici predložena statistika o nastalih polomih. Ta statistika je pokazala, da je prišlo v konkurz 85 velikih tvrdk s pasivami od nič manj kakor 42 milijonov funtov; skupna vsota obveznosti propadlih angleških tvrdk pa je bila pozneje ocenjena na 80 milijonov funtov (2 milijardi švicarskih frankov), kar je tudi za današnje razmere ogromna vsota, zlasti če upoštevamo znatno večjo kupno moč denarja v tedanjih časih.

V Nemčiji je najbolj prizadel trgovce v Hamburgu. V sila težak položaj je poleg Prusije zašla Avstrija. Tudi Poljska in nordijske države so se borile z velikimi težkočami, edino Francijo je, kakor danes, kriza le v manjšem obsegu prizadela. V Prusiji so z raznimi ukrepi skušali omiliti težke posledice krize, kar ni uspelo in Schaffle je v pravilnem spoznanju položaja dejal, da je v državnem pomoč gospodarstvu v takem primeru le pomoč špekulantom na breme konsumentov in javnosti.

Kakor moramo danes ugotoviti, da svetovna gospodarska kriza ni morda nekaj novega v gospodarskem življenju, tako je tudi Schaffle pred 75 leti napisal, da je bila tedanja svetovna gospodarska kriza po vrzih in po razvoju sila podobna krizi, ki je zajela svetovno gospodarstvo l. 1799.

Vprašanje enotnega formata za opeko

Ministrstvo za gradbe namerava v kratkem izdati enotne norme za opeko (opečne zidake), in sicer v smislu izenačenja osnovnih gradbenih predpisov na podlagi enotnega gradbenega zakona, ki je pred dobrim mesecem stopil v veljavo. V zvezi z določitvijo enotnega formata, se z gotovo strani propagiranja uvedba malega nemškega formata namesto dosedanjega večjega avstrijskega. Zbornica za TOI je izvedla v letošnjem poletju pismeno anketo o tem vprašanju, v petek pa se je vrh tega vršila v zbornici še širša konferenca, ki so se je udeležili gradbeni inšpektor inž. Viktor Skaberne za banko upravo, inž. Miklič za mestni gradbeni urad inž. Alb. Černe za gradbeni urad mariborske mestne občine, dr. inž. Al. Kral za mehanično tehnični institut univerze, nadalje člani Inženirske zbornice inž. Rustija, inž. Fatur in inž. Dimnik za Udrženje inženierjev in arhitektov inž. Lad. Evce, za Zadrugo stavbenikov g. Miroslav Zupan, za Zadrugo zidarstvih mojstrov g. Jernej Hlebič in številni predstavniki stavbnihi poljetij ter opokarn.

Se pred konferenco je inž. Stanko Dimnik objavil daljšo razpravo o tem vprašanju (glej »Trgovski list« od 2. in 7. t. m.), iz katere posnemamo naslednje:

S stališča opokarnarjev bi bilo priporočljivo, da se uvede čim manjši format, ker se opeka manjšega formata najugodnejše osuši in opeče. Nasprotno pa je tudi znano, da je oni zid najtrdnješi, najbolje vezan in največježi, ki je sestavljen iz čim večjih zidakov.

Z zmanjšanjem zidne debeline se zmanjša seveda tudi kubatura za poslopje potrebnega zidu in bi se dalo sklepati, da se znižajo tudi gradbeni stroški. Temu pa ni tako, kajti pri zidanju z malim formatom se poveča potrebno zidarsko delo, pa tudi množina malte. Kalkulacija, ki jo objavlja znani gradbeni priročnik Funk: »Bauratgeber«, znaša cena kubičnega metra polnega opečnega zidu (če za posamezne postavke vnesemo pri nas veljavne cene) pri velikem formatu 306,63 Din, pri malem formatu na 360,86 Din.

Ce na tej podlagi izračunamo stroške za kvadratni meter postavljenega zidu tedaj vidimo, da stane kvadratni meter 45-centimetrske stene iz velike opeke 137,98 Din, kvadratni meter 39-centimetrske stene iz male opeke pa 140,74 Din. Stroški so torej pri malem formatu za malenkost večji, pri tem pa je treba upoštevati, da dobimo pri velikem formatu pri malenkostno nižji ceni za 6 cm debelejši zid. Čim debelejša je pa opečna stena, tem manj se notranji prostori v zimi ohlajajo poleti pa ogrevajo. 39-centimetrska stena propuša za eno osminko več toplote, kakor 45-centimetrska. Pri tem pa je treba še upoštevati naslednje. Čim debelejša je stena tem več toplote akumulira v sebi in to nabrano toploto deloma povrača v onem času, ko prostor ni kurjen. Strokovnjak za centralno kurjavo je izračunal, da se po-

rabi za kurjavo pri 39-centimetrskih stenah za eno dvanajstino več premoga, kakor pri 45-centimetrskih stenah. Iz navedenega je razvidno, da bi tanjše stene, zidane z opeko manjšega formata, imele za posledico le večjo potrebo kuriva, ne da bi se gradnja pocenila. So pa še drugi momenti, ki jih je treba upoštevati, kakor na primer na eni strani malenkostno zmanjšanje zidane ploške pri malem formatu in na drugi strani neprijetno zmanjšanje prerezov cevodov za dimnike.

Poleg tega je znanstveno ugotovljeno, da je pri zidanju potrebna največja poraba šlovske energije za isto kubaturo zidu če se uporablja zidak z najmanjšimi izmerami. Pri presoji, kakšen format je ugodnejši, smatrajo v nekaterih državah, da je najboljši oni zidak, ki se najbolje in najceneje zida. Merodajne pa so v nekaterih državah tudi druge okolnosti (na primer na Holandskem slab teren, ki zahteva čim manjšo težo poslopja in v zvezi s tem maiten format opeke). V krajih, kjer je ilovica slaba (na primer v severni Nemčiji) so prav tako priporočeni držati majhen format, ker se slaba ilovica pri stiskanju in sušenju zidakov močno deformira.

Enoten format za vso državo je potreben, ker ima ugoden vpliv na ceno opeke in ker omogoča, da drži opokarnar na zalogi le eno samo vrsto; na drugi strani pa si gradbeni podjetnik v primeru, da se iz črpa zaloga pri eni opokarni, lahko pomaga z nakupom pri drugi. Različne velikosti zidakov bi imele tudi za posledico različne debeline zidov, kar bi povzročilo nepravilne pri projektiranju, pri izdelovanju proračunov itd. Praksa v raznih državah je pokazala, da nasprotujejo veljkemu formatu opeke predvsem producenti, malemu formatu pa največ tehniki in gradbeni krogi.

Z našim sedanjim formatom opeke (29x14x6,5 cm) se moreo zidati zidovi v jakosti 15, 30, 45, 60 itd. cm; pri uporabi malega nemškega formata (25x12x5,5) pa zidovi v jakosti 12, 26, 49, 52 cm itd. Obojod zidovje, ki ima sedaj pri navadni enonadstropni hiši debelino 45 cm, ima v Nemčiji pri malem formatu le debelino 39 cm.

Na konferenci, ki se je vršila v zbornici, je podal glavno poročilo inž. Dimnik. Poleg tega so govorili univ. prof. dr. inž. Kral, inženir inž. Skaberne in drugi. Po daljši debati se je od 20 navzočih zastopnikov interesentov izreklo 17 za to, da se obdrži sedanji veliki format, kar je glede na naše gospodarske in klimatske razmere edino umestno, dočim bi bila obligatorna in izključna uvedba malega formata za naše razmere neprikladna, pri čemer je treba upoštevati tudi težkoče, ki bi nastale pri adaptacijah.

Uveljavljenje pogodbe o kliringu med Avstrijo in Jugoslavijo. Kakor poročajo z Dunaja, se bo pogodba o kliringu med Avstrijo in Jugoslavijo pričela uporabljati 15. t. m.

Cene sladkorju. Pred božičnimi prazniki je kartel jugoslovanskih sladkornih tvornic znižal ceno sladkorja za 20 par pri kilogramu. To znižanje cene pa je bilo po 5 dneh iz neznanih razlogov zopet ukinjeno, tako da velja sedaj zopet ista cena, ki je veljala pred znižanjem. — Na iniciativno ljubljanske Zbornice za TOI je ministrstvo za socialno politiko odločilo, da je § 4. zakona o ureditvi cen sladkorju tolmariči tako, da sladkorne tovarne zaradi vsvočasnega povišanja trošarine ne smejo v primeru s cenami od 15. avgusta 1931 povišati cene za sladkor za več nego 1 Din pri kg. Nadalje je ministrstvo odločilo, da se tudi v veliko in maloprodaji dovoljuje le povišanje cene za 1 Din nasproti ceni od avgusta.

Potrjena je prisilna poravnava, ki jo je sklenil dolžnik Mihael Čuhart, trgovec v Meji za 52% kvoto terjatve, plačljivo v 4 tromesečnih obrokih po 10% in v nadaljnjem tromesečnem obroku v višini 12%.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke Emerik Bern, zaloga čevljev v Celju, Kralja Petra cesta št. 10 (poravnal-

ni upravitelj dr. Friderik Zanger, odvetni k v Celju; narok za sklepanje poravnave pri okrožnem sodišču v Celju 22. februarja ob pol 9., prijavni rok do 17. februarja, kvota 40%).

Poraba umetne svile se zopet dviga. Dočim je svetovna poraba bombaža in volne v zadnjih letih hudo nazadovala in še dalje popuša, se so produkcijske razmere v tvornicah za umetno svilo lani bistveno izboljšale. Umetna svila se navzile svetovni in gospodarski krizi nadalje uveljavlja in še vedno izpodriva kot tekstilna sirovina bombaž in volno. Svetovna poraba umetne svile je znašala leta 1928 145—150 milijonov kg, leta 1929 pa 185—190 milijonov kg; v letu 1930 je poraba zaradi svetovne gospodarske krize padla na 175 — 180 milijonov kg, po največjih statističnih podatkih pa se je lani zopet naglo dvignila na 190—195 milijonov kg, torej preko količine, ki je bila lani izražunana za koniunktorno ugodno leto 1929. Seveda se zaradi ostre konkurence rentabilnost produkcije ni v znanstveni meri izboljšala. V zvezi s povečano svetovno porabo umetne svile pa se je vendar izboljšala situacija podjetij, zlasti velike italijanske družbe »Snia Viscosa«, ki je znana iz afere prodajevca italijanskega finančnika Gualfina.

Dobave. Pri dravski delavnici v Ljubljani se bo vršila 11. t. m. otfertna licitacija glede dobave žeblijev, čevl, zakovic, mat'c, podložnic, zatikalnic in kovskega ogla; 19. t. m. glede dobave jesenovega lesa; 20. t. m. glede dobave ovojnega železa in 21. t. m. glede usnjenih okovov. (Pozorji so na vzoogled vsak delavnik v pisarni uprave dravske delavnice v Ljubljani, Kobariška ulica 43.) Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe za dobavo denaturiranega špirta; gradbeni oddelek pa do 15. t. m. ponudbe za dobavo mehkih desk in plohov. (Pogoji so na vzoogled pri navedenih oddelkih.)

Borze

9. januarja.

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli tednen devizni promet zaradi prehoda na nov način dodeljevanja, odnosno prodaje deviz od strani Narodne banke le 5 milijonov Din nasproti 8,2, 11,6, 11,0 in 10,8 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Na zagrebškem tržišču je bila vojna škoda ves teden zelo etabilna in se je malo trgovala pri tečaju okrog 250. Dolarski papirji pa so tekom tedna za malenkost popustili, naker je proti koncu tedna prišlo do večjega prometa.

Devize.

Curih, Beograd 9.10, Pariz 20.135, London 17.50, NewYork 514, Bruselj 71.27, Mila 26.10, Madrid 43.40, Amsterdam 205.85, Berlin 121.85, Stockholm 97.50, Oslo 95, København 96.50, Sofia 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.45, Bukarešta 3.08.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 9. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za mare 56.25, za maj 57.50, za julij 56.75, za september 58; koruza: za mare 39.625, za maj 41.25, za julij 42.75; oves: za julij 25.75.

+ Winnipeg, 9. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 63.25, za julij 64.25.

+ Budimpeštanska terminska borza (9. t. m.) Tendence za koruzo prijazna, za ostalo žito slabša; promet srednji. Pšenica: za mare 12.51 — 12.52, za maj 13.42 — 13.43; ri: za mare 14.68 — 14.70; koruza: za maj 14.58 — 14.60.

ZIVINA

+ Zivinski sejem v Ptuj. Zivinski sejem dne 5. t. m. je bil v primeru z drugimi zelo slabo obiskan. Bilo je prisanih 150 krav in telic, 139 bikov in volov, 58 konj, skupaj 347 glav; prodanih pa je bilo 171 glav. Cena kravam je bila 2.50 — 3.50 Din, telice po 3 — 4.50 Din, voli po 2.50 — 4.25 Din, biki po 2 — 4.25 Din za kg žive teže. Konji so se prodajali po 400 — 2400 Din za komad. — Dne 7. t. m. je bilo pripeljanih 109 svinj. Prodanih je bilo 56 komadov. Cena pitanih svinj je bila 6.50 — 7 Din, poklebelim 5 — 6 Din, pršutarjem pa 5 — 6 Din za kg žive teže.

Regulacija Ljubljanice

Pomen ukrepa ministra dr. Kramerja — Podrobni načrti za dovršitev regulacije — Ureditve finančne strani

Ljubljana, 9. januarja.

Kakor smo poročali ob pričetku tedna, je takratni gradbeni, sedanji trgovski minister dr. Kramer definitivno odobril načrte za dovršitev regulacije Ljubljanice ter izsušenja Ljubljanskega barja. Stroški za ta dela so preračunani na 20.044.747,50 Din. Z odobritvijo teh načrtov je bila odstranjena glavna ovira nadaljevanju del pri regulaciji Ljubljanice, ki bodo sedaj lahko že v par letih definitivno izvršena.

Dosedanje delo pri regulaciji Ljubljanice po vojni je obstajalo v glavnem v napravi obrežnih zidov in novih mostov, sedaj pa pridejo na vrsto dela, ki so predvsem v zvezi s poglavitvijo struge Ljubljanice. Poglobila se bo vasa struga od mostu v Mostah, preko katerega vodi dolenska železnica, do izliva Malega Grabna. To bo ogromno delo, saj bo znašala poglavitna na nekaterih krajih po več metrov.

Nato bo sledilo tlakovanje Ljubljanice struge od zatvornice, ki se bo zgradila pri šentpeterski vojašnici, pa do izliva Gradaščice. Pri šentpeterski vojašnici bo samreč zgrajena stalna, moderna zatvornica, slična oni v Gruberjevem prekopu, tako da se bo lahko vedno reguliralo vodno stanje. Tu je bila pred vojno projektirana tudi naprava male hidroelektrične centrale s približno 300 ks. Tlakovanje bo potrebno zaradi terenskih razmer in pa tudi zato, da voda ne bo zasula poglavitne struge z zemljo ter uničila dragih del Glavna množina vode bo potem namreč tekla po strugi skozi mesto in ne po Gruberjevem prekopu kakor sedaj.

Nadalje bo treba napraviti prepad na Gradaščici pri njenem izlivu v Ljubljanico ter še nekaj obrežnih zidov, v kolikor do s'oj še niso izgotovljeni. Ker bo struga zelo poglavitna bo seveda treba podzidati stebel starega frančiškanskega mosta, kakor tudi desni opornik tega mostu, dočim je levi že podzidan. Obrežni zidovi bodo zlasti potrebni še pod šentpeterskim mostom, kjer bo zgrajena deficitivna zatvornica.

Po vseh teh delih bo prišla na vrsto ureditev tako zване Spice. Kjer se Ljubljanka loči v Gruberjev kanal in strugo skozi mesto. Ko bodo glavna dela v Ljubljani strugi končana, bo seveda odstranjena sedanja lesena zatvornica v

Iz življenja in sveta

Stavka londonskih pristaniških delavcev

Nad 3000 pristaniških delavcev in čolnarjev v Londonu je pričelo stavkati zaradi nameravanega znižanja mezd. Slika kaže zborovanje stavkajočih delavcev

Boj za obstanek na Angleškem

Napisal za »Jutro« sir Ben Turner

London, v januarju Davki na dohodek z vsemi svojimi skrbmi, ki jih spremljajo za marsikoga, so težko breme, kakor vsi vemo, a kdo med tistimi, ki najglasneje ječijo pod tem bremenom, ve, da so na Angleškem milijoni, ki ne zaslužijo niti toliko, da bi od tega živeli?

Misel na te milijone bi nam morala biti svarilo, da ne pozabimo na to stradanje, prežebajočo in zagrenjeno maso, čije položaje je bil že enkrat predigra rdečemu razdejanju in revoluciji.

Preiščimo vprašanje, da li more družina, ki je navezana samo na brezposelno podporo, od tega tudi živeti. Recimo, da je to družina iz moza, žene in dveh otrok. Doselej je prejela ta družina tedensko 30 šilingov, zdaj so ji pa podporo skrajšali na 27 šilingov 3 pence.

Najemnina v delavskih stanovanjih znaša povprečno komaj več nego 10 do 12 šilingov. Stiri osebe potrebujejo dnevno 12 obedov, tedensko 80 in če velja obed dva pence, znaša to 14 šilingov! 10 šilingov najemnine, 14 šilingov za hrano — ostanejo za obleko, plin, kurjavo, čiščenje in tisoč malenkosti 5 šilingi 3 pence! Kakor

vidimo, je nemogoče s to malo vsoto plačati vse, kar spada v gospodinjstvo. V nekaterih primerih pripada mož morda kakšni zvezi, ki mu daje malenkostno tedensko podporo, a to ni pri vseh socialnih organizacijah. Kjer pa živi delavska družina od same običajne brezposelne podpore, mora biti beda grozotna.

A te podpirane družine so le majhen drobec vseh tistih milijonov, ki nimajo niti najpotrebnejšega za življenje.

Vojška onih, ki tiho trpe, je danes večja nego kdaj prej. Se pred kratkim me je prestrašila izjava enega mojih najboljših prijateljev. »Nimam absolutno nobenega upanja več, ni je dejal, in če se moj položaj kmalu ne spremeni, si končam življenje!« Poskusil sem mu viti novega poguma, a nič ga ni moglo potolažiti. Čedalje več nesrečnikov prihaja do sličnega zaključka — in se po njem tudi ravna. Tolikokrat čujemo o stoletnem pogumu v najbolj grenkih bojih za malo kruha in za prenašanje položaja, ki bi ga absolutno ne bilo treba v svetu, ki preoblikuje z vsemi dobrotami življenja. Vse, kar potrebujemo, je samo pravična razdelitev teh dobrih reči.

V kakšni višini zagorijo meteori?

Slučaj je pomagal znanosti, da je dognala definitivno, v kakšni višini zagorijo meteori.

Norveški astronom prof. Störmer je organiziral že pred časom sistemsko fotografsko snemanje severnih sijev z različnih opazovalnic. Te dni je takšen sij križala proga zvezdnega utrinka, kar so istočasno posneli na postaji v Oslu in Oscarborgu. Na podlagi teh dveh fotografskih plošč so lahko natančno izračunali višino posameznih točk meteorne poti in so našli, da se je zasvetila v višini 99 km, ugasnila pa v višini 70,8 km.

Ti podatki se strinjajo zelo dobro z dosedanjimi domnevmami in so nov prispevek znanosti o sestavi visokih zračnih plasti, o katerih bo moralo biti človeštvo dobro poučeno že zaradi bližnje uvedbe stratosfernega zračnega prometa.

Ženske na razorožitveni konferenci

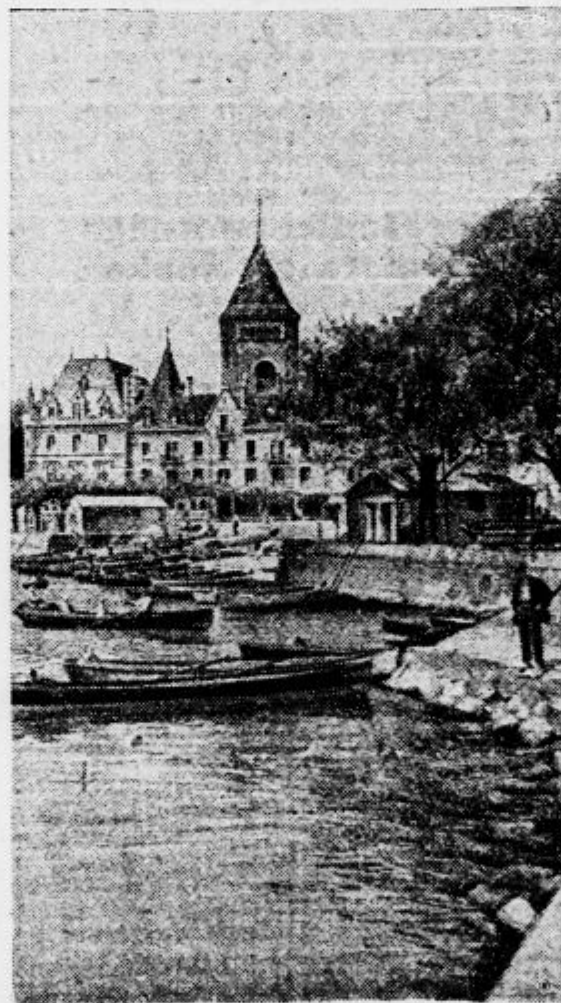
Med člani angleške delegacije za mednarodno razorožitveno konferenco je tudi gospa Corbett-Ashby, predsednica mednarodne zveze za žensko volilno pravico

Porodni krik atomov

Na zborovanju ameriške družbe za napredek znanosti v New Orleansu so imeli udeleženci priliko videti napravo ameriškega fizika Roberta Millikana, ki omogoča prisostvovati »porodnemu kriku« atomov. Ti glasovi, ki jih povzročajo kozmični žarki, se slišijo s pomočjo omenjenega aparata kakor tuktakanje ure in se oglašajo v rednih ritmičnih presledkih.

Po sodbi fizika Millikana niso kozmični žarki nič drugega kakor energija, ki se pojavlja v vsmerju pri nastajanju atomov, kakor helija, kisika, elektronov in protonov. Ti žarki ne zaostajajo v pogledu brzine prav nič za svetlobo in so se odpravili na pot že pred milijardami let, ko se še ni ločila naša zemlja od sonca.

Tu bo zborovala razorožitvena konferenca

Grajski hotel Ouchy ob Ženevskem jezeru, kjer bosta bivali tudi francoska in angleška delegacija

Preveč hvaležnosti ni dobro

V holandskem mestecu Heukolou se je poročil župan in so mu meščani ob tej priliki izkazali svojo naklonjenost. Da se jim oddolži za prisrčnost, je dal razglasiti, da bo na dobočen dan v vseh gostilnah pivo v poljubni množini vsakomur zastoj na razpolago, vrhu tega pa bo policijska ura podaljšana. Uspeh te dobro misljene oddolžitve pa ni bil nič kaj razveseljujiv. Predvsem so se Heukolončani, možki kakor ženske, strahovito napili za županov denar, potem pa se je še šel parlamentarec brez smisla za humor in je v parlamentu vložil interpelacijo, češ, ali je dopustno, da kakšen holandski župan v svoji občini na takšen način podpira pijančevanje.

Zora voda

proti osivelosti las.

Osvileti lasje dobijo prejšnjo naravno barvo. Uporablja se že mnogo let in je tedaj preizkušena.

Navodila na steklenici. — Steklenica 35 Din. Poština posebej. Pošilja po povzetju

ZORA VODA — I. OREL

Zagreb, Pavla Radića ul. 32.

Z raketnimi sanmi po ledu!

Na jezeru pri Sirakuzi (v državi New York) je napravil dijak Harry W. Bill uspele poskuse z raketnimi sanmi, ki jih je konstruiral sam. Pri poskusnih vožnjah je dosegel hitrost 128 km na uro.

Vojna opicam

Ta vojna ne bo zahtevala niti človeških žrtv niti razdejanja, pač pa bo imela za posledico mnogo ujetnikov in bo, kakor vsaka vojna, omogočila dobro vojno kupčijo.

Angleška vlada je poverila nekemu podjetniku, da v teku 2 let očisti indsko velenost Delhi vseh opic. Kako potrebno je bilo to, nam dokazuje najbolj nekoliko podatkov iz zgodovine tega mesta.

Delhi je bilo nekoč največje indsko mesto in še proti koncu 17. st. je prekašalo London po velikosti in številu prebivalstva. Današnje mesto je ustanovil šah Džahan ob začetku 17. st. L. 1881. je štel 173.000 prebivalcev in je do danes naraslo na približno pol milijona duš. Zaradi številnih razvalin v njegovi okolici ga imenujejo »azijski Rima«. Odlikuje ga velikanski promet, predvsem na »Trgu v mesečini«, a ta promet ni samo človeški, temveč tudi — opičji.

Verski predpisi ščitijo opice, ki so postale polagoma prava egiptiska nadloga za mesto. So tako predrzne, da vdirajo celo v bazare in kraježje živila. Sedaj pa so postale te in podobne igre »svetih živali« Angležem preneumne in so se odločili za temeljito remedium. Podjetnik, ki jo mora izvršiti, bo stal pred zelo težko nalogo. Prvič se ne bo smel poslužiti morilnih sredstev, ker bi to zrevolucioniralo vse indske pobožnjake in otežilo že itak težki politični položaj; drugi pa ni kar si bodi, zmagati armado, čeprav opičjo, ki ne zaostaja mnogo za številom delhijskega prebivalstva. Kako bo svojo nalogo opravil, pa bomo imeli priliko poročati — čez dve leti.

Drobne zanimivosti

Kaj vedo švicarski otroci

Švicarske šole so priredile anketo, kaj zavivajo otroci. Odgovori so pokazali, da vedo otroci v švicarski največ opoldne, ko dobe večino juho, meso, prikuho in sadje. Anketa je dognala, da otroci še oddalec ne doka pripadajoče jim količine salate in sadja. Zajtrk švicarske dece obstoji večinoma iz mleka, mlečne kave ali čokolade. Zvečer dobijo nekateri za večerjo kavo, drugi tudi maslo, manjšina pa še druge jedi. Najzanimivejša je ugotovitev, da povzijejo otroci mnogo več kave kakor odgovarja ustroju otroškega organizma.

Vročina v Avstraliji

Iz Melbourneja poročajo, da imajo v Adelhaideu v senci 49,3 stopinje vročine. V tvornicah delavci omagujejo zaradi znoznega zračnega pritiska, v zooloških vrtovih pa morajo živali neprenehoma polivati z vodo. Petrolejska ležišča morajo nepretrgoma hladiti, da ne nastanejo požari. V divjini divjajo ognji, ki jih posebni oddelki gasijo noč in dan.

Uspešna bajanica

Iz Rima poročajo, da so odkritja Matalonijeve z bajanico v starem etruskiškem mestu Capeni rodila popolen uspeh. S pomočjo bajanice so odkrili star tempelj, nad katerim je bila pozidana še neka druga stavba, dalje žensko soho, ki je izborna ohranjena, kamen z napisom in cesto, ki jo zdaj odkopavajo v popolno zadovoljnost staroslovcev in oblasti.

Nova zgradba se je porušila

V predmestju Genove se je zrušila nova šestnadstropna stavba, v katero bi se bili morali čez teden dni vseliti najemniki. Ruševine so pokopale pod seboj tudi stavbarja in šest delavcev, ki so jih potegnili mrtve izpod razvalin. Preiskava je ugotovila, da so zidali stavbo na starem temeljnem zidu, ki je odpovedal zaradi prevelike obremenitve.

Ljubezen pred milijoni

Profesor Marston, ki predava psihologijo na univerzi v Long Islandu, je priredil zanimivo anketo z naslovom »Kaj vam je ljubezen — milijon dolarjev — ali ljubezen?« Anketa je bila namenjena dijakom ameriških univerz. Splošno so pričakovali, da bodo dijakine dale prednost milijonu dolarjev, toda izid ankete je pokazal nasprotno. 92 odstotkov odgovorov se je glasilo, da dajejo dijakine prednost ljubezni pred denarjem. Druga anketa, ki je bila namenjena moškim dijakom, pa je pokazala, da dajejo prednost dijakini milijonu dolarjev pred ljubeznijo.

Angleški Kürten?

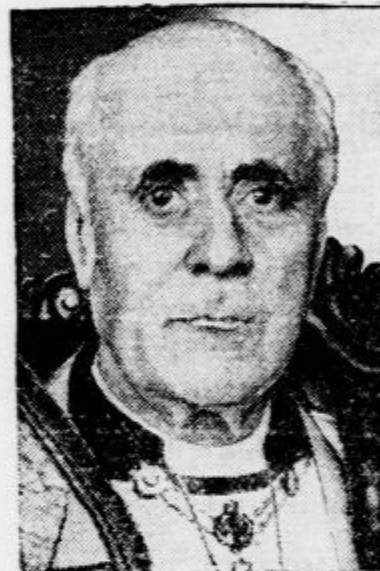
London in okolice že dolgo vznemirjajo zločini, čijih žrtve so žene in mladoletne deklice. Scotland Yard močno sumi, da je početnik teh zločinov ena in ista oseba, in sicer človek, ki je podobno obremenjen kakor düsseldorfski morilec Peter Kürten. Cele mesece je londonska policija poizvedovala po morilecu, a kljub dobremu aparatu ga doslej ni mogla izslediti, ker so bile indicije zabrisane z večjo roko. Lani je ostalo nepojasnjeno enajst umorov in v zadnjih treh letih se je število zločinov, ki jih pripisujejo angleškemu Kürtenu, zvišalo na 24.

Nenavadna oporoka

V Jassyju je umrl imovit zasebnik Ladislav Ghica. V oporoki je določil za svojega dediča romunsko Akademijo znanosti, vendar pod pogojem, da dobi ustanovo 150 milijonov lejev samo tedaj, če izda njegovo literarno zapuščino. Če bi Akademija ne mogla izvršiti tega pogoja, dobi denar pokojnikov mlajši brat.

Akademija je poverila posebno komisijo z nalogo, naj pregleda pokojnikove rokopise in naj izreče svojo sodbo. Komisija pa je morala v svojo osuplost ugotoviti, da je zapustil Ghica samo pornografske rokopise, ki so takšni po vsebini, da jih zavod njene vrste ne more dati na svetlo. Navzlic temu se vodstvo ustanove še ni odločilo, ali sprejme denar ali zavrne volilo. Odločitev postaja posebno težka sprico dejstva, da pritisaka pokojnikov brat z vso silo na Akademijo, naj se čim prej izjavi, kaj misli storiti.

Ortodoksna smer v anglikanski cerkvi

Dr. Cosmo Gordon Lang, nadškof v Canterburyju,

je izdal pastirsko pismo proti ločitvam zakonov. Visoki dostojanstvenik skuša dokazati, da more in sme ločiti zakon samo smrt

Bleriotova tvornica ustavila obrat

Bleriotova tvornica za letala je popolnoma ustavila delo. Lastnik podjetja Bleriot, ki je prvi preletel Rokavski preliv, je zaposloval v svojem obratu 135 delavcev in nameščencev.

Elza Brandström — mati

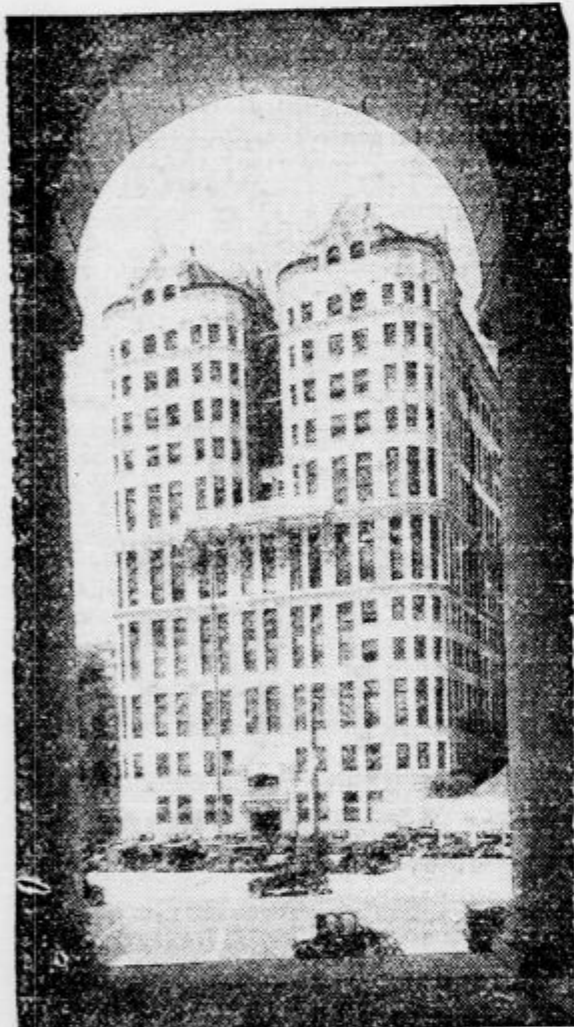
znana švedska bolničarka, ki si je pridobila v svetovni vojni velike zasluge za vojne ujetnike v Sibiriji, je dobila te dni svoje prvo dete. Dr. Elza Brandström je poročena z min. svetnikom Ulrichom

Vsak dan ena

»Meni se zers mudi k zdravniku.«
»Napišite prej tu svoje ime!«

To poslopje bodo videli najboljši sportniki

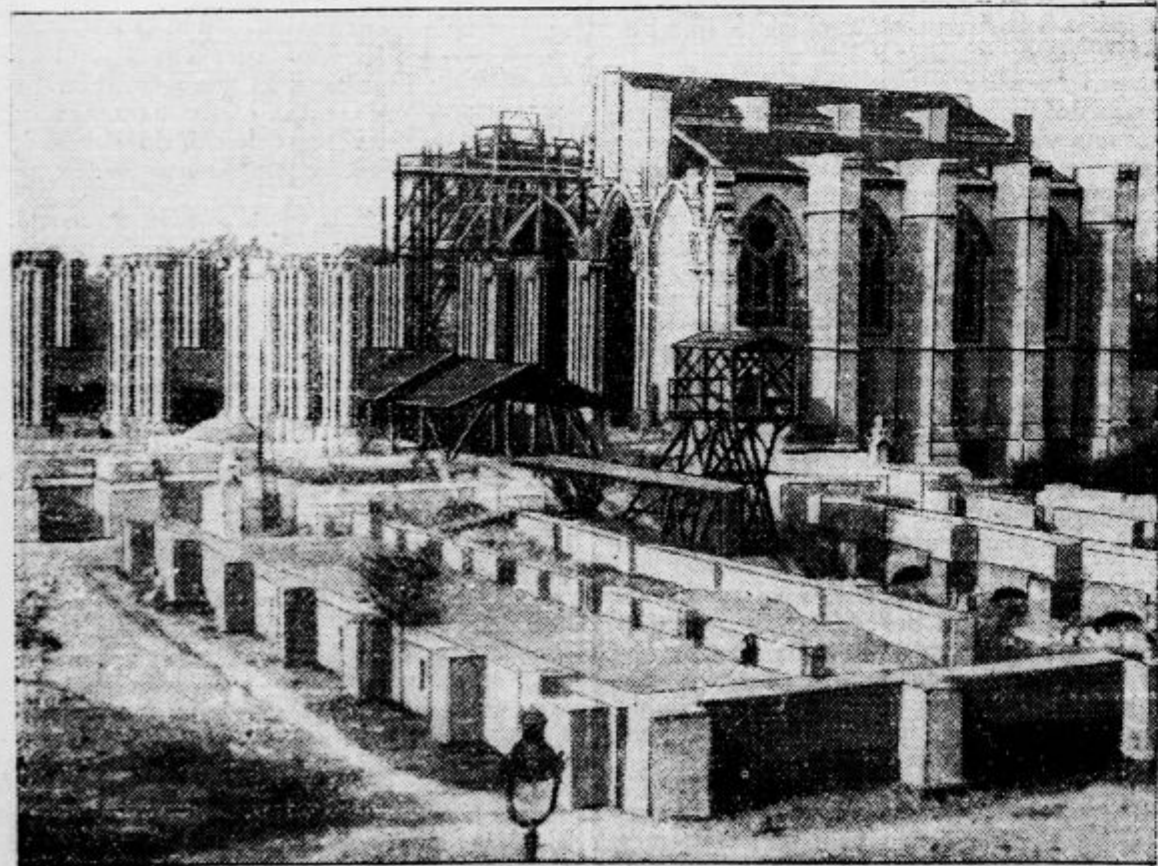
Nebotičnik mestne uprave v Los Angelesu, kjer se bo vršila olimpiada 1932.

Domenik Santoni

Največji dimnik v Evropi

Najvišji dimnik na evropskem kontinentu ima mestna elektrarna v Lipskem. Visok je 137,5 m. Zidali so ga cela dva meseca.

Cerkev, ki ne bo dograjena

V španski prestolnici so položili minulo leto temelj za katedralo de la Almudena, ki naj bi po svojem slogu presegala vse cerkvene zgradbe na španskem. Po prevratu so ustavili delo in tako cerkev najbrž ne bo nikoli dograjena.

Obrt

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

»Phototypija«
Selenburgova ulica št. 61.
Izdelovalnica vseh fotografiranih del. Vse fotografije, potrebne (temne) brez plačila na razpolago.

Brom grafija

Foto razglednice engros en detail. Postreba solidna? Cene konkurenčne! Poskusite!!!

Naznanjam

elav, občinstvu, da sem znatno povečal svojo obrt in se pripravil na eno, naročila. Sprejemam vsa v misarsko stroko spadajoča dela, ter sem pripravljen obiskovati potrošnike po konkurenčnih cenah in solidnim delom. Sprejemam tudi popravila na stanovanjskih in. Z oddelkom »postavljajem« odani Fran Prolešek splošno strojno misarsko v Ljubljani, Zelena jama, Prošernova ulica št. 3. 1042-30

Razporene spore

(Reclaverschlusse) pri sušnih živilih povzroča Al-foniz Zarnik, modno čevljarstvo, Ljubljana, Opatovska ulica št. 2. 1089-30

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Fižol

viski in visoki koka ku-pujem. Povzročene pomol-be na trivko Peter Setina - Radeče.

Živali

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Konj

tožak, 16 let visok, pet-letni, brez hibe, poceni napredaj v Ljubljani, Opatovska ulica št. 31. 730-27

Izgubila sta se psa

lovski brsk, čisto bel, lep, dolg, zujav nos, gobec resast, na ušesu tri rjave pike, ime Betin, črna volčjaka, atek, temne barve na hrbtu, debele oči, ime Din. Oba z ovratnikom in znamko Ribnica na Pohorju. - Sretni Bravet Kapret, Trebnje, Dolenjske, plača za vsakega psa najdlje 100.-. 949-27

Pes ovčar

drehtan, 3 leta star, do-bor osebni varuh, napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 972-27

Perutnino

vsakovrstno in v vsaki množini kupim. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Živo«. 1092-27

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje Rafinerija dragih kovin, Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod iz Vidovdanske ceste, pri gostilni Močina. 70

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah ČERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3. 77

Razno

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Pse dre...

bivši vojaški dres, In-formacije v Askerčevi bu-raki. 1053-37

Pozor,

tovarne in

engrosisti!

Ako želite v Mariboru imeti svojega za-upnega zastopnika, ki ima svojo pisarno in dobre potnike, pišite še danes na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Po-večan in dober pro-met«. 1801

Teichertov stroj

si nabavi lahko v ak-začetnik — ker ga plača v ob. skih do dve leti. Glavno zastopstvo: Gledališka ulica 12. 375-29

Ozeblina

Da nazlo odpravimo ozeblina, raztopimo 1 žlico sv. Roka soli v 31 tople vode in nametamo svoje noge, predno ležemo spat. Priporočljivo je noge po kopeli nalahno masirati z vazeli-nom in jih potem pokriti s toplimi krpani. Dobiva se v vsaki lokarni in drogeriji, glavni depot za Slovenijo je Drogerija Gregorič, Ljubljana, ali pri pri gl. zastopniku: Droge-rija »Xadax« V. Gabrijel, Subotica — telefon 6-37.

LOKAL

v sredini mesta, primeren za trgo-vino ali pisarno, ODDAM s februar-jem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1809

CENJENO OBČINSTVO!

Vljudo sporočam, da sem PRESELIL svojo KROJAŠKO OBRTO iz hiše g. Pre-grada, Aleksandrova cesta, v hišo g. Nas-simbeniga

OROŽNOVA ULICA ŠTEV. 8.

Izvršujem krojaška dela za dame in go-spode po nizkih konkurenčnih cenah in jamčim za fini kraj ter prvovrstno delo.

Se priporočam TOPLAK IGNACIJ, dipl. modno krojaštvo. 1794

Županstvo občine St. Jernej na Dolenjskem
razpisuje mesto

občinskega tajnika

ki samostojno vodi občinsko pisarno in vojaške zadeve.

Stanovanje v hiši, plača po dogovoru.

Župan:

ANTON RADKOVIČ

1805

Ne pozabite

pravočasno

nabaviti svoje potrebe gumastih cevi in ostalih tehničnih gumastih predmetov pri Prvi jugoslovenski

TOVARNI GUME

„REKORD“, Leskovac

Zajamčeno prvovrstna kakovost.

Cena izključuje vsako konkurenco.

Pozor, ženini

in neveste!

MODROCE

posteljne mreže, že-lezne zložljive poste-je, otomane, spalne livane in fotele nudi najceneje

RUDOLF

RADOVAN

tapetnik

Mestni trg št. 13.

Zima, morska trava, olaga za modroce in prevleko pohištva v velikih izbi po naj-nizji ceni. 328

Ženske

ne togujte

ako vam izostane po-rodila ne imajte strah! Plajte nam samo in mi vam podjemo od tisoč dam stalno z veseljem in sigurnostjo uporabljani 178

Periodolin

in tokom ene ure bo ste rojeni vseh akrib in strahul Nikako raz-čaravanje — kot mnog-časod drugih dam, bo ste tudi vi zadovoljni

Overovljeno in saj-eno neškodljivo nikdar zopredajoče sredstvo za 90 Din, za modre nature in v zastarelih slučajih močnejši pe-riodolin za 150 in 180 Din. Izključna razpo-šiljate pe laboratorju

W. H. OLXVIDT, Praga-Vrbovce XIII. Ruska 12. V. Pošt. pred. 12.

Zahvala

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane izgube našega iskreno ljubljeneja in dobrega moža, atka, sina, brata in svaka

Franca Oblaka

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo. Posebna zahvala vsem, ki so nam blagopokojnega spremili k večnemu počitku, dalje č. duhovščini, Jezdnemu odseku »Sokol« za častno spremstvo, odličnemu pevskemu društvu Krakovo - Trnovo za prekrasne žalostinke v slovo prijatelju in vsem, ki so mu poklonili nebroj krasnega cvetja.

Bog plačaj!

1810

Ljubljana, dne 9. januarja 1932.

Žalujoci ostali.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, tast, gospod

JAKOB STANTE

nadučitelj v pokoku in posestnik

v 66. letu starosti, dne 9. januarja t. l. zjutraj po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Celju.

Cret pri Celju, dne 9. januarja 1932.

1812

Žalujoci rodbini: Stante in Horvat

USTANOVLJENA 1863.

1807

Specijalna tovarna za izdelovanje strojev

delniška družba vorm. N. KETTENHOFFEN

ECHTERNACH (Luxemburg)

Dobavlja kompletne naprave kakor tudi posamezne stroje za opekarne in splošno keramično industrijo, drobilce in stroje za cementno industrijo.

Prospekti — ponudbe kakor tudi osebni obisk brezplačno!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo

Ravn. Mihajlo Rozman

Ljubljana Gosposvetska cesta 10. I.

Zmanjšanje kisline pri lanskkih vinih

Kakovost vina je posledica kakovosti rastne dobe, vremenskih razmer in prilik, v katerih se razvija vinska trta v tej dobi. Vegetacija (rast) ee začne s pretakanjem sokov v vinski trti po končani zimi in se zaključuje, ko se konča notranje življenje. Ta doba traja približno 9 mesecev, 3 mesece pa vinska trta počiva.

Vegetacija se je lani začela zaradi pozne zime nekoliko pozneje kakor normalno, je pa to v vročih poletnih mesecih ne samo nadomestila, temveč je zlasti v mesecu avgustu bila nenormalno naprej. V mesecu septembru pa je nastopilo deževno vreme. Naravna posledica deževja je bila, da je grozdje le počasi pridobivalo na sladkorju in začelo gniti. Mnogi vinogradniki so zaradi močnega gnitja spravili pridelek že ob koncu septembra, seveda na škodo kakovosti.

Z mesecem oktobrom pa je nastopilo toplo jesensko vreme, kakor bi hotelo popraviti, kar je v septembru zamudilo. Žal se to ni posrečilo v polni meri, kajti navedeni septembrski dnevi in enkratna močna slana so povzročili, da je začelo listje žol-teti in se je s tem zmanjšala sposobnost listja na pridobivanje sladkorja kljub solnčni toploti.

Velika večina vinogradnikov je počakala s trgatvijo kolikor mogoče dolgo, kar je bilo poplačano z dobro kakovostjo, seveda delno na škodo količine. Ni bajka, nego gola resnica je, da so se dobili lani mošči, ki so imeli 28 do 35 odst. sladkorja. Pri srednjepoznih in poznih trgatah se je leto dosegla povprečna gradacija 19 do 23 odstotkov sladkorja.

Polnoma naraven pojav je, da se je pri koncentraciji grozdnega soka zaradi izhlapevanja vode iz jagod zgoščila s sladkor-jem vred tudi kislina. Niso prav nič redki primeri, da so imeli mošči z nad 20 odst. sladkorja tudi 12 in več % kisline.

Iz navedenega sledi dejstvo, da so vsebovali letošnji mošči poleg lepe množine sladkorja tudi precejšnjo množino kisline. V sladkih moštih se ta kislina sicer ni čutila, tembolj pa stopa v ospredje sedaj v mladih povreth vinih. Mlada vina iz bolj-sih moštov, ki so popolnoma povreli, so sicer močna, vendar pa v zelo mnogih primerih tudi kisel in zaradi tega neharmonična.

Pri ravnanju z letošnjimi vini je baš tej kislini posvečati posebno pažnjo. Kislina v vinu se lahko zmanjša po naravnem potu, zmanjšanje pa se lahko izvrši tudi na umeten način. Kislino mošta sestavljata dve kislini: vinska in jabolčna. Prva je ona, ki daje vinu vinski značaj in ga bistveno loči od jabolčnika, ki vinske kisline nima. Te kisline je v moštu, oziroma vinu 1 do 8 g na liter. Druga je jabolčna kislina, katere vsebuje mošt ali vino tudi do 20 g na liter in je v prvi vrsti ona kislina, ki daje vinu kisel značaj.

Pri vretju sladkega mošta, pri katerem se izvrši najvažnejša izprememba, to je, da se sladkor pretvori v alkohol, ostaneta vinska in jabolčna kislina skoro neizpremenjeni, pač pa pri tem procesu nastane-ta v neznatni množini dve novi kislini: jant-rtarjeva in oetna, ki pa v teh malerkost-nih množinah nimata na kislno značaj vina nikakega vpliva.

Cesto se izloči že med vretjem, po večini pa šele po končanem glavnem vretju in pri nadaljnjem razvoju vina nekoliko vinske kisline v obliki vinskega kamna, ki se vje-že kot trdica skorja ob notranje stene so-da. Ta množina izločene vinske kisline ni-ma in ne more imeti na zmanjšanje kisline vina nobenega vpliva, ker so nastale pri vretju druge kisline v približno v enaki množini.

Naravno zmanjšanje kisline je znan po-jav in vsak razumni vinogradnik in kletar dobro ve, da postanejo prvotno zaradi obilne kisline ostrina in neprijetna vina po-stopno v teku razvoja in ležanja primerno mila in prijetna. Ta pojav dolgo ni bil raz-jasnen in ni se znalo, kateri so vzroki tega naravnega zmanjšanja kisline v vinu, ki je pri preobitni kislini vina tako dobro došlo. Šele okoli začetka tega stoletja so znanstveniki dognali, da povzročijo to na-ravno zmanjšanje kisline v vinu živa bitja, neke vrste bakterije, zaradi česar se imenu-je ta pojav tudi biološko zmanjšanje kis-line.

Z raziskovanjem tega važnega pojava v vinu so tesno zvezana imena zaslužnih nemških vinskih kemikov znanstvenikov: Seiferta, Müller-Thurgau in Osterwal-derja.

Ti znanstveniki so našli v moštu, odnos-no v vinu s pomočjo mikroskopa ali drob-nogleda 5 vrst bakterij, ki spadajo med najdrobnejše rastlinice. Te bakterije se medsebojno sicer razlikujejo po obliki in velikosti, imajo pa to skupno lastnost, da pretvarjajo jabolčno kislino v mlečno ki-slino in ogljikov dvokis ali ogljikovo kislino, ki pri tem procesu uhaja iz vina slično ka-kor pri vretju mošta. Zaradi tega in zavoljo dejstva, da nastopi ta važen proces že-to takoj po glavnem vretju, eo dolgo časa mislili, da je to počasno ali naknadno vret-

je, pri katerem se pretvarjajo zadnji ostanke sladkorja v alkohol in ogljikov dvokis. Ker pa se je ta proces z uhajanjem ogljikove kisline pojavil tudi v čisto pov-reth vinih, so postali raziskovalci pozor-ni in začeli iskati vzroke, katere so nazad-nje tudi našli.

Na prvi pogled kaže, kakor da ta proces ne bi imel nobene koristi, ker se ena kislina izpremeni v drugo. Vendar pa temu ni tako, ker nastane iz jabolčne kisline pri-bližno polovica mlečne kisline in polovica ogljikovega dvokisa, ki pri tem uhaja iz vina. Na ta način je množina nove kisline, ki pri tem nastane, manjša, kakor je bila množina prvotne jabolčne kisline. V tem prav obstoja resnično zmanjšanje kisline. Ta proces pa ima še drugo dobro stran v tem, da nastane iz ostre jabolčne kisline trkrtat mlečna mlečna kislina, tako da je stopnja kislosti, oziroma kisel značaj vina s tem mnogo manjši. Na podlagi opa-žovanj se lahko zmanjša na ta način celo-kupna kislina v vinu za 2 do 6‰, pa tudi do 8‰ in celo do 10‰. Praktično izraženo se lahko zmanjša kislina vina za 1/4 pa tudi za 1/2. Pri vsem tem nastala mlečna kislina, kar je treba zaradi jasnosti posebno poudariti, ne vpliva neugodno na značaj in na vrednost vina, razen ako se je ta proces izvršil v večji meri v vinih. Li imajo sama po sebi malo množino kisline.

Da se more praktični vinogradnik tega biološkega zmanjšanja kisline pravilno po-služiti, je potrebno, da ve, v kakšnih oko-lščinah najuspešneje delujejo te bakterije, kaj jim služi kot hrana in kakšna tem-peratura vina je za njih delovanje najbolj koristna. Te bakterije živijo v moštu in v vinu in so jim glavna hrana beljakovine v drozju, ki se vseujejo po končanem vretju in tudi pri nadaljnjem razvoju vina na dno sode. Njih koristno delovanje, da razkraja-jo ostro jabolčno kislino, je najbolj živah-no pri temperaturi nad 20 stopinj C. Tako visoka temperatura vinu seveda ni v korist. Ugodno delujejo pa tudi pri temperaturi 10 do 12 stopinj C. Razume se, da je de-ševanje tem počasnejše, čim nižja je tem-peratura.

Iz navedenih dejstev, da se hranijo bak-terije od vinskih drozjev in da delujejo pri navedenih temperaturah, nasvetujemo za prakso glede naravnega zmanjšanja kisline v vinu naslednje:

1. da po končanem burnem vretju, ko se začnejo droži sesedati, v dobi 4 do 6 ted-nov po dva do trikrat na teden dobro pre-mesamo drože s čistim lesenim drogom, da napravimo s tem delujoče bakterije v čim ožjo dotiko z mladim vinom. (To pri lan-skkih vinih zaradi poznega časa ni več mo-góče);

2. da pusimo izrazito kisel vina čim-dalje časa na drozjih da nudimo bakterijam čim več časa za njih koristno delo;

3. da vzdržujemo v kleti, kolikor je to mogoče v danih razmerah, ugodno tempe-raturo okoli 12 stopinj C in višje; a to tem-peraturo tudi ugodno vplivamo na doki-pevanje mladega vina.

Pri vsem tem se moramo dobro zavedati, da velja navedeno le za mlada vina iz zdravega grozja, odnosno za vina iz iz-sluzenih moštov. Nasprotno pa niso ti na-sveti za vina iz sirovognilega in blatnega grozja, ker je drozje iz takšnih moštov nečisto in bi moglo mešanje drozja kakor tudi daljše ležanje vina na drozju neugod-no vplivati na že itak bolj slabo kakovost vina. Za takšna vina velja pravilo, da ga pretočimo, kakor hitro se je primerno oči-stilo.

Kakor je ta proces biološkega zmanjša-nja kisline eksperimentalno in tudi važen za prakso, vendar pa ima tudi svoje muhe. Včas nastopi ta proces, zlasti ako je temperatura ugodna, takoj po glavnem vretju kar nenadno in se konča po ne-kaj tednih. Včas nastopi pa šele po prvem ali pa celo po drugem pretakanju. Prej ai-slej ta proces nastopi, vendar pa je po-trebno, da se približe dejstvo, da po seda-njih izkušnjah nismo v stanju ta proces iz-zvati, kadar bi bilo nam ljubo, pač pa ga moremo zadržati, odnosno preprečiti s sred-stvi, kakor n. pr. z žveplanjem vina.

Četudi nimamo ta proces popolnoma v svojih rokah, je vendar pri lanskkih vinih, ki imajo mnogo kisline, primerno in prak-tično, da storimo vse, kar bi moglo zmanjšati kislino.

Kislino v vinu lahko zmanjšamo tudi na umeten način, kar je po sedanjem jugoslo-venskem vinskem zakonu dovoljeno. Svoj-čas se je na umeten način raziskalo samo gotovo vino; danes se ta načina pripravóča že pri moštih in mladih vinih v zmerni množini, ker se s tem pospešuje tudi na-ravno biološko zmanjšanje kisline. Umerno raziskanje vina obstoja v tem, da se doda vinu kemično čisti kalcijev kar-bonat, ki se dobi v drogerijah in lekarnah. Ta kemično čisti kalcijev karbonat ima to lastnost, da se v vinu veže z vinsko kislino in izpade z njo vred iz vina v trdni obliki ter se vsede slično kakor drozje kot vse-dlina na dno soča. Ker tvori kemično čisti kalcijev karbonat samo z vinsko kislino

trdno spojino, ne pa tudi z jabolčno in drugimi kislinami, se sme dodati tega sred-stva le v zmerni množini in le glede na množino vinske kisline.

Na umetni način z dodatkom čistega kalcijevega karbonata se naj zmanjša vin-ska kislina samo za 1 do 2‰, ker nekaj vinske kisline mora vedno ostati v vinu.

Da zmanjšamo kislino za 1‰, je potreb-no dočeti 67 g kalcijevega karbonata na 1 hl, za 2‰ 134 g. Za pravilno raziskanje vina je potrebno dvojce:

1. da točno poznamo celotno kislino vi-na kakor tudi posebej še množino vinske kisline; zato je potrebno, da damo anali-zirati vino tako glede celotne kakor tudi posebej glede vinske kisline v kmetijskih kontrolnih in poizkusnih postajah, kakor sta taki v Mariboru in Ljubljani;

2. da napravimo poizkus raziskanja v malem.

Poizkusno raziskanje v malem se izvrši takole: V 4 slatinske steklenice se vlije v vsako po 1 liter vina. V njih se razkisa vi-no za 1/2, 1, 1 1/2 in 2‰ kisline. Doda se posameznim steklenicam 0,33, 0,67, 1 in 1,33 g čistega kalcijevega karbonata ter se steklenice točno primerno etiketirajo. Po dodatku določene množine sredstva se steklenice močno pretresajo, ne da bi se pred tem zamašile z zamaškom, da more uhajati nastali ogljikov dvokis. Stresa se tako dolgo, da se sredstvo v vinu popolno-ma raztopi. Nato se posamezni vzorci pre-lijejo iz slatinskih steklenic v prave liteske steklenice, se etiketirajo in zamašijo ter postavijo v kleti pokoncu. Čez 8 do 14 dni se vzorci pokušajo ter se je na pod-lagi poizkušnje odločiti za najugodnejši vzorec, po katerem se naj razkisa vino v velikem.

To se izvrši na naslednji način:

Ustrezno množino kalcijevega karbonata, ki je dal najugodnejši vzorec, prerazčunamo za ves sod, ko zmešamo v nekaj litrah vina do redke kase ter jo vlijemo v sod, iz ka-terega smo prej odvzeli nekaj škafov vi-na; to je potrebno zaradi tega, ker se pri dodatku kalcijevega karbonata vino zara-di uhajanja ogljikovega dvokisa, ki se pri tem osvobodi, močno peni. Ko dolivamo kalcijev karbonat v vino, moramo vino stalno mešati s čisto mešalno lato ali z mešalno verigo. Ko je uhajanje ogljikovega dvokisa v glavnem ponehalo, dolijemo v sod vino, ki smo ga prej odvzeli in sod na-rahlo zadamo; šele čez par dni zadamo so-d močno. Po preteku 6 do 8 tednov, ko se je popolnoma očistilo, se vino pretoči v drugo sod. Ako se na ta način umetno raziskanje pravilno izvrši e pravilno mno-žino samo kemično čistega kalcijevega kar-bonata, je to umetno zmanjšanje kisline prvotno ostrumu in kislumu vinu samo v korist brez vsakršnih slabih posledic glede okusa.

Kislino vina je mogoče končno zmanjša-ti tudi po mešanju ali rezanju kislih vin s milejšimi. Rezanje ali mešanje vin je iz-vršiti isto tako na podlagi poizkusa v ma-lem. Po ož naravnega zmanjšanja kisline je ta način brez dvoma najprirodnejši, toda tudi zato je treba precej izkušenj in rutine, da se doseže popoln uspeh.

Glede ravnanja z lanskim vinom v sploš-nem bi bilo omeniti še to, da je posebno pažnjo posvečati vinom, ki nagibajo k po-rjavjenju, da s pravilnim žveplanjem in pra-vilnim pretakanjem to napako pravčasno odstranimo in da vina iz visokoprocen-tnih moštov, ki so še sladka v vretju, če-tudi v počasnem, podpiramo preko zime s tem, da imamo kleti kolikor mogoče tople, pri tem pa gledamo na to, da so sodi vedno polni.

Letošnje leto nam je dalo mošte, ka-kršnih že dolgo ni bilo; le škoda bi bila, ako iz teh ne bi znali napraviti one kap-ljice, ki bi bila v resnici v ponos našemu vinogradništvu.

Prosveta

„Francoski ljudje“

(Hermann Wendel, Französische Menschen, Ernst Rowohlt Verlag — Berlin W 50, 288 str.)

Od Devise Orleanske, čije podoba ob-dača mistična glorijska srednjega veka, do Jeana-Marca Bernarda, ki s svojo uniformo preprostejšega vojaka v svetovni vojni zaključuje pestro galerijo Wendlovih »Französische Menschen«, je imele francoska zgodovina sorazmerno dolgo pot. Na tej poti je njenega genija, posebnost franco-skega naroda, njegov življenjski ideal in miselna stremiljenja, predstavljala nepre-gledna vrsta obrazov. Mnogi med njimi so že zdavnaj pozabljeni. Hermann Wendel, ki je začudo domač v treh kulturah, nem-ški, francoski in jugoslovenski, je ob raz-nih prilikah — častokat iz dnevnopublik-e — dolžnosti ali potrebe gibljene publi-ka — hodil mimo teh likov, brisal z njih prah starine in odkrival pod njim večno-žive človeške poteze. Iz takšnih bolj ali manj prihodnih potreb je nastala njegova najnovejša knjiga »Französische Men-schen«. V nji je prikazanih 32 osebnosti z francoskega sveta; vsaka izmed njih ima obeležje tega inteligentnega naroda in vseh teh 32 obrazov, ki so se sestali prej po na-ključju nego po vneprejšnjem sistemu, tvo-ri duševni profil Francije. V današnjem času, ko je zanimanje za tuje kulture im-pervativ osehne inteligence, je Wendlova knjiga zopet ena onih, ki čitatelja brez v-lkega aparata in učenijskega paraad vva-jajo v življenje francoskega naroda, kakor se zrcali v duševnih fiziognomijah njego-vih izrazitih osebnosti.

Zastopana so skoraj vsa tipična obeležja francoskega naroda, obeležja, ki ga ozna-čujejo že stoletja: V Jehanni mističnem pla-men njegovih srednjeveških voditeljev in reformatorjev, ki imajo živ kontrast v pes-mi in življenjski usodi klativiteza Fran-coisa Villona,

Zakaj priporočajo zdravniki Trilysin:

Po celem nizu eksperimentov je uspelo dr. Jaffé-u, profesorju biologije in ravnatelju patološkega zavoda moabitske bolnice v Berlinu ugotoviti, kakšen vpliv ima kolesterol na rast las. Kolesterol je za rast las jako važna biološka tvarina, ki je je gotovo dosti po vsem organizmu. Zlasti zanimivo vlogo vrši kolesterol pri prehrani lasnih korenin. Pomanjkanje kolesterina je najbolj pogosti povod luskinam in izpadanju las. Profesor Jaffé je delal poizkuse tako-le: Psem in kuncem je odstranil dlako s hrbta za dlan veliko po obeh straneh. Po eni strani je zdravil ta gola mesta z onimi sredstvi, katerih delovanje je hotel dognati, druga stran je pa zaradi kontrole ostala nedotaknjena. Res je, da se na ta način najbolje dožene delovanje kakega leka. V vrsti svojih po-

izkusov je uporabljal tudi kolesterol in sicer v točno odrejeni koncentraciji, pri čemer je opazil, da je tam, kjer je porabil kolesterol, jako pojačil rast dlake, dočim je dlaka na drugi ne zdravljene strani precej kasneje dosegla normalno dolžino. Te poizkuse so nato ponovili na ljudeh, na moških in ženskih osebah. Uspeh je bil presenetljiv. Že po kratki dobi so lasje postali zdravjši in močnejši. Prhljaj je izginil, kmalu je pa prenehalo tudi izpadanje las. Pozneje so na dermatološki kliniki v Frankfurtu bili ti poizkusi nanovo narejeni in docela potrjeni. Ta nova, zakonito zaščitena raztopina kolesterina je dobila ime »Trilysin«. Od takrat je »Trilysin« pomogel neštevilnim ljudem, odstranil obolenje las, v mnogih primerih pa tudi poživil rast las. Mnogi zdravniki tudi sami vsak dan porabljajo »Trilysin«, nenavadna množina pismenih priznanj, ki dohajajo vsak dan, pa potrjuje odlično delovanje tega pripomočka.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pošlje znanstvena brošura o vplivu »Trilysin« na lase.

Trilysin
BIOLOŠKI TONIKUM ZA KOSU

Gosp. Mr. Josip Hoffmann, Zagreb, Mošinskega ul. 5
Prosim, da mi brezplačno pošljete znanstveno brošuro o negovanju las

Ime _____
Naslov _____
Prosim, izpolnite čitljivo!

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših brivskih salonih. Cena: velika steklenica 75 Din, mala steklenica 42 Din. Gener. zastopstvo za Jugoslavijo: dr. Josip Hoffmann, farmaceut, kemičar, droger, Mošinskega ul. 5

J. O. Curwood

Na meji sveta

Prosil je Boga, da bi se bili minuli meseci dobro obnesli njegovemu ljudstvu — ljudem v naselbini. Tako navezan je bil na svoje ljudi, rad jih je imel kakor brate — res težko mu je bilo tako dolgo živeti daleč od njih. Prepričan je bil, da sta Tautuk in Amuk Too-lik, njegova višja pastirja, skrbela za njegove ljudi in črede enako dobro kakor on sam — a v sedmih mesecih se lahko zgodi toliko reči! Nawadlook, mala krasotica njegovega daljnega kraljestva, ni bila ob njegovem odhodu nič kaj zdrava videti. V velikih skrbih je bil zanjo. Pljučno vnetje, ki ga je bila imela lanske zimo, je bilo zapustilo sledove. In Keok, njena lepa tekmica! Nasmehnil se je v temi in pomislil, kako je neki zdaj s Tautukovimi ljubezenskimi zadevami, ki so bile časih tako brezupne. Zakaj Keok je bila majhna okrutnica in se je bila korenito okoristila s Tautukovo boleznijo in osvobodila na kupe srca. Z nestanovitnostjo in porednostjo ji ni bilo zepa enake — a vredna je bila, da bi vsak mož tvegal zanj življenje, če je imel v žilah le kapljico njene temne krvi! Zastran svojih čred je bil prepričan, da se jim je dobro godilo. Deset tisoč glav severnih jelenov je bilo že nekaj, na kar je smel biti človek ponosen.

Zdajci je pa pritgnil dih in prisluhnil. Nekda je stal pred njegovimi vrati. Že dvakrat je bil slišal zunaj korake, a obakrat so se spet oddaljili. Sedel je v postelji in njene vzmeti so zaškipale. Zunaj se je nekdo naglo zganil in stekel. Napravil je luč. V naslednjem trenutku je odprl vrata. Nikogar ni bilo videti, dogi hodnik je bil prazen. In nato — tam dalje nekje — je slišal, kako so se neka vrata odprla in spet zaprla.

Njegove oči so se ustavile na tleh. Nekaj belega, zmečkanega je ležalo pred njim. Pobral je tisto reč in se vrnil v svojo kabino. Bila je ženska rutica. Že prej jo je bil videl in občudoval njene čipe — da, zvečer v kadilnem salonu. Čudno, je pomislil, res čudno, da je zdaj ležala pred njegovimi vrati!

Nekaj minut po tem, ko je Alan našel pred svojimi vrati žegno rutico, so ga obšla zelo neenaka čustva: razočaranje, nekaj radovednosti in tudi nekakšna zopernost se je oglasila v njem. Sumnja, da se neradovoljno v nekaj zapleta, nikakor ni bila razveseljiva. Včeraj je bil drugače precej zabaven — do neke meje. Sicer bi bil lahko prebil še zabavnejšo uro z divjim Smithom in kramljaj z njim o starih časih — ali pa z angleškim lordom o kadijaških medvedih. Ali pa bi bil lahko poizkusil zaplesti tistega neznanega sivca v razgovor, ki je bil tako srdito izrekel svoje mnenje o Johnu Grahamu. A vendar mu ni bilo žal zamujenih ur, niti ni prisojal Mary Sandishevi kake krivde. Tisto, kar ga je motilo, je bila prav za prav samo žepna rutica.

Zakaj jo je bila spustila pred njegovimi vrati na tla? Ta majhna stvarca s svojim ličnim čipkastim obrobnom pač res ni bila nevarna videti. Bila je lepa in popolna kakor njena lastnica. Vrgel jo je na mizo zraven svoje postelje. Gotovo jo je bila izgubila po naključju, brez kakega namena. Tako si je vsaj zadrževal. Po njegovem mnenju je imela vendar vsaka ženska in vsako dekle pravico iti mimo njegovih vrat, kolikorkrat se ji je zdelo — norec bi bil, kdor bi mislil drugače! In dasi je bila vsa stvar vendarle nekam zagonetna — uganki Alana niso zanimale, zlasti kadar je šlo za ženske in za takšne neumne žepne rutice, ki prav gotovo ni bila namenjena, da bi si jo človek zares pritiskal na nos!

Legel je v posteljo in kmalu zaspal. Ko je spet odprl oči, je začul ladijski zvonec. Tema je še bilo. Napravil je luč in pogledal na uro. Kazala je štiri jutraj. Skozi odprto lino je prihajal k njemu dišeči vonj zemlje in morja in tudi hladni zrak, ki ga je Alan globoko vsrkaval, med tem ko se je pratezal kakor vselej po prebujanju. Zgodnje jutro je vplivalo nanj tako, kakor da bi se mu vno razlivalo po krvi. Tiho je vstal, se umil in oblekel ter pokadil smotko. Šele ko je bil napravljen, je spet opazil rutico na mizi. Zdaj ni več premišljeval o tem, kako je neki prišla pred njegova vrata — najbrže po dekletovi malomarnosti, to je bilo vse. Vrne ji jo. Vse, kar je bilo ali utegnito biti v zvezi z njo, mu je bilo deveta skrb. Mehanično je spravljal zmečkani batistni štrikotnik v žep, praden je odšel na palubo.

Kakor je pravilno slutil, je bil prvi. Ladijsko izprehajališče je bilo še prazno. Skozi pošastno belo jutranjo meglo je videl prazne vrste stolov; luč v krmarski hišici je medlo brlela. Pasatni vetrovi iz Azije in topli zalivni tok z Japonskega so bili napravili v Aleksandrovem otočju zgodnjo pomlad in maj je bil s krasoto že podoben juniju. A jutranji razsvet je bil še hladen in siv. Goste megle so ležale po dolinah in se kakor dim valile z gora v morje, tako da si je morala ladja tod počasi iskati poti, kakor otrok, ki se plazi po tem.

Alan se je naslonil na ograjo in vlekel svojo smotko. Njegovo delo ga je čakalo. Koprnel je po visokem severu, širnih tundrah in mogočno nalogo, ki je bila tam pred njim. V Washingtonu je bil vendarle nekaj opravil in ni mu bilo žal, da je bil prebil teh sedem samotnih mesecev v Združenih državah. Njegova kri je vriskala. Alaska bo vendar že prišla do svojih pravic. Ne bodo je več prezirali in zanemarjali!

Zlato! Zasmejal se je. Zlato je imelo gotovo da svojo vabljalost in napeto romantiko, a kaj je bilo vse zlato alaskih gora v primeri z večjimi rečmi, ki jih je hotel ustvariti! Zdelo se mu je, da mislijo vsi ljudje, kar jih je bil srečal tam spodaj na jugu, samo na zlato. Ime Alaska jim je zbujalo to misel. Zlato — in šele potem sneg in led, neskončne noči, zapuščene, nerodovite ravnine, neprenehne gore, dežela, po kateri divjajo srditi viharji, in bližina severnega tečaja. To je bilo vse, kar so ljudje vedeli o Alaski. Zlato je bilo predkletstvo Alaske. Kadar so mislili na Alasko, so vselej vstajali pred njimi samo dnevi nekdanje zlatohlapne mrzlice in tragedije, ki so se godile v Chilkootu, Dawsonu in Circle Cityju. A zdaj so se nazori po malem izpreminjali, oči so se odpirale. Celotna vlada se je dramila, odkar so ji bili dokazali, da podkupnine in glad dolarjev niso edini vzroki, zaradi katerih je treba zgraditi na severu St. Eliasa železnico. Senatorji in člani kongresa so ga bili pazljivo poslušali, še bolj pa Carla Lomena. In mesni baroni in govedarski kralji, ti zviteži, so ga hoteli kupiti; celo bogastvo so bili ponudili Lomenu za njegovih štirideset tisoč severnih jelenov v Sewardu! To je bilo dokaz, da je bilo obče prebujenje na poti!

Javna zahvala

Veže me dolžnost, da podpisani javno izrekam iskreno zahvalo Podporni sekciji Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z. o. z., Maribor, Aleksandrova cesta 44, za meni prav kulantno izplačano pripadajočo podporo, in sicer takoj po smrti Petra Langerja v Mariboru, zatorej pa gorionjeno sekcijo vsakomur priporočam. 1797

Maribor, dne 4. januarja 1932.

GRADIŠNIK AVGUST.

Javna zahvala.

Rada in prostovoljno se zahvaljujem ter potrjujem, da mi je Podporna sekcija Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z. o. z., Maribor, Aleksandrova cesta 44, celo mi pripadajočo podporo po smrti mojega očeta g. Tementa Franca, Loka pri št. Janžu na Dravskem polju točno in predvsem kulantno izplačala.

Z ozirom na to hitro izplačilo, ki je bilo v najboljšem redu likvidirano, se čutim dolžno to dobrodelno institucijo vsakomur najtopleje priporočiti. 1800

V Mariboru, dne 5. januarja 1932.

KRCEK OTILJA.

Čevlji na obroke

Din 189.—

Tempo
Salendrova ulica 6.
(na koncu Gosposke)

Nasa reklama — naša postena beseda! peer

Premog, drva, koks prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta 16, tel. 33-13

Podjetja, pozor!

Prezvamem vsakovrstna zastopstva za Ljubljano in okolico event. Slovenijo. Po Ljubljani in okolici oddelke »Jutra« pod »gagandube na oglas. oddelke«.

Zlahtne kanarčke

v istini fine pevce znamenite varške mojstrske šole Mark 6 višje. Predpevce, pare za dreme, kletke, krmo, ptičja dravila. Velezanimiv cenik dragocenim navodili pošlje brezplačno Grosszucht Heydenreich, Bad Suderode 150.Harz.

GLASBILA

več vrst pri največji domači odprtni tržnici

violine	od 88
Din dalje, gitare	od 179 Din
Din dalje, mandoline	od 135 Din
Din dalje, tambure	od 90 Din
Din dalje, ročne harmonike	od 84 Din
Din dalje, —	—

Zahtevajte takoj brezplačni KATALOG s peškom!

63 Kr. dvorski dobavitelj
F. SCHNEIDER
Zagreb, Nikolićeva 12. Proizvod glasbil.

PROTI NAHODU

deluje takoj.
ZDRAVNIŠKO PRIPOROČENO
Dobi se v vseh lekarnah.

Zahvala

Ob nenadni in prebriski izgubi moje soproge, gospe

Marice Pristan
gostilničarke

mi je došlo toliko izrazov iskrenega sočutja in sožalja od blizu in daleč, da mi ni moglo se vsakomur posebej dostojno zahvaliti. — Posebno iskrena zahvala darovalcem krasnih vencev ter vsem, ki so jo v tako polnem številu spremili na zadnji poti.

Ljubljana — Domžale, dne 9. januarja 1931.
1806 Zaljuči soprog.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

BANOVIŠKA TKALNICA PREPROG SARAJEVO

BANOVIŠKA TKAONICA ČILIMA SARAJEVO

Bosansko tkane — perzijsko vezene
PREPROGE
zastori, pregrinjala, zavese
na dolgoročno odplačila

Glavni zastopnik
„BRADFORD“
LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 7/1
MARIBOR, OROŽNOVA ULICA ŠTEV. 11.

Inventarna prodaja po znižanih cenah

S takim nakupom sem se rešil krize!

Na 10-mesečna odplačila

ANGLEŠKA BLAGA

Nudimo vam največjo izbero angleških blagov, češkega platna, bosanskih in perzijskih PREPROG, ZAVES, celokupnega pribora itd. — Pregled blaga prost, brez obveznosti nakupa.

DRŽAVNI URADNIKI, ČASTNIKI, UPOKOJENCI IN VSI NAŠI STARI KUPCI, KI KUPIJO V TEKU NAŠE INVENTARNE PRODAJE,

prično s plačevanjem 1. februarja 1932. 1.

„BRADFORD“ LJUBLJANA, SELENBURGOVA 7/1
MARIBOR, OROŽNOVA ULICA 11.

